

Kiinnostaako ikääntyneiden ihmisten hoitotyö?

– sairaanhoitajaopiskelijoiden näkemyksiä

Minna Hakkarainen
Sanna Järveläinen

Opinnäytetyö

Ammattikorkeakoulututkinto

Koulutusala Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala	
Koulutusohjelma Hoitotyön koulutusohjelma	
Työn tekijä(t) Minna Hakkarainen ja Sanna Järveläinen	
Työn nimi Kiinnostaako ikääntyneiden ihmisten hoitotyö? – sairaanhoitajaopiskelijoiden näkemyksiä ikääntyneistä ihmisistä ja ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä	
Päiväys	01.10.2012
Sivumäärä/Liitteet	69/11
Ohjaaja(t) Ingrid Antikainen	
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Savonia-ammattikorkeakoulu	
Tiivistelmä	
<p>Tutkimuksen tarkoituksena oli kuvata sairaanhoitajaopiskelijoiden näkemyksiä ikääntyneistä ihmisistä ja ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä sekä miten kiinnostavaksi he kokivat ikääntyneiden ihmisten hoitotyön valmistumisen jälkeen. Tutkimus toteutettiin määrällisenä kyselytutkimuksena Savonia-ammattikorkeakoulun 2., 3. ja 4. vuoden sekä sitä pidempään opiskelleille sairaanhoitajaopiskelijoille. Kysely toteutettiin keväällä 2012 ja tutkimukseen osallistui yhteensä 106 sairaanhoitajaopiskelijaa Kuopion ja Iisalmen kampuksilta. Aineisto käsiteltiin SPSS-ohjelmalla ja tulokset analysoitiin käyttäen tilastollisia menetelmiä. Avoimien kysymysten vastaukset ryhmiteltiin ja luokiteltiin. Tutkimuksesta saatuja tuloksia ei voida suppean otoskoon (N = 106) vuoksi yleistää, mutta niitä voidaan pitää suuntaa antavina.</p> <p>Sairaanhoitajaopiskelijoiden näkemys ikääntyneistä ihmisistä oli myönteinen. Sairaanhoitajaopiskelijat arvostivat ikääntyneiden ihmisten hoitotyötä, mutta heidän mielestään ikääntyneiden ihmisten hoitotyötä ei arvostettu hoitoalalla ja yhteiskunnassa. Sairaanhoitajaopiskelijoiden näkemykset ikääntyneistä ihmisistä ja ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä muuttuivat myönteisemmiksi sairaanhoitajaopintojen aikana. Yli puolet sairaanhoitajaopiskelijoista oli jonkin verran kiinnostunut työskentelemään ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä, mutta osa heistä ei ollut kiinnostunut ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä ensisijaisena työkohteena. Kuitenkin puolet sairaanhoitajaopiskelijoista olivat kiinnostuneita työskentelemään ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä heti valmistumisen jälkeen.</p> <p>Koska yli puolella sairaanhoitajaopiskelijoista oli jonkin verran kiinnostusta työskennellä ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä, tulisi löytää motivaatiota lisääviä tekijöitä, minkä avulla heidät saataisiin kiinnostumaan ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä ja hakeutumaan alalle. Aikuis-koulutuksessa olevat sairaanhoitajaopiskelijat vaikuttaisivat olevan nuorisooastetta kiinnostuneempia ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä. Tämän tutkimuksen tulosten mukaan näyttäisi siltä, ettei sairaanhoitajaopiskelijoita kiinnosta ikääntyneiden ihmisten hoitotyö kielteisiksi kokemiensa työolojen vuoksi. Sairaanhoitajaopiskelijat, jotka olivat hyvin kiinnostuneita ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä, arvostivat työtä ja löysivät siitä haasteellisen ja kehittävän työn piirteitä.</p>	
Avainsanat ikääntyneet ihmiset, ikääntyneiden ihmisten hoitotyö, sairaanhoitajaopiskelijat, näkemys	

Field of Study Social Services, Health and Sports			
Degree Programme Degree Programme in Nursing			
Author(s) Minna Hakkarainen ja Sanna Järveläinen			
Title of Thesis Interested in elderly care? - Nursing students' views of older people and elderly care			
Date	01.10.2012	Pages/Appendices	69/11
Supervisor(s) Senior lecturer Ingrid Antikainen			
Client Organisation /Partners Savonia University of Applied Sciences			
<p>Abstract</p> <p>The Purpose of this research was to describe nursing students' view about older people and the elderly care, as well as students' interest in nursing the elderly after graduation. The study was implemented as a quantitative survey of Savonia University to 2nd, 3rd and 4th year students, and those longer studied nursing students. The survey was conducted in the spring of 2012. The total of 106 nursing students from Kuopio and Iisalmi campuses participated in the study. The data was processed using the SPSS program, and the results were analyzed using statistical methods. The answers of the open questions were grouped and classified. The results of the study cannot be generalized because of the limited sample size (N = 106), but they can be considered as indicative.</p> <p>Nursing students' view of elderly was positive. They appreciated the care of them but they thought that elderly care is not valued in the health care system and in society. Nursing students' view of elderly and the care of them became more positive during the studies. More than half of the nursing students were somewhat interested in working in the elderly care but some of them were not interested in the elderly care as their primary work site. However half of the students were interested in working in the elderly care immediately after graduation.</p> <p>Since over half of the nursing students had some interest in working in elderly care, one should take action to create more motivation. That would allow the nursing students to be interested in elderly care and to seek employment in the industry after graduation. In adult education, the nursing students seem to be more interested in elderly care compared to younger students. According to the results of this study, it would appear that the nursing students are not interested in the elderly care because of the negative working conditions. Student nurses, who were very interested in elderly care, appreciated the work and found it challenging.</p>			
<p>Keywords older people, elderly care, nursing students, views</p>			

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO.....	5
2	IKÄÄNTYNYT IHMINEN	6
2.1	Ikääntyminen elämänvaiheena.....	6
2.2	Ikääntyneet ihmiset Suomessa.....	7
2.3	Sairaanhoitajaopiskelijoiden näkemyksiä ikääntyneistä ihmisistä.....	7
3	IKÄÄNTYNEIDEN IHMISTEN HOITOTYÖ	9
3.1	Ikääntyneiden ihmisten hoitotyön järjestäminen.....	9
3.2	Tarve ikääntyneiden ihmisten hoidon järjestämiselle.....	11
3.3	Hoitajien työllisyystilanne ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä	12
3.4	Sairaanhoitajaopiskelijoiden näkemyksiä ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä	12
4	SAIRAANHOITAJA (AMK), GERONTOLOGISEN HOITOTYÖN OPINNOT JA SYVENTÄVÄT AMMATTIOPINNOT	16
4.1	Sairaanhoitajan AMK-tutkinto.....	16
4.2	Sairaanhoitajan (AMK) gerontologisen hoitotyön opinnot.....	17
4.3	Sairaanhoitajaopiskelijoiden näkemyksiä kiinnostuksesta syventyä ikääntyneiden ihmisten hoitotyöhön	17
5	TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	20
6	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	21
6.1	Tutkimusmenetelmä	21
6.2	Tutkimuksen kohderyhmä	21
6.3	Tutkimusaineiston keruu	21
6.4	Aineiston käsittely ja analysointi	23
7	TULOKSET	26
7.1	Tutkittavien taustatiedot.....	26
7.2	Näkemyks ikääntyneistä ihmisistä	27
7.3	Näkemyks ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä	30
7.4	Näkemyks ikääntyneiden ihmisten hoitotyön kiinnostavuudesta	34
8	POHDINTA	47
8.1	Tutkimuksen luotettavuus.....	47
8.2	Tutkimuksen pätevyys eli validiteetti	50
8.3	Tutkimuksen eettisyys.....	52
8.4	Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset	53
8.5	Jatkotutkimus	59
8.6	Oppimisprosessi ja ammatillinen kasvu.....	60
	LÄHTEET	62

LIITTEET

- Liite 1 Saatekirje
- Liite 2 Kysely

1 JOHDANTO

Suomen väestö ikääntyy nopeasti, ja on arvioitu, että vuonna 2020 Suomen väestö on Euroopan Unionin iäkkäintä. (Euroopan komissio 2011). Väestön ikääntyessä iän mukana yleistyvien sairauksien määrä lisääntyy ja tarve terveyspalveluille kasvaa (Aromaa, Huttunen, Koskinen & Teperi 2005). Vaikka sosiaali- ja terveysalan veto-voima on ollut suuri, eivät esimerkiksi ikääntyvien ihmisten palvelut työpaikkana houkuttele nuoria. Uusien työntekijöiden rekrytointiin tulisi kiinnittää tulevaisuudessa huomiota. (Voutilainen, Isola & Backman 2005.) Tässä tutkimuksessa haluttiin selvittää sairaanhoitajaopiskelijoiden näkemyksiä ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä. Aihe on myös ajankohtainen ja tärkeä, sillä vuosi 2012 valittiin euroopan aktiivisen ikääntymisen ja sukupolvien välisen yhteishengen vuodeksi, jonka tavoitteena on muun muassa tukea ikääntyneiden ihmisten itsenäistä elämää sekä osallisuutta yhteiskuntaan (europa.eu 2012).

Tämän tutkimuksen aiheena oli Kiinnostako ikääntyneiden ihmisten hoitotyö? – sairaanhoitajaopiskelijoiden näkemyksiä ikääntyneistä ihmisistä ja ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä. Tutkimuksen tarkoituksena oli kuvata Savonia-ammattikorkeakoulun toisen, kolmannen ja neljännen vuoden sekä sitä kauemmin opiskelleiden sairaanhoitajaopiskelijoiden näkemyksiä ikääntyneistä ihmisistä ja ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä. Lisäksi haluttiin selvittää miten kiinnostavaksi sairaanhoitajaopiskelijat kokivat ikääntyneiden ihmisten hoitotyön valmistumisen jälkeen. Tutkimuksen tavoitteena oli lisätä ymmärrystä sairaanhoitajaopiskelijoiden näkemyksistä ikääntyneistä ihmisistä, ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä ja sen kiinnostavuudesta. Tutkimus toteutettiin kvantitatiivisena eli määrällisenä kyselytutkimuksena. Kysely koostui pääosin strukturoidusta kysymyksistä ja väittämistä, lisäksi käytettiin avoimia kysymyksiä. Tiedonkeruu toteutettiin keväällä 2012. Tätä tutkimusta varten tehdyssä kyselyssä kysyttiin myös sairaanhoitajaopiskelijoiden näkemyksiä gerontologisen hoitotyön opinnoista, mutta opinnäytetyöraportissa keskitytään tarkastelemaan vain näkemyksiä ikääntyneistä ihmisistä, ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä ja sen kiinnostavuudesta.

Tutkimuksen tilaajana oli Savonia-ammattikorkeakoulu. Savonia-ammattikorkeakoulu on yksi Suomen ammattikorkeakouluista, jossa voi opiskella kuutta eri koulutusala. Koulutusalat tarjoavat paljon erilaisia koulutusohjelmia, sekä mahdollisuuden opiskella päiväopiskeluna, työn ohessa tai avoimessa ammattikorkeakoulussa. Koulutusyksiköt sijaitsevat Kuopiossa, Iisalmissa ja Varkaudessa. (Tutustu Savoniaan 2012.) Savonia-ammattikorkeakoulussa sairaanhoitajaksi voi opiskella Kuopion ja Iisalmen kampuksilla (Sosiaali- ja terveysala 2012).

2 IKÄÄNTYNYT IHMINEN

Nykyajan ikääntyneet ihmiset eivät halua itsestään käytettävän käsitettä vanhus. Vanhus -sana mielletään usein leimaavaksi ja se ei ole riittävä kuvaamaan ikäihmisten suurta ja yksilöllistä joukkoa. (Hyttinen 2008, 43.) Kuitenkin toimintakyvyn ja terveyden heiketessä sekä ulkopuolisen avuntarpeen kasvaessa ikääntyneet ihmiset alkavat kokea itsensä vanhoiksi (Sarvimäki 2008, 88). Vaihtoehtoina käsitteelle vanhus voidaan käyttää muun muassa käsitteitä ikääntyvä ihminen, ikääntynyt ihminen ja ikäihminen (Hyttinen 2008,43). 75-vuotiaita ja sitä vanhempia voidaan kutsua ikäikäiksi ihmisiksi (Kivelä 2006, 20). Tässä tutkimuksessa ikääntyneellä ihmisellä tarkoitetaan 75-vuotta täyttäneitä ja sitä vanhempia ikääntyneitä ihmisiä.

2.1 Ikääntyminen elämänvaiheena

Ikääntyminen kuuluu osana ihmisen luonnolliseen elinkaareen, mihin vaikuttavat muun muassa perimä sekä ympäristön vaikutukset. Normaaliin ikääntymiseen sisältyy monia muutoksia ihmisen elimistössä, mitä ei pidetä varsinaisina sairauksina. Fyysisiä muutoksia ovat esimerkiksi painon laskeminen, rasvan määrän lisääntyminen ja sarkopenia eli lihasten surkastuminen. (Vanhusten sairaudet 2008.) Myös aivot vanhenevat, mikä voi vaikuttaa osaltaan kognitiivisiin toimintoihin, esimerkiksi muistiin sekä kykyyn oppia uutta (Tilvis, Pitkälä, Strandberg, Sulkava & Viitanen 2010). Muutoksia tapahtuu myös sydän- ja verenkiertoelimistössä, ruuansulatusjärjestelmässä sekä aistitoiminnoissa. Iän myötä riski sairastua eri sairauksiin kasvaa. Ikääntyneiden ihmisten hoidossa tulee ottaa huomioon pidentyneet toipumisajat ja kuntoutustarpeen kasvu. (Vanhusten sairaudet 2008.)

Ikääntyminen voidaan nähdä kielteisenä tai myönteisenä osana ihmisen elämää. Kielteiseen kuvaan liittyvät usein muutokset ulkonäössä, toimintakyvyssä, omatoimisuudessa ja aktiivisuudessa. Ikääntyessä myös sairastavuus voi lisääntyä ja ikääntynyt ihminen voi tuntea yksinäisyyttä ja syrjintää. Myönteisessä näkemyksessä ikääntymisen katsotaan tuovan mukanaan elämän kokemuksia, taitoja ja viisautta. Ikääntymisen elämänvaihe voidaan kokea seesteisenä ja vapauttavana. Osa kuitenkin voi nähdä ikääntymisen myös näiden kahden näkemyksen väliltä. (Koskinen 2004, 25.) Ikääntyneitä ihmisiä ei voi käsitellä yhtenäisenä ryhmänä, koska ikääntymiseen liittyvät muutokset alkavat yksilöllisesti ja ihmiset ovat fyysiseltä, psyykkiseltä ja sosiaaliselta toimintakyvyltään erilaisia (Voutilainen & Tiikkainen 2009).

2.2 Ikääntyneet ihmiset Suomessa

Suomen väestö ikääntyy lähivuosina nopeasti. Vuoteen 2040 mennessä yli 65-vuotiaiden osuus väestöstä nousee arvion mukaan 17 prosentista 27 prosenttiin ja vuoteen 2060 mennessä 29 prosenttiin. Vuodesta 2010 alkaen työikäisten määrä väestöstä laskee suurten ikäluokkien siirtyessä eläkkeelle. Väestöennusteen mukaan työikäisten määrä laskee nykyisestä 10 prosenttia seuraavan viidenkymmenen vuoden sisällä. Arvioiden mukaan yli 65-vuotiaiden osuus väestöstä kasvaa lähes puolella vuoteen 2060 mennessä. Huoltosuhde, joka kuvaa sadan työikäisen suhdetta alle 15-vuotiaiden lasten ja yli 65-vuotiaiden eläkeikäisten määrään, nousee koko ajan. Vuonna 2008 huoltosuhde oli 50,3 ja arvion mukaan vuonna 2016 lukema olisi 60,4, josta eläkeikäisten osuus on noin 60 prosenttia. (Väestöennuste 2009–2060 2009.)

2.3 Sairaanhoidajaopiskelijoiden näkemyksiä ikääntyneistä ihmisistä

Näkemyksellä tarkoitetaan asennoitumista ja käsitystä jostakin asiasta. Sitä käytetään myös synonyyminä sanoille mielipide ja käsitys. (Nurmi 2004, 651.) Tässä tutkimuksessa käytetään sanaa näkemys kuvaamaan sairaanhoidajaopiskelijoiden henkilökohtaista mielipidettä, joka ei välttämättä perustu teoreettiseen tietoon, vaan myös kokemuksen kautta saatuun kuvaan ikääntyneistä ihmisistä ja ikääntyneiden hoitotyöstä.

Sairaanhoidajaopiskelijoiden näkemyksiä ikääntyneistä ihmisistä on tutkittu aiemmin. Hirvosen, Nuutisen, Rissanen ja Isolan (2004) tutkimuksen mukaan lähi- ja sairaanhoidajaopiskelijat suhtautuivat ikääntyneisiin ihmisiin ammatillisen koulutuksen aikana myönteisesti. Opiskelijoiden mielestä ikääntyneet ihmiset olivat pääsääntöisesti herttaisia, lempeitä, rauhallisia ja vähään tyytyväisiä. Kielteisinä piirteinä ikääntyneissä ihmisissä opiskelijat kokivat sotkuisuuden, katkeruuden ja kärtyisyyden. Ikääntyneet ihmiset olivat opiskelijoiden mielestä tavallinen osa muuta väestöä ja suurimman osan mielestä ikääntyneet ihmiset olivat yksilöitä. Ikääntyneisiin ihmisiin tutustuminen vähensi ennakkoluuloja ja se muutti suhtautumista myönteisemmäksi. Opiskelijat pitivät ikääntyneitä ihmisiä hyvinvoivina ja fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti toimeentulevina yhteiskunnan jäseninä. Heitä kunnioitettiin korkean iän ja elämäkokemuksen vuoksi. Arvostusta ikääntyneitä ihmisiä kohtaan lisäsi myös heidän tekemä työ elantonsa eteen sekä Suomen itsenäisenä säilyttäminen. (Hirvonen, Nuutinen, Rissanen & Isola 2004.)

Ruotsalaisessa tutkimuksessa, jossa tutkittiin sairaanhoitajaopiskelijoiden ja rekisteröityjen sairaanhoitajien asennoitumista ikääntyneisiin ihmisiin, ilmeni, että ensimmäisen vuoden sairaanhoitajaopiskelijat suhtautuivat negatiivisemmin ikääntyneisiin ihmisiin kuin kolmannen vuoden opiskelijat. Jo työssä olevien rekisteröityneiden sairaanhoitajien asenteissa ei ollut eroa, työskentelivätkö he kotihoidossa tai sairaalassa ikääntyneiden ihmisten parissa. (Söderhamn, Lindencrona & Gustavsson 2001.) 1. vuoden sairaanhoitajaopiskelijat, joilla oli aiempaa kokemusta ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä, suhtautuivat positiivisemmin ikääntyneisiin ihmisiin, kuin opiskelijat joilla ei ollut aikaisempaa kokemusta. Kun vastaajia pyydettiin määrittelemään piirteitä, jotka heidän mielestään kuvasivat vanhaa ihmistä, toivat he esille ilmaisuja kuten toimintojen lakkaaminen, muutokset olemuksessa sekä ”eläminen menneisydessä”. (Henderson, Xiao, Siegleff, Kelton & Paterson 2008.)

Eräässä 1990-luvun tutkimuksessa koulutuksensa loppuvaiheessa olevista perushoitaja- ja sairaanhoitajaopiskelijoista noin puolet kuvasi dementoitunutta ihmistä myönteisillä ja ihmisyyttä arvostavilla termeillä. Toinen puoli sairaanhoitajaopiskelijoista käytti ikääntyneistä ihmisistä aliarvostavia tai vähätteleviä termejä, esimerkiksi ”höppänä mummeli” tai ”kuin pieni lapsi”. (Mäkisalo 1993.)

Vanhatalon (2004) tutkimuksessa sairaanhoitajaopiskelijat toivat esille opintojensa loppuvaiheessa, että opintojen myötä he ymmärsivät ikääntyneiden ihmisten tarpeita paremmin. Sairaanhoitajaopiskelijoiden mielestä ikääntyneet ihmiset saattavat kokea itsensä hyvinkin yksinäiseksi. Sairaanhoitajaopiskelijoiden mielestä ikääntyneet ihmiset tarvitsisivat joka päivä mahdollisuuden keskusteluun henkilön kanssa, jolla olisi keskustelemiseen riittävästi aikaa. Sairaanhoitajaopintoihin kuuluvien ohjattujen harjoittelujen aikana sairaanhoitajaopiskelijat oppivat ymmärtämään ikääntymistä ja ikääntymiseen liittyviä sairauksia ja erottamaan ne toisistaan. He myös ymmärsivät paremmin näkemään ikääntyneet ihmisinä ja vanhuuden osana ihmisen luonnollista elinkaarta. (Vanhatalo 2004.)

3 IKÄÄNTYNEIDEN IHMISTEN HOITOTYÖ

Tässä tutkimuksessa ikääntyneiden ihmisten hoitotyöllä tarkoitetaan gerontologista hoitotyötä, vanhusten hoitotyötä sekä ikääntyneille suunnattuja sosiaali- ja terveyspalveluita. Gerontologia tieteenalana tutkii vanhenemista ja vanhuutta. Ikääntyneiden ihmisten hoitotyö perustuu monissa eri tieteenaloissa, kuten lääketieteessä, hoitotieteessä, ravitsemustieteessä ja psykologiassa, tehtyihin tutkimuksiin. Gerontologinen hoitotyö eli ikääntyneiden ihmisten hoitotyö antaa tietoa hoitotyöstä. Ikääntyneiden ihmisten hoito pitää sisällään ikääntyneiden ihmisten hoitotyön, lääketieteellisen hoidon ja kuntoutuksen. (Kivelä 2006, 15.)

Ikääntyneiden ihmisten hoitotyö koostuu hoitotyön ja gerontologian tiedoista ja menetelmistä (Kivelä 2006, 15). Ikääntyneiden ihmisten hoitotyö on hoitotyönala, joka edistää ja tukee ikääntyneen ihmisen terveyttä ja toimintakykyä sekä kokonaisvaltaista hyvinvointia ja sairauksien hoitoa (Voutilainen, Routasalo, Isola & Tiikkainen 2009, 16 – 17). Ikääntyneiden ihmisten hoitotyöhön liittyvät myös päivittäiset toiminnot, kuten peseytyminen, pukeutuminen, WC-toiminnot ja syöminen. Ikääntyessä avun tarve päivittäisten toimintojen suorittamisessa voi lisääntyä, jolloin ulkopuolisen avun tarve kasvaa. (Iivanainen & Syväoja 2008.)

3.1 Ikääntyneiden ihmisten hoitotyön järjestäminen

Väestön ikääntyessä toimintakyky usein heikkenee, jolloin yhteiskunnalle tuo haastetta ikääntyneille ihmisille suunnattujen kuntoutus-, hoiva- ja huolenpito- sekä sairaalapaalveluiden järjestäminen (Valtioneuvoston periaatepäätös Terveys 2015 - kansanterveysohjelmasta 2001, 25). Suomen perustuslaissa säädetään, että valtion tulee turvata kansalaisilleen perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen sekä tarjota jokaiselle välttämätön huolenpito ja toimeentulo. Valtion tulee myös turvata kansalaisilleen riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut, sekä edistää kansalaisten terveyttä ja mahdollisuutta omatoimiseen asumiseen. (Suomen perustuslaki 11.6.1999/731.) Suomessa valmisteilla olevan vanhuspalvelulain tarkoituksena on ikääntyneiden ihmisten terveyden, hyvinvoinnin ja toimintakyvyn edistäminen, sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaaminen sekä edistää ikääntyneiden ihmisten vaikutusmahdollisuutta omiin asioihinsa (Luonnos laiksi iäkkään henkilön sosiaali- ja terveyspalvelujen saannin turvaamisesta 2011). Lain on tarkoitus tulla voimaan vuonna 2013 (Ikääntyneitä koskevan lainsäädännön vahvistaminen (ns. ikälaki) 2011). Sosiaali- ja terveysministeriö on vastuussa siitä, että ikääntyneiden ihmisten palvelut ovat toimivia muun muassa val-

mistelemällä ikääntyneitä ihmisiä koskevaa lainsäädäntöä ja kehittämällä uutta, sekä valvomalla palveluiden laatua (Ikäihmiset 2011).

Suomessa palveluiden järjestäminen ikääntyneille ihmisille on kuntien tehtävä. Ikääntyneiden ihmisten palvelut voidaan tuottaa kunnan omana palveluna, ostamalla ne toiselta kunnalta tai ostamalla palvelut yksityisiltä tahoilta. (Palvelut ja etuudet ikääntyneille 2011.) Kunnissa toimii usein myös yksityisiä ikääntyneiden ihmisten palvelujen tuottajia, joilta kuntalaiset voivat ostaa yksityisesti tarvitsemiaan palveluja. Yksityisen sektorin lisäksi kolmas sektori, kuten yhdistykset ja järjestöt, tarjoavat palveluja ikääntyneille ihmisille, jotka täydentävät julkisia sosiaali- ja terveyspalveluja. (Yksityiset palvelut ja vapaaehtoisapu 2011.)

Kunnan tulee järjestää kuntalaisilleen tarvittavat **sosiaalipalvelut**, joiden avulla ehkäistään sosiaalisia ongelmia, turvataan jokaiselle sosiaaliturva, sekä tuetaan kuntalaisten omatoimisuutta. Sosiaalipalveluita ovat muun muassa sosiaalityö ja -päivystys, kotipalvelu, omaishoidon tuki, asumispalvelut, laitoshoido, perhehoito, kuntoutus, ikäihmisten palvelut, ja päihdetyö ja -palvelut. (Sosiaalipalvelut 2011.) Tärkeimpiä ikääntyneiden ihmisten tarvitsemia sosiaalipalveluja ovat kotihoito (Kuntien järjestämät palvelut 2011), palvelusetelit (Kunnan tarjoama palveluseteli 2011), omaishoito (Omaishoito 2011), palveluasuminen, tehostettu palveluasuminen ja laitoshoido (Kodin ulkopuolisessa hoidossa 2011) sekä perhehoito (Hakkarainen, Kuukkanen & Piispanen 2010, 5).

Kotona asuvalle ikääntyneelle ihmiselle kunta voi tarjota kotihoitoa, joka sisältää kotipalvelun, kotisairaanhoidon ja tukipalvelut. Kotipalvelu tarjoaa apua arki- ja henkilökohtaisissa toiminnoissa. Kotisairaanhoido vastaa sairaanhoidollisista ja kuntouttavista toimista asiakkaan kotona. Tukipalveluihin lukeutuvat muun muassa ateria- ja siivouspalvelut, joita voi tuottaa julkinen tai yksityinen sektori. (Kuntien järjestämät palvelut 2011.)

Ikääntynyt ihminen voi myös tarvita kodin ulkopuolista hoitoa, jolloin palvelun tuottajana voi olla julkinen-, yksityinen- tai kolmassektori. Asuinvaihtoehtoja ovat eri palveluasumisen muodot sekä tehostettu palveluasuminen. Palveluasumisella tarkoitetaan esimerkiksi seniori- ja palvelutaloja ja ryhmäkoteja. Palveluasumiseen hakeutuva ikääntynyt ihminen ei enää selviä kotihoidon turvin kotonaan, mutta ei tarvitse ympärivuorokautista huolenpitoa. Tehostetussa palveluasumisessa ikääntynyt ihminen tarvitsee ympärivuorokautisesti valvottua hoitoa monissa arjen toiminnoissaan. (Kodin ulkopuolisessa hoidossa 2011.)

Laitoshoito kuuluu myös kodin ulkopuoliseen hoitoon (Kodin ulkopuolisessa hoidossa 2011). Ikääntyneiden ihmisten laitoshoidon voidaan jakaa lyhytaikaiseen ja pitkäaikaiseen laitoshoidon. Lyhytaikaisessa laitoshoidossa ikääntynyt ihminen voi käydä satunnaisesti tai jaksottaisesti hoitjaksoilla laitoksessa, jolla pyritään estämään tarvetta pysyvälle laitoshoidolle. Pitkäaikainen laitoshoidon on tarkoitettu ikääntyneelle ihmiselle, joka tarvitsee hoitoa ympäri vuorokauden, mutta ei selviydy kotona tai palveluasumisen tuella. Pitkäaikaislaitoshoidon kuuluu ikääntyneen ihmisen hoito sekä perustarpeista, kuten lääkityksestä, ravitsemuksesta ja vaatehoidosta, huolehtiminen. (Laitoshoidon 2011.)

Yksi kuntien järjestämistä sosiaalipalveluista on perhehoito, joka tarjoaa hoitoa kodinomaisessa ja yksilöllisyyttä kunnioittavassa ympäristössä. (Sosiaalipalvelut 2011). Nykyään perhehoitoa voidaan järjestää lapsille, nuorille, kehitysvammaisille, pitkäaikaissairaille, mielenterveyspotilaille ja ikääntyneille ihmisille, jota ohjaa tarkka lainsäädäntö. Perhehoidon tarkoituksena on tarjota ympärivuorokautista hoitoa, kasvatus ja huolenpitoa yksityisessä kodissa sekä tarjota perheenomaista ja ihmissuhteita ylläpitävää perhe-elämää. (Hakkarainen, Kuukkanen & Piispanen 2010, 5.)

Kunnan tulee myös järjestää tarvittavat **terveyspalvelut** kuntalaisilleen. Terveyspalvelut voidaan jakaa perusterveydenhuoltoon ja erikoissairaanhoidon. Perusterveydenhuollon palveluihin kuuluvat muun muassa terveysneuvonta ja sairauksien ehkäisy, seulontatutkimukset, rokotukset, lääkärin vastaanotto, terveyskeskusten vuodeosastot, läheteet erikoissairaanhoidon piiriin, suun terveydenhuolto, mielenterveyspalvelut sekä sairaanhoitopiireille sairaankuljetus ja ensihoito. (Terveyspalvelut 2011.) Terveyskeskusten vuodeosastoilla voidaan hoitaa ikääntyneitä ihmisiä, jotka tarvitsevat sairaalahoitoa (Terveyskeskukset 2012).

3.2 Tarve ikääntyneiden ihmisten hoidon järjestämiselle

Tarve ikääntyneiden ihmisten hoidolle kasvaa, koska Suomen väestö ikääntyy nopeasti lähivuosien aikana. Väestön ikääntyessä ikääntyneiden ihmisten määrä lisääntyy ja pitkäaikaissairauksien sekä monisairaiden määrä kasvaa. Sosiaali- ja terveyspalveluissa tämä näkyy henkilöstön määrän ja menojen kasvuna. Sosiaali- ja terveyspalveluilla pyritään tukemaan ikääntyneen ihmisen kotona asumista, edistämään toimintakykyä ja itsenäistä elämää. (Sosiaalisesti kestävä Suomi 2020 2010, 5, 34, 36–37.)

Vuonna 2007 75-vuotta täyttäneistä ikääntyneistä ihmisistä kotona asui 89,4 %, säännöllisen kotihoidon piirissä 11,3 % ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa vanhainkodeissa tai terveyskeskuksissa 6,2 %. (Voutilainen 2009, 113). Pitkäaikaishoidon tarve

kasvaa keskimäärin yli 85-vuotiailla, kun taas 60–75-vuotiaat asuvat pääsääntöisesti omissa kodeissaan (Valtioneuvoston periaatepäätös Terveys 2015 - kansanterveysohjelmasta 2001, 25). Toimintakyky heikkenee ja palveluiden tarpeessa tapahtuu merkittävää kasvua 80–85-vuoden iässä. Eliniän pidentyessä myös kaikkein iäkkäimpien määrä kasvaa. Heidän toimintakykynsä ei kuitenkaan parane yhtä nopeasti. Tämän vuoksi palveluiden suunnittelussa tulee ottaa myös huomioon kaikkein iäkkäimpien ihmisten hoitotyön tarve. (Jylhä, Vuorisalmi, Luukkaala, Sarkeala & Hervonen 2009.)

3.3 Hoitajien työllisyystilanne ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä

Kunnissa vuonna 2010 sosiaali- ja terveyspalveluissa työskennelleiden määrä oli 258 000 henkilöä, joista terveyspalveluissa 137 000 ja sosiaalipalveluissa 115 800 henkilöä. Sairaaloissa työskenteli 84 400, terveyskeskuksissa ja muissa yleislääkäripalveluissa 51 200 ja kuntoutus yksiköissä ja muissa terveyspalveluissa noin 1400 henkilöä. Sosiaalipalveluista ikääntyneiden ihmisten palveluissa vanhainkodeissa, kotipalvelussa ja palvelukodeissa työskenteli 38 600. Sosiaali- ja terveyspalveluissa henkilöstön keskiarvoinen ikä oli noin 45 vuotta. (Kuntien terveys- sosiaalipalveluiden henkilöstö 2010.) Vuoden 2008 tilastojen perusteella tehtyjen arvioiden mukaan sosiaali- ja terveyspalvelujen henkilöstöstä 17 prosenttia saavuttaa eläkeiän vuoteen 2020 mennessä (Sosiaali- ja terveyspalveluiden henkilöstö 2008, 2011).

Ikääntyneiden ihmisten hoitotyöhön tulisi turvata riittävä henkilöstömäärä. Henkilöstön määrä ei kuitenkaan välttämättä vaikuta suoraan hoidon laatuun, sillä hyvä hoidon taso voidaan saada aikaan myös vähäisemmällä henkilöstömäärällä. Ikääntyneiden ihmisten palveluiden kehittämiseksi tulisi korostaa enemmän johtamistaitoja, työn organisointia sekä huomioida henkilöstön osaaminen ja asenteet. (Ohjausryhmän muistio. Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta ja iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista 2012.)

3.4 Sairaanhoidajaopiskelijoiden näkemyksiä ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä

Aiemmissä tutkimuksissa sairaanhoidajaopiskelijat kuvasivat ikääntyneiden ihmisten hoitotyötä rutiininomaisena (Alabaster 2007; Hirvonen ym. 2004; Mäkisalo 1993; Pursey & Luker 1995; Vanhatalo 2004) ja kiireisenä (Hirvonen ym. 2004; Vanhatalo 2004). Henkilökunnan vähäinen määrä vaikutti työn kokemiseen kiireisenä (Hirvonen, ym. 2004; Vanhatalo 2004). Ikääntyneiden ihmisten hoitotyö koettiin myös raskaana (Alabaster 2007; Hirvonen ym. 2004; Koskinen 2010; Vanhatalo 2004). Raskaus ko-

ettiin fyysisenä muun muassa vuodepotilaiden hoidon takia ja henkisesti raskaana työn fyysisen raskauden ja psyykkisesti sairaiden hoidon takia (Vanhatalo 2004). Sairaanhoidajaopiskelijat kokivat raskaaksi myös sen, etteivät ikääntyneet potilaat aina tulekaan kuntoon (Abbey ym. 2006).

Työ ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä oli suurelta osin perushoidollista (Alabaster 2007; Mäkisalo 1993; Vanhatalo 2004), minkä takia työ ei vastannut sairaanhoitajan ammattitaitoa (Mäkisalo 1993; Vanhatalo 2004). Sairaanhoidajaopiskelijat kokivat, että ikääntyneiden ihmisten hoitaminen mahdollistaa perushoitotaitojen oppimisen ja harjoittelun (Abbey ym. 2006; McLafferty & Morrison 2004). Ikääntyneiden ihmisten hoitoon kuuluivat myös vuorovaikutus ja omaisten kohtaaminen. Sairaanhoidajaopiskelijat olivat huolissaan siitä, ettei työ ikääntyneiden ihmisten parissa tarjonnut mahdollisuutta harjoitella vaativampia hoitotoimenpiteitä. He kokivat, ettei ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä saanut valmiutta taitoihin, joita tarvitaan akuutimmassa hoitotyössä. (Abbey ym. 2006.)

Alabasterin (2007) mukaan sairaanhoidajaopiskelijat kokivat käytännön harjoittelussa saamansa kokemuksen perusteella ikääntyneiden ihmisten hoitotyön olevan enemmän tehtäväsuuntautunutta kuin potilaskeskeistä. Heidän mielestään koulussa opetettu yksilöllinen ikääntyneiden ihmisten kohtaaminen ei toteutunut aina käytännössä. Sairaanhoidajaopiskelijat olivat kuitenkin vaikuttuneita joidenkin ikääntyneitä ihmisiä hoitaneiden ryhmien hoitamisen laadusta. (Alabaster 2007.)

Jo valmistuneiden ikääntyneiden ihmisten parissa työskentelevien sairaanhoitajien mielestä suurin osa ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä työskentelevistä sairaanhoitajista halusi olla alalla. Heidän mielestään potilaita kohdeltiin yksilöinä ja vanhat vakiintuneet lähestymistavat olivat vähenevässä käytössä. He toivat kriittisesti esille hoitotyössä olevia puutteita. Valmistuneet sairaanhoitajat toivat esille, että ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä pitää ottaa huomioon ikääntyneiden ihmisten liikunnallinen toimintakyky ja ravitsemuksellinen tila, vaikka tuotiinkin esille, etteivät monet ikääntyneiden ihmisten hoitotyön osastot selvinneet muusta kuin perushoidosta. (McLafferty & Morrison 2004.)

Sairaanhoidajaopiskelijoiden mielestä ikääntyneiden ihmisten parissa suoritetusta harjoittelusta saadun kokemuksen perusteella vuorovaikutusta ikääntyneiden ihmisten kanssa ei pidetty oikeana työnä, vaan se nähtiin enemmänkin laiskuutena. Sairaanhoidajaopiskelijat pitivät vuorovaikutuksesta ikääntyneiden ihmisten kanssa. Sai-

raanhoitajaopiskelijoiden mielestä henkilökunnalla ei ollut aikaa tai viitseliäisyyttä pysähtyä potilaiden luo, koska siitä aiheutuisi lisää työtä. (Alabaster 2007.)

Sairaanhoitajaopiskelijat myös kokivat, ettei ikääntyneiden ihmisten hoitotyötä arvosteta riittävästi (Alabaster 2007; Hirvonen ym. 2004; Koskinen 2010). Aikaisempi kokemus ikääntyneiden parissa työskentelystä vaikutti myönteisesti haluun työskennellä ikääntyneiden ihmisten parissa (Koskinen 2010) ja alan arvostukseen (Koskinen 2010; Vanhatalo 2004). Sairaanhoitajaopiskelijat kokivat ikääntyneiden ihmisten hoitotyön tärkeäksi (Vanhatalo 2004).

Ikääntyneen ihmisen hoito voi olla hoitohenkilöstölle palkitsevaa, kun ikääntyneen ihmisen kanssa jaetaan yhteiset toiminnot ja päivittäiset asiat, ja hoitosuhteesta voi tulla läheinen. Masentavaa ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä ei ollut niinkään itse ikääntyneet ihmiset vaan ikääntyneiden ihmisten hoidon rakenne ja järjestelmä. (Pursey & Luker 1995.)

Sairaanhoitajaopiskelijat kokivat, että ikääntyneiden ihmisten hoitotyöhön riittää vähempikin koulutus (Vanhatalo 2004), vaikka henkilöstön koulutustaso oli yhteydessä hoidon laatuun (Voutilainen ym. 2005). Lähi- ja sairaanhoitajaopiskelijat totesivat, että ikääntyneiden hoitotyön laadussa on vaihtelua ja hoitotyössä on joskus mahdollista hoitaa vain välttämättömin tehtävä (Hirvonen ym. 2004). Alabasterin (2007) tutkimuksessa sairaanhoitajaopiskelijoiden mielestä ikääntyneiden ihmisten henkilökohtaisen hoidon toteutuksesta vastasi epäpätevä henkilökunta, joka piti tärkeimpänä tehdä työtä tehtäväkeskeisesti ja nopeasti (Alabaster 2007). Suurella osalla ikääntyneitä ihmisiä hoitavalla henkilöstöllä oli vähäinen tai olematon pätevyys alalle (Abbey ym. 2006).

Royal College of Nursingin tulokset kuvattiin, mitä sairaanhoitajaopiskelijat olivat mieltä työskentelystä ikääntyneiden ihmisten parissa. Ikääntyneiden ihmisten hoitotyö oli rikastuttavaa, tyydyttävää ja hienoa. Kuitenkaan kaikki sairaanhoitajaopiskelijat eivät ajatelleet näin, vaan he halusivat hoitaa mieluummin nuorempia ihmisiä tai työskennellä nopeatempoisimmissa paikoissa, kuten ensiavussa. Useille sairaanhoitajaopiskelijoille ikääntyneiden ihmisten hoitotyö ei ollut hohdokasta, ja se ei ollut syy miksi he lähtivät opiskelemaan hoitoalaa. Ikääntyneiden ihmisten hoitotyö nähtiin muun muassa ”pyllyjen pyyhkimisenä”. Usein ikääntyneiden ihmisten hoitotyön ohjattu harjoittelu nähtiin vaiheena, joka oli pakko suorittaa ennen kuin pääsi etenemään seuraavalle, nopeatempoisemmalle osastolle. Hoitoalalla ikääntyneiden ihmisten hoitotyö ei ollut arvostettua. Ikääntyneitä ihmisiä hoitavat osastot olivat rutinoituneita ja

niissä ei ollut kodinomaisuutta, jota ikääntyneet tarvitsisivat. Taloudelliset resurssit, vähäinen määrä henkilökuntaa ja tarvikkeita vaikuttivat suoraan potilaan hoidon laatuun. (RCN 2008, 17–18.)

4 SAIRAANHOITAJA (AMK), GERONTOLOGISEN HOITOTYÖN OPINNOT JA SYVENTÄVÄT AMMATTIOPINNOT

Savonia-ammattikorkeakoulu on yksi Suomen ammattikorkeakouluista, jossa voi opiskella kuutta eri koulutusala. Koulutusalat tarjoavat paljon erilaisia koulutusohjelmia, sekä mahdollisuuden opiskella päiväopiskeluna, työn ohessa tai avoimessa ammattikorkeakoulussa. Koulutusyksiköt sijaitsevat Kuopiossa, Iisalmessa ja Varkaudessa. (Tutustu Savoniaan 2012.) Savonia-ammattikorkeakoulussa sairaanhoitajaksi voi opiskella Kuopion ja Iisalmen kampuksilla (Sosiaali- ja terveysala 2012).

4.1 Sairaanhoitajan AMK-tutkinto

Hoitotyön koulutusohjelmaa voi opiskella ammattikorkeakouluissa. Hoitotyönkoulutusohjelmista valmistuu sairaanhoitaja (210 opintopistettä), terveydenhoitaja (240 opintopistettä) ja kättilöitä (270 opintopistettä). Terveydenhoitajan ja kättilön tutkintoon sisältyy myös sairaanhoitajan tutkinto. (Hakijan opas 2012.) Tässä tutkimuksessa tutkittiin pelkästään sairaanhoitajaopiskelijoiden näkemyksiä. Opintopisteiden avulla mitoitetaan opintojen laajuus. Yhdessä lukuvuodessa suoritetaan keskimäärin 60 opintopistettä, mikä tarkoittaa 1600 tunnin työmäärää opiskelijalle. (Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 15.5.2003/352 2003.)

Hoitotyön koulutusohjelmassa sairaanhoitajiksi voi opiskella Savonia-ammattikorkeakoulussa Kuopion ja Iisalmen kampuksilla. Sairaanhoitajan opinnot koostuvat perusopinnoista, ammattiopinnoista (sisältäen ohjatut harjoittelut, teoriaopinnot sekä syventävät ammattiopinnot), vapaasti valittavista opinnoista ja opinnäytetyöstä (Hoitotyön koulutusohjelma, Kuopio 2009; Hoitotyön koulutusohjelma, Iisalmi 2009).

Sairaanhoitaja kohtaa työssään eri-ikäisiä ihmisiä ja toimii asiantuntijana terveydenhuollon eri yksiköissä, esimerkiksi sairaaloissa, terveyskeskuksissa ja eri hoitolaitoksissa. Opiskelu tapahtuu muun muassa luento- ja verkko-opetuksena, ohjattuna harjoitteluna, itsenäisenä opiskeluna, projektiopintoina sekä opinnäytetyön työstämisenä. Opintoja syvennetään opiskelun loppuvaiheessa opiskelijan valitsemaan hoitotyön alueeseen. Kuopion kampuksessa syventäviksi opinnoiksi voi valita lasten ja nuorten hoitotyön, akuutti- ja tehohoitotyön, työikäisten ja vanhusten hoitotyön, mielenterveys- tai perioperatiivisen hoitotyön. (Hoitotyön koulutusohjelma, Kuopio 2009.)

lisalmen kampuksessa vastaavat ovat avohoitotyö, mielenterveystyö ja gerontologinen hoitotyö (Sosiaali- ja terveysala, lisalmi 2011).

4.2 Sairaanhoidajan (AMK) gerontologisen hoitotyön opinnot

Vuonna 2006 Suomessa hoitotyön koulutusohjelmaa opiskeltiin ainakin 21:ssä eri ammattikorkeakoulussa. Koulutusohjelmissa, joissa on erikseen gerontologiseen hoitotyöhön suunnattuja opintoja, niiden laajuus vaihteli 3–17 opintopisteen välillä. Monessa ammattikorkeakoulussa hoitotyön koulutusohjelmiin ei sisälly gerontologisen hoitotyön opintoja. (Kivelä 2006, 44.) Tässä tutkimuksessa ikääntyneiden ihmisten hoitotyön opinnoista käytetään käsitettä gerontologisen hoitotyön opinnot.

Kuopion ja lisalmen kampuksilla sairaanhoitajaopiskelijat opiskelevat ja harjoittelevat gerontologista hoitotyötä teoriaopinnoissa ja ohjatuissa harjoitteluissa. Kuopion ja lisalmen kampuksien opetussuunnitelmien mukaan gerontologisen hoitotyöhön liittyvät opinnot ovat laajuudeltaan ja sisällöltään erilaisia. (Terveysala Kuopio, Sairaanhoidaja (AMK), Opetussuunnitelma, Syksy 2009; Opetussuunnitelma, Hoitotyön koulutusohjelma, Sairaanhoidaja (AMK) 2009-2012 2009.)

Kuopion ja lisalmen kampuksissa sairaanhoitajaopiskelija voi syventää opintojaan gerontologiseen hoitotyöhön. Kuopion kampuksen hoitotyön koulutusohjelmien sairaanhoitajaopiskelijat voivat valita työikäisten ja vanhusten hoitotyön syventäväksi harjoitteluksi (Terveysala Kuopio, Sairaanhoidaja (AMK), Opetussuunnitelma, Syksy 2009). lisalmen kampuksen hoitotyön koulutusohjelmien sairaanhoitajaopiskelijat voivat valita gerontologisen hoitotyön vaihtoehtoisiksi hoitotyön ammattiopinnoiksi. (Opetussuunnitelma, Hoitotyön koulutusohjelma, Sairaanhoidaja (AMK) 2009-2012, 2009.)

4.3 Sairaanhoidajaopiskelijoiden näkemyksiä kiinnostuksesta syventyä ikääntyneiden ihmisten hoitotyöhön

Hirvosen ym. (2004) tutkimuksen mukaan lähi- ja sairaanhoitajaopiskelijat suhtautuivat ikääntyneitä ihmisiä kohtaan myönteisesti, mutta syventäviä ja koulutusohjelmaopintoja valitessaan he eivät halunneet syventyä ikääntyneiden ihmisten hoitotyöhön. Asenteet ikääntyneiden hoitotyötä kohtaan muuttuivat kielteisemmäksi opintojen edetessä ja se saattoi vaikuttaa siihen, etteivät lähi- ja sairaanhoitajaopiskelijat valinneet ikääntyneiden hoitotyötä syventäviksi ja koulutusohjelmaopinnoiksi. (Hirvonen ym. 2004). Vanhatalon (2004) tutkimuksessa sairaanhoitajaopiskelijat eivät myöskään valinneet gerontologista hoitotyötä ensisijaisena suuntautumisvaihtoehtona, koska

sairaanhoidajaopiskelijat näkivät ikääntyneiden ihmisten hoitotyön sisältävän liian vähän haasteita ja itsensä toteuttamisen mahdollisuuksia. Ennakkoluulot vaikuttivat vahvasti sairaanhoidajaopiskelijoiden mieltymykseen valita ikääntyneiden ihmisten hoitotyö mieluisemmaksi alaksi. 1. vuoden opiskelijoilla oli vähemmän ennakkoluuloja, kuin 2. ja 4. vuoden opiskelijoilla. (Shen & Xiao 2012.)

Hirvosen ym. (2004) tutkimuksessa lähi- ja sairaanhoidajaopiskelijoiden mielestä kielteinen asenne työtä kohtaan omaksuttiin suurelta osin työharjoittelujen aikana. Työharjoittelut vaikuttivat näkemykseen ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä ja muokkasivat opiskelijan ammatillisen kasvun suuntaa. (Hirvonen ym. 2004.) Abbeyn ym. (2006) mukaan työharjoittelusta saatu kokemus vaikutti sairaanhoidajaopiskelijoiden tulevaisuuden työvalintoihin. Lähi- ja sairaanhoidajaopiskelijat saivat ohjatuissa harjoitteluissa kokemuksia niin terveistä kuin sairaista ikääntyneistä ihmisistä, ja kokemusten saanti olisi hyvä aloittaa terveistä ikääntyneistä ihmisistä. Myönteisten kokemusten saanti sekä tiedon ja taidon kasvaminen voivat vaikuttaa siihen, että opiskelijat valitsevat gerontologisen hoitotyön syventäviksi opinnoiksi. (Hirvonen ym. 2004.)

Koskisen (2010) tutkimuksen mukaan ohjattu harjoittelu puolestaan lisäsi kiinnostusta ikääntyneiden ihmisten hoitotyötä kohtaan. Harjoittelu koettiin hyödyllisenä sekä perus- ja vuorovaikutustaitoja kehittävänä. (Koskinen 2010.) Vanhatalon (2004) tutkimuksen mukaan sairaanhoidajaopiskelijat kohtasivat ohjattujen harjoittelujen aikana erikuntoisia ikääntyneitä ihmisiä. Paremmassa kunnossa olevien ikääntyneiden ihmisten kohtaaminen oli sairaanhoidajaopiskelijoiden mielestä helpompaa ja miellyttävämpää eikä kohtaamiseen liittynyt negatiivisia tuntemuksia. Huonokuntoisten ikääntyneiden ihmisten kohtaaminen tuntui haasteelliselta, synkältä ja toivottomalta. Ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä saamansa kokemuksen perusteella sairaanhoidajaopiskelijat halusivat mieluiten tehdä työtä hyväkuntoisten ikääntyneiden ihmisten parissa. (Vanhatalo 2004.)

Eri vuosikurssilla opiskelevien sairaanhoidajaopiskelijoiden mielestä ikääntyneiden ihmisten hoitotyö oli toiseksi vähiten kiinnostava hoitotyön ala. Vain muutamat opiskelijat valitsivat ikääntyneiden ihmisten hoitotyön kiinnostavimmaksi alaksi. (Shen & Xiao 2012.) Marsland & Hickeyn (2003) tutkimuksessa ikääntyneiden ihmisten hoitotyö oli kolmanneksi eniten valittu hoitotyön ala valmistumisen jälkeen aikuiskoulutuksessa olevien sairaanhoidajaopiskelijoiden keskuudessa. Päätös mennä töihin tietyn erikoisalan tehtäviin ei kuitenkaan välttämättä kuvastanut mieltymystä kyseistä alaa kohtaan, vaan siihen saattoivat vaikuttaa muut tekijät, kuten työn saatavuus sekä työkokemuksen saaminen. (Marsland & Hickey 2003.)

Sairaanhoitajaopiskelijoiden näkemys ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä oli myönteisempi opintojen alku- kuin loppuvaiheessa (Hirvonen ym. 2004). Vanhatalon (2004) tutkimuksen mukaan suurimmalla osalla sairaanhoitajaopiskelijoista käsitykset ikääntyneiden hoitotyöstä muuttuivat opiskelun aikana myönteisimmiksi ja realistisemmiksi. Kiinnostusta ikääntyneiden ihmisten hoitotyötä kohtaan lisäsi kiitos tehdystä työstä, monipuolisuus ja alan kehittyminen (Koskinen 2010).

Sairaanhoitajaopiskelijat eivät olleet kiinnostuneita heti valmistumisensa jälkeen työskentelemään ikääntyneiden ihmisten parissa, mutta eivät sulkeneet pois mahdollisuutta työskennellä ikääntyneiden ihmisten parissa myöhemmin uransa aikana. Avohoito kiinnosti laitoshoidoa enemmän. (Koskinen 2010.) Sairaanhoitajaopiskelijat voisivat tehdä ikääntyneiden ihmisten hoitotyötä sairaanhoitajan uransa loppupuolella ilman, että kehittäisivät itseään erikseen tällä hoitotyön osa-alueella (Abbey ym. 2006). Ennen ohjattua harjoittelua ikääntyneiden parissa työskentelyyn kielteisesti suhtautunut, voi harkita uuden myönteisen kokemuksensa myötä työskentelyä ikääntyneiden parissa tulevaisuudessa. Kuitenkin useimmat sairaanhoitajaopiskelijoista kokivat muiden harjoittelupaikkojen olleen myönteisempiä kokemuksia kuin ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä suoritettu harjoittelu. (Alabaster 2007.)

5 TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli kuvata sairaanhoitajaopiskelijoiden näkemyksiä ikääntyneistä ihmisistä ja ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä sekä miten kiinnostavaksi he kokevat ikääntyneiden ihmisten hoitotyön valmistumisen jälkeen.

Tavoitteena oli lisätä ymmärrystä sairaanhoitajaopiskelijoiden näkemyksistä ikääntyneistä ihmisistä, ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä ja sen kiinnostavuudesta.

Tutkimuskysymykset:

1. Millaisia näkemyksiä sairaanhoitajaopiskelijoilla on ikääntyneistä ihmisistä?
2. Millaisia näkemyksiä sairaanhoitajaopiskelijoilla on ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä?
3. Miten kiinnostavaksi sairaanhoitajaopiskelijat kokevat ikääntyneiden ihmisten hoitotyön valmistumisensa jälkeen?

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

6.1 Tutkimusmenetelmä

Tässä tutkimuksessa tutkimusmenetelmänä käytettiin pääosin määrällistä eli kvantitatiivista tutkimusmenetelmää sekä avoimissa kysymyksissä kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen piirteitä. Määrällisellä tutkimuksella saadaan selvitettyä tutkittavasta aiheesta lukumääriä ja prosenttiosuuksia, mikä vaatii tarpeeksi suuren otannan. Määrällisellä tutkimuksella voidaan yleensä selvittää olemassa olevaa tilannetta tutkittavasta asiasta, mutta asioiden syihin ei välttämättä saada vastauksia. Laadullisen tutkimuksen keinoin voidaan selvittää tarkemmin vastaajien näkemysten syitä. (Heikkilä 2008, 16.)

6.2 Tutkimuksen kohderyhmä

Tutkimuksessa perusjoukko, eli yleistettävä ryhmä olivat Savonia-ammattikorkeakoulun sairaanhoitajaopiskelijat. Kyselyyn valittiin Kuopion ja Iisalmen kampusten toisen, kolmannen ja neljännen vuoden tai sitä pidempään opiskelleita sairaanhoitajaopiskelijoita. Tutkimuksen kohderyhmän muodostivat vuoden 2009 kevätlukukauden ja vuoden 2010 syyslukukauden välisenä aikana aloittaneet sairaanhoitajaopiskelijat, joilla oli takanaan gerontologisia opintoja ja/tai kokemuksia ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä. Lisäksi tutkimukseen valittiin henkilökohtaisen opintosuunnitelman mukaan eteneviä sairaanhoitajaopiskelijoita, joiden aloitusvuosi oli syksystä 2006 alkaen. Opiskelijoilla, joilla oli jo sairaanhoitajaopintoja takanaan, oli varmemmin näkemystä tutkittavasta aiheesta. Kohderyhmässä oli nuorten ja aikuisten ammattikorkeakoulututkinnoissa opiskelevia, joista tässä tutkimuksessa käytettiin nimitystä nuorisoaste ja aikuiskoulutus. Tässä tutkimuksessa aikuiskoulutukseen luettiin aikuiskoulutuksessa, SAWE- ja monimuoto-opiskelu-ryhmissä opiskelevat. Kohderyhmä oli 290 sairaanhoitajaopiskelijaa.

6.3 Tutkimusaineiston keruu

Tiedonhaussa hyödynnettiin Savonia-ammattikorkeakoulun kirjasto- ja tietopalveluita. Tutkimustietoa ja kirjallisuutta haettiin muun muassa Aapeli-tietokannasta, Nelli-portaalista ja Cinahl-tietokannasta. Hakusanoina käytettiin muun muassa sanoja aged care, nursing students, older people, vanhustyö, vanhusten hoitotyö, vanhuskuva.

Määrällisessä tutkimuksessa yleisin aineistonkeruumenetelmä on kysely (Vilkkä 2005, 73; Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2009, 87). Tämän tutkimuksen aineistonkeruumenetelmäksi valittiin kysely, koska tutkittavien määrä oli suuri ja he opiskelivat eri kampuksilla. Kyselyn avulla voidaan tutkia henkilökohtaisia ja arkaluontoisia asioita, koska kyselyyn vastaaja lukee ja vastaa kyselyyn itsenäisesti. Vastaaja myös pysyy tuntemattomana. (Vilkkä 2005, 74.) Tässä tutkimuksessa vastaajat saivat avoimiin kysymyksiin vastaamalla tuoda esille näkemyksiään ja perusteluitaan.

Hyvä kysely on selkeä ja ulkonäöltään houkutteleva. Kysymysten asettelu ja vastausohjeet ovat selkeät. Kysymysten tulee olla selkeästi eteneviä ja numeroituja. Hyvässä kyselyssä kysymykset ja väittämät on jaettu aihealueittain otsikoituihin ryhmiin. Kyselyn alkuosa koostuu yleensä helpoimmista kysymyksistä. Kyselyn ei tule olla liian pitkä ja siinä tulee kysyä vain tarpeelliset asiat. Kysymysten ja väittämien laadinnassa on tärkeää huomioida myös niiden käsiteltävyys tilasto-ohjelmalla. Hyvä kysely on myös esitettävä. (Heikkilä 2008, 48–49.)

Kysely laadittiin itse ja se sisälsi kysymyksiä ja väittämiä (kts. Liite 2). Kyselyssä voidaan käyttää erilaisia kysymystyyppisiä (Heikkilä 2008, 49–53). Tässä kyselyssä käytettiin suljettuja eli vaihtoehdot antavia kysymyksiä, asenneasteikollisia suljettuja kysymyksiä Likertin 4-portaisella järjestysasteikolla, sekamuotoisia kysymyksiä sekä avoimia kysymyksiä. Kyselyyn valittiin Likertin 4-portaista järjestysasteikko, jossa vastausvaihtoehdoissa ei ollut ”en osaa sanoa” tai ”en tiedä” -vaihtoehtoa, jotta vastaajan mielipide saatiin selville.

Tutkimukseen laadittu kysely pyrittiin asettelemaan selkeäksi ja johdonmukaiseksi asettelemalla kysymykset teemojen ja kysymyspattereiden mukaan. Kyselyn teemat ja ”kysymyspatterit” oli otsikoitu loogisuuden säilymiseksi. Taustatiedot sijoitettiin kyselyn alkuun, jotta vastaajan oli helppo päästä vastaamisessa alkuun. Kysely oli sisällöltään laaja ja kysymyksiä oli paljon, mitä pyrittiin vastaajan näkökulmasta keventämään eri tavoin. Selkeyden lisäksi teemat jaettiin alkaviksi omilta sivuiltaan ja sivut numeroitiin vastaamisen etenemisen seuraamiseksi. Lisäksi ulkoasusta tehtiin neutraali, jotteivät tausta ja väri vieneet huomiota kysymyksiltä. Pääosin kyselyssä käytettiin samaa kysymystyyppiä, jossa järjestysasteikko ja arvo säilyivät samana, mikä teki kyselystä selkeämmän vastata.

Kysely jakaantui taustatietoihin sekä tutkimuskysymysten pohjalta neljään eri pääteemaan: näkemys ikääntyneistä ihmisistä, näkemys ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä, näkemys gerontologisen hoitotyön opinnoista ja kiinnostus työskennellä ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä. Näkemys gerontologisen hoitotyön opinnoista jätettiin

aineiston analysointivaiheessa pois, koska tässä tutkimuksessa keskityttiin opiskelijoiden kiinnostukseen ikääntyneiden ihmisten hoitotyötä kohtaan. Jokaisen teeman kysymykset oli ryhmitelty aihealueittain kysymyspattereiksi, jotta kyselyyn vastaajan oli helpompi seurata kysymysten etenemistä. Jokaisen teeman lopuksi vastaajilla oli mahdollisuus kertoa näkemyksestään lisää vastaamalla avoimeen kysymykseen.

Ennen varsinaista kyselytilannetta kysely testattiin neljällä kolmannen vuoden kättilö-opiskelijalla, jotka eivät kuuluneet kohderyhmään. Lisäksi Savonia-ammattikorkeakoulun yhteyshenkilö ja tutkijoiden ohjaava opettaja antoivat palautetta kyselystä. Testauksen ja palautteen avulla saatiin tietoa kyselyn toimivuudesta ja selkeydestä sekä vastaamiseen kuluneesta ajasta. Testauksesta saadun tiedon ja tutkijoiden näkemysten pohjalta kyselyä muokattiin tarkoitukseen sopivaksi.

Tutkimus toteutettiin internetkyselynä Webropol -järjestelmällä. Saatekirjeen (Liite 1) yhteydessä lähetettiin kysely (Liite 2) linkkinä kohderyhmään kuuluvien sairaanhoitajaopiskelijoiden Savonia-ammattikorkeakoulun sähköposteihin. Kysely oli avoinna vastaajille huhti-toukokuun 2012 aikana yhteensä kolme viikkoa. Suunniteltu vastausaika oli aluksi kaksi viikkoa ja sitä jatkettiin viikolla vastausprosentin alhaisuuden vuoksi. Tänä aikana kohderyhmälle lähetettiin saatekirje ja kysely yhteensä kolme kertaa. Saatekirjeen sisältöä muutettiin jokaisella lähetyskerralla, jotta saatekirje herättäisi kohderyhmässä enemmän kiinnostusta vastata kyselyyn. Tutkijat myös kävivät motivoimassa kyselyyn vastaamisesta osaa kohderyhmäläisistä luokkaryhmittäin Kuopion kampuksella. Iisalmen kampuksen kohderyhmän motivoimiseksi tutkijat ottivat yhteyttä Iisalmen kampuksen yhteyshenkilöön, joka kannusti kohderyhmäläisiä vastaamaan kyselyyn.

6.4 Aineiston käsittely ja analysointi

Kyselyn ollessa auki vastaajien vastaukset tallentuivat Webropol-järjestelmään, jonka avulla tutkijat pystyivät seuraamaan vastaajien määriä. Aineistoa alettiin käsitellä ja tuloksia tarkastella vasta sen jälkeen, kun tutkijat katsoivat saaneensa riittävästi vastauksia ja kysely suljettiin. Kyselyn sulkemisen jälkeen aineisto siirrettiin Webropol-järjestelmästä SPSS-ohjelmaan sekä Excel-ohjelmaan, jotta tuloksia pystyttiin käsittelemään numeraalisesti. Aineisto tarkastettiin ja siitä tehtiin havaintomatriisi. Tämän avulla pystyville saatiin vastaajat juoksevalla numeroinnilla ja pystysarakkeisiin muuttujien tiedot kaikilta vastaajilta. Tämän jälkeen muuttujat ja niiden arvojen selitteet määriteltiin. Aineiston käsittelyvaiheessa käytettiin Savonia-ammattikorkeakoulun tietokoneita ja ohjelmia sekä aineiston siirrossa hyödynnettiin opettajan ohjausta.

Puuttuvien tietojen määrää tutkimuksessa kutsutaan kadoksi (Vilka 2007, 106). Kysely lähetettiin yhteensä 290 sairaanhoitajaopiskelijalle Kuopion (N = 174) ja Iisalmen (N = 116) kampuksilta. Kyselyn lähettäminen epäonnistui 10 vastaajalle. Webropol-järjestelmään vastauksia palautui yhteensä 106. Koska kohderyhmä on suppea, tulee otokseen saada vähintään 100 vastaajaa (Heikkilä 2008, 45). Asenneasteikollisiin suljettuihin kysymyksiin vastaajien määrä vaihteli 102 ja 106 välillä. Katoon pyrittiin vaikuttamaan jo mittarin suunnittelussa Webropol-järjestelmään, jottei vastaaja pääse etenemään kyselyyn vastaamisesta ilman vastaamista kaikkiin edeltäviin kysymyksiin. Avoimet kysymykset ja osa viimeisen teeman kysymyksistä olivat joko vastaajille vapaaehtoisia tai eivät koskettaneet kaikkia vastaajia, jolloin nämä kysymykset eivät olleet kaikille pakollisia. Vastaajien määrän vaihtelu suljettuihin asenneasteikollisiin kysymyksiin saattoi johtua tutkijoiden virheestä määrittää Webropol-järjestelmään kaikki tämän kaltaiset kysymykset vastaajille pakollisiksi. Puutteelliset tiedot jätettiin pois analyysistä ja vastaajien määrä (N) tuotiin tehdyissä taulukoissa esille. Puutteelliset tiedot voi jättää pois, jos otokseen ei katsota pienenevän merkittävästi (Vilka 2007).

Aineistoa analysoitiin hyödyntäen SPSS-ohjelman ominaisuuksia, ja muuttujista tehtiin frekvenssi- ja prosenttijakaumia sekä ristiintaulukointeja. Joistakin muuttujista myös laskettiin tilastollisia merkitsevyyksiä korrelaatiotestin avulla (p-arvo). Ristiintaulukoinnilla tarkoitetaan kahden muuttujan välisen yhteyden vaikutusta toisiinsa. Korrelaatiokerroin kuvaa kahden muuttujan välistä riippuvuutta. (Heikkilä 2008, 210.) Korrelaatio kuvaa muuttujien välistä riippuvuutta numeraalisesti ja riippuvuus voi olla positiivinen tai negatiivinen (Vilka 2007, 130). Määrällisessä tutkimuksessa tulosten havainnollistamiseksi käytetään taulukoita ja kuvioita (Heikkilä 2008, 16).

Taustatiedoista tehtiin taulukko, josta voitiin tarkastella määrällisesti (N) ja prosentuaalisesti (%) muuttujien arvoja. Taustatietojen viimeinen kysymys, jossa kysyttiin vastaajien kokemusta ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä, on esitetty tulokset -osiossa sanallisessa muodossa. Kyselyn suljettujen asenneasteikollisten kysymysten vastaukset on esitetty tuloksissa taulukoiden ja kuvioiden avulla sekä tuloksista on nostettu esille nousseita asioita sanallisesti. Joidenkin väittämien vastausvaihtoehtoja, joissa käytettiin Likertin 4-portaista asenneasteikkoa, on tulosten analysointivaiheessa yhdistelty samaa mieltä ("täysin samaa mieltä" ja "jokseenkin samaa mieltä") ja eri mieltä ("jokseenkin samaa mieltä" ja "täysin eri mieltä").

Tutkimuksessa selvitettiin sairaanhoitajaopiskelijoilta, mihin hoitotyön alueeseen he halusivat syventää opintojaan. Kuopion ja Iisalmen kampusten syventymisvaihtoeht-

dot eroavat toisistaan, joten molempien kampusten opiskelijoilta syventymistä kysyttiin omalla kysymyksellä.

Avoimien kysymyksien vastaukset ryhmiteltiin ja luokiteltiin, koska tutkimuksesta saatu laadullinen aineisto oli pieni. Ryhmitellyistä vastauksista tehtiin yhteenveto ja vastaajien autenttisia eli alkuperäisiä ilmauksia nostettiin tuloksissa esille. Laadullisesta aineistosta haluttiin konkreettista ja käytännönläheistä tietoa, minkä takia tarkempaa analysointia laadullisen tutkimuksen keinoin ei katsottu tarpeelliseksi. Kysymys 24, jossa vastaajien tuli perustella miksi oli tai ei ollut kiinnostunut ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä, analysoitiin ryhmittelemällä vastaukset kysymyksen 23 annettujen vastausvaihtoehtojen mukaan ”olen hyvin kiinnostunut”, ”olen jonkin verran kiinnostunut” ja ”en ole yhtään kiinnostunut” ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä. Tällä jaotellulla saatiin jaoteltua perustelut vastaajan valitseman vaihtoehdon mukaisesti. Avoimen kysymyksen avulla vastaajilta saatiin selville syitä ja perusteluja miksi he olivat kyseistä mieltä, eikä vain numeraalista arvoa kiinnostuksesta.

7 TULOKSET

7.1 Tutkittavien taustatiedot

Tutkimusjoukon muodostivat Savonia-ammattikorkeakoulun hoitotyön koulutusohjelman kyselyyn vastanneet 106 sairaanhoitajaopiskelijaa. Kuopion kampukselta tutkimukseen osallistujia oli 77 ja Iisalmen kampukselta 29 sairaanhoitajaopiskelijaa. Tutkimuksen vastausprosentti oli 37 %. Osallistujien taustatiedoista (Taulukko 1) ilmenee, että nuorisosteella opiskeli kaksi kolmasosaa ja aikuiskoulutuksessa kolmannes vastanneista. Aikuiskoulutukseen tässä tutkimuksessa sisältyi aikuiskoulutuksessa, SAWE- ja monimuoto-opiskelu-ryhmissä opiskelevat. Suurin osa vastaajista (40 %) oli iältään 25–35-vuotiaita. Vastaajista puolet oli vastaushetkellä toisen vuosikursin opiskelijoita. Aikaisempaa hoitoalan koulutusta (lähihoitaja tai perushoitaja) oli vajaalla puolella vastanneista. Lähihoitajiin laskettiin tässä tutkimuksessa myös yksi apuhoitaja.

Taulukko 1 Tutkimukseen osallistujien taustatiedot (N = 106)

Taustatiedot	n	%
Ikä		
Alle 25	33	31
25 – 35	42	40
Yli 35	31	29
Opiskelen sairaanhoitajaksi		
Nuorisoste	71	67
Aikuiskoulutus	35	33
Kampuskaupunki		
Kuopio	77	73
Iisalmi	29	27
Opiskeluvuosi		
2. vuosi	53	50
3. vuosi	45	43
4. vuosi tai enemmän	8	7
Aikaisempi hoitoalan koulutus		
Lähihoitaja/Perushoitaja	47	44
Ei aikaisempaa hoitoalan koulutusta	59	56

Lisäksi taustatiedoissa kysyttiin kokemusta ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä, johon vastatessa sai valita useamman vaihtoehdon. Ennen sairaanhoitajaopintojen alkua kokemusta ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä oli 63 sairaanhoitajaopiskelijalla, sairaanhoitajaopintoihin liittyvistä ohjatuista harjoitteluista 77 opiskelijalla ja sairaanhoitajaopintojen aikaisesta työkokemuksesta harjoittelujen ulkopuolelta 53 opiskelijalla.

7.2 Näkemys ikääntyneistä ihmisistä

Sairaanhoitajaopiskelijoilta kysyttiin näkemyksiä ikääntyneiden ihmisten terveydestä ja toimintakyvystä, psyykkisestä hyvinvoinnista, itsensä toteuttamisesta sekä ikään-
tymisen arvostuksesta. Lisäksi avoimella kysymyksellä sai kertoa omin sanoin näke-
myksestään ikääntyneistä ihmisistä.

Sairaanhoitajaopiskelijoista suurimman osan mielestä ikääntyneet ihmiset ovat fyysi-
sesti toimintakykyisiä (Taulukko 2), mutta lähes 80 % vastaajista oli sitä mieltä, että
ikääntyneet ihmiset ovat riippuvaisia toisten avusta. Noin kolmannes vastanneista piti
ikääntyneitä ihmisiä terveinä. Lähes kaikkien vastaajien mielestä ikääntyneet ihmiset
haluavat huolehtia itsestään mahdollisimman pitkään omatoimisesti.

Taulukko 2 Sairaanhoitajaopiskelijoiden näkemyksiä ikääntyneiden ihmisten tervey-
destä ja fyysisestä toimintakyvystä

Terveyttä ja fyysistä toimintakykyä kuvaavia väittämiä	Täysin samaa mieltä (%)	Jokseenkin samaa mieltä (%)	Jokseenkin eri mieltä (%)	Täysin eri mieltä (%)	Vastaajien määrä (N)
Ikääntyneet ihmiset ovat fyysisesti toimintakykyisiä.	13	57	28	2	106
Ikääntyneet ihmiset ovat riippuvaisia toisten avusta.	7	72	19	2	106
Ikääntyneet ihmiset ovat terveitä.	3	30	60	7	106
Ikääntyneillä ihmisillä on päihde-ongelmia.	9	48	40	3	106
Ikääntyneet ihmiset pitävät hygienias- taan huolta.	7	54	37	2	106
Ikääntyneillä ihmisillä on virtsan ja/tai ulosteen pidätykseen liittyviä häiriöi- tä.	20	67	12	1	105
Ikääntyneillä ihmisillä on paljon sai- rauksia.	18	68	13	1	105
Ikääntyneet ihmiset haluavat huoleh- tia itsestään mahdollisimman pitkään omatoimisesti.	49	46	5	0	104

Yli puolet sairaanhoitajaopiskelijoista piti ikääntyneitä ihmisiä muistamattomia (Tau-
lukko 3). Vastaajista suurimman osan mielestä ikääntyneet ihmiset kokivat olevansa
yksinäisiä. Lähes kaikki vastaajat olivat sitä mieltä, että ikääntyneillä ihmisillä on elä-
män viisautta.

Taulukko 3 Sairaanhoidajaopiskelijoiden näkemyksiä ikääntyneiden ihmisten psyykkisestä hyvinvoinnista

Psyykkistä hyvinvointia kuvaavia väittämiä	Täysin samaa mieltä (%)	Jokseenkin samaa mieltä (%)	Jokseenkin eri mieltä (%)	Täysin eri mieltä (%)	Vastaaajien määrä (N)
Ikääntyneet ihmiset ovat "höppäniä".	3	27	43	27	106
Ikääntyneet ihmiset ovat tasapainossa itsensä kanssa.	12	71	16	1	104
Ikääntyneet ihmiset ovat masentuneita.	2	43	51	4	106
Ikääntyneet ihmiset ovat muistamattomia.	2	66	29	3	106
Ikääntyneet ihmiset kokevat olevansa yksinäisiä.	20	73	7	0	106
Ikääntyneet ihmiset ovat herttaisia.	23	66	10	1	106
Ikääntyneet ihmiset ovat kärtyisiä.	4	35	59	2	106
Ikääntyneet ihmiset valittavat asioista.	3	42	50	5	106
Ikääntyneet ihmiset tyytyvät vähään.	10	69	19	2	106
Ikääntyneet ihmiset ovat elämänmyönteisiä.	13	65	20	2	104
Ikääntyneet ihmiset ovat aggressiivisia.	1	26	54	19	105
Ikääntyneillä ihmisillä on elämän viisautta.	60	36	4	0	106

Suurin osa vastaajista oli sitä mieltä, että ikääntyneenä ihmisenä voi kehittää itseään ja etteivät ikääntyneet ihmiset ole yhteiskunnalle vaivaksi (Taulukko 4). Sairaanhoidajaopiskelijoiden mielestä ikääntyneet ihmiset ovat aktiivisia yhteiskunnan jäseniä.

Taulukko 4 Sairaanhoidajaopiskelijoiden näkemyksiä ikääntyneiden ihmisten itsensä toteuttamisesta

Itsensä toteuttamista kuvaavia väittämiä	Täysin samaa mieltä (%)	Jokseenkin samaa mieltä (%)	Jokseenkin eri mieltä (%)	Täysin eri mieltä (%)	Vastaaajien määrä (N)
Ikääntyneet ihmiset ovat aktiivisia yhteiskunnan jäseniä.	17	51	31	1	106
Ikääntyneenä ihmisenä voi kehittää itseään.	43	46	10	1	106
Ikääntyneenä ihmisenä voi vaikuttaa yhteiskunnallisiin asioihin.	34	42	23	1	106
Ikääntyneet ihmiset ovat yhteiskunnalle vaivaksi.	1	13	43	43	106

Lähes kaikki vastaajat arvostivat (Taulukko 5) ikääntyneitä ihmisiä ja heidän mielestään ikääntyminen saa näkyä ulospäin. Kaksi kolmasosaa sairaanhoidajaopiskelijoista

oli sitä mieltä, että hoitotyössä arvostetaan ikääntyneitä ihmisiä. Yli puolet vastaajista oli sitä mieltä, ettei yhteiskunnassa arvosteta ikääntyneitä ihmisiä. Suurimmalla osalla näkemykset ikääntyneistä ihmisistä muuttuivat myönteisesti sairaanhoitajaopintojen aikana.

Taulukko 5 Sairaanhoitajaopiskelijoiden näkemyksiä ikääntymisen arvostuksesta

Ikääntymisen arvostusta kuvaavia väittämiä	Täysin samaa mieltä (%)	Jokseenkin samaa mieltä (%)	Jokseenkin eri mieltä (%)	Täysin eri mieltä (%)	Vastaaajien määrä (N)
Ikääntyminen on positiivinen asia.	41	37	19	3	106
Ikääntyminen saa näkyä ulospäin (esimerkiksi ulkonäössä).	69	28	2	1	106
Arvostan ikääntyneitä ihmisiä.	77	20	2	1	105
Hoitotyössä arvostetaan ikääntyneitä ihmisiä.	12	50	34	4	104
Yhteiskunnassa arvostetaan ikääntyneitä ihmisiä.	2	32	52	14	106
Käsitykseni mukaan ikääntyminen elämänvaiheena on helppo hyväksyä.	5	31	58	6	106
Käsitykseni mukaan yhteiskunta huolehtii hyvin ikääntyneistä ihmisistä.	1	26	60	13	106
Näkemykseni ikääntyneistä ihmisistä ovat muuttuneet myönteisesti sairaanhoitajaopintojen aikana.	21	48	24	7	106
Ikääntyneet ihmiset ovat vastenmielisiä.	2	4	16	78	104

Avoimeen kysymykseen, jossa sai kertoa omin sanoin näkemyksiään ikääntyneistä ihmisistä, useat vastaajista toivat esille ikääntyneiden ihmisten olevan yksilöitä ja omia persoonia, kuten muutkin ihmiset ovat. Heitä ei voi yleistäen kuvata tietyin adjektivein. Ikääntyneet ihmiset ovat hyvin erikuntoisia. Sairauksien määrä, vuodepotilaana olo, kotona asuminen, aktiivisuus tai hyvä muisti eivät ole iästä kiinni. Ikääntyneitä ihmisiä hoidettaessa tulee muistaa itsekkin olevan joskus ikääntynyt ihminen ja itsekkin olevan joskus hoidon tarpeessa. Heitä tulisi hoitaa, kuten itseäkin toivoisi hoidettavan. Näkemykset ikääntyneistä ihmisistä olivat pääasiassa myönteisiä ja arvostavia. Sairaanhoitajaopiskelijoiden mielestä näkemys ikääntyneistä ihmisistä muuttui myönteisemmäksi sairaanhoitajaopintojen aikana. Näkemykseen ikääntyneestä ihmisestä vaikutti myös se, miten hoitajat heihin suhtautuvat ohjattujen harjoittelujen aikana. Jos työparina on myönteisesti ikääntyneisiin ihmisiin suhtautuva hoitaja, lisää se intoa ja ymmärrystä ikääntyneiden ihmisten hoitotyötä. Ikääntyneillä ihmisillä on

myös paljon elämän viisautta sekä voimavaroja, joita tulisi ottaa enemmän huomioon hoidossa.

Näkemykset ikääntyneistä ihmisistä perustuvat suurimmaksi osaksi hoitoa tarvitseviin ikääntyneisiin ihmisiin. Sairaudet vaikuttavat ikääntyneen ihmisen käytökseen ja elämäntapaan. Ikääntyneet ihmiset eivät ole aina suvaitsevaisia. Nuoremmilta odotetaan mukautumista ikääntyneiden ihmisten tapoihin, mutta se ei ole aina molempipuolista. Jotkut ikääntyneet ihmiset voivat olla kärtyisiä, kuten myös nuoremmat ihmiset. Yhteiskunta arvostaa ikääntyneitä ihmisiä vähemmän, sillä he eivät ole taloudellisesti tuottavia vaan heidät nähdään enemmänkin menoeränä. Sukupuoli voi vaikuttaa myös näkemykseen ikääntyneistä ihmisistä. Naiset ovat yleensä miehiä ”hankalampia” hoidettavia.

”Jokainen ikääntynyt ihminen on oma persoonansa, he ovat kaikki yksilöitä. Jokaisella on oma elämäntarinansa ja -kokemus, omat selviytymiskeinot ja tavat nähdä asioita.”

”Jokaisella on oma yksilöllinen taustansa, oma elämänsähistoriansa, omat toiveet ja unelmat, omat pettymykset ja epäluulonsa. Ketään ei voi ”lokeroida”, että ikääntyneet ”sitä ja tätä”, VAAN ikääntyvä ihminen on huomioitava omana yksilönään! Kaikki periaatteet ja käytänteet eivät sovi kaikille, ja tämä on hyvä muistaa.”

”kuin nuoremmisakin on ikäihmisissäkin kärtyisiä ja elämänsä läpikäymättömiä”

7.3 Näkemys ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä

Sairaanhoitajaopiskelijoilta kysyttiin näkemyksiä sairaanhoitajan ammattitaidosta ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä, ikääntyneiden ihmisten hoitotyön eettisyydestä ja arvostuksesta sekä ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä. Lisäksi avoimella kysymyksellä sai kertoa omin sanoin näkemyksestään ikääntyneistä ihmisten hoitotyöstä.

Lähes kaikki vastaajat olivat sitä mieltä, että ikääntyneiden ihmisten hoitotyö (Taulukko 6) vaatii asiantuntijuutta. Noin kolmasosan mielestä ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä korostuu liikaa perushoito. Yli kaksi kolmasosaa vastaajista oli sitä mieltä, että ikääntyneiden ihmisten hoitotyö tarjoaa mahdollisuuden kehittyä ammatillisesti.

Taulukko 6 Sairaanhoidajaopiskelijoiden näkemyksiä sairaanhoitajien ammattitaidosta ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä

Sairaanhoidajan ammattitaitoa kuvaavia väittämiä	Täysin samaa mieltä (%)	Jokseenkin samaa mieltä (%)	Jokseenkin eri mieltä (%)	Täysin eri mieltä (%)	Vastaaajien määrä (N)
Hoitohenkilöstö ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä on koulutettua.	20	57	19	4	106
Sairaanhoidajat ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä ovat ammattitaitoisia.	33	53	14	0	106
Ikääntyneiden ihmisten hoitotyö vaatii asiantuntijuutta.	74	25	1	0	106
Vain koulutetut ihmiset voivat olla hoidollisessa vastuussa ikääntyneistä ihmisistä.	49	32	17	2	106
Ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä korostuu liikaa perushoito.	21	42	31	6	106
Päivittäisistä toiminnoista huolehtiminen on tärkeä osa sairaanhoitajan työtä.	52	35	13	0	104
Ikääntyneiden ihmisten hoitotyö tarjoaa mahdollisuuden kehittyä ammatillisesti.	41	35	23	1	104
Työ ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä vastaa sairaanhoitajan ammattitaitoa.	32	41	26	1	106

99 % vastaajista oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että työ ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä on tärkeää ja myös lähes kaikki arvostivat ikääntyneiden ihmisten hoitotyötä (Taulukko 7). Kaksi kolmasosaa vastaajista oli sitä mieltä, ettei hoitoalalla ja yhteiskunnassa arvosteta ikääntyneiden ihmisten hoitotyötä.

Taulukko 7 Sairaanhoitajaopiskelijoiden näkemyksiä ikääntyneiden ihmisten hoitotyön eettisyydestä ja arvostuksesta

Ikääntyneiden ihmisten hoitotyön eettisyyttä ja arvostusta kuvaavia väittämiä	Täysin samaa mieltä (%)	Jokseenkin samaa mieltä (%)	Jokseenkin eri mieltä (%)	Täysin eri mieltä (%)	Vastaajien määrä (N)
Ikääntyneiden ihmisten hoidossa huomioidaan yksilöllisyys.	3	39	51	7	106
Ikääntyneitä ihmisiä kohdellaan kunnioittavasti hoitotyössä.	4	55	36	5	106
Ikääntyneitä ihmisiä kuunnellaan riittävästi hoitotyössä.	1	31	58	10	106
Ikääntyneitä ihmisiä yleensä hoidetaan parhaalla mahdollisella tavalla.	6	44	43	7	106
Arvostan ikääntyneiden ihmisten hoitotyötä.	60	33	6	1	106
Hoitoalalla arvostetaan ikääntyneiden ihmisten hoitotyötä.	6	26	62	6	106
Yhteiskunnassa arvostetaan ikääntyneiden ihmisten hoitotyötä.	2	26	57	15	106
Työ ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä on tärkeää.	80	19	0	1	102

Vastaajista kaksi kolmasosaa oli täysin samaa mieltä siitä, että ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä on henkilökuntaa liian vähän. Yli 60 % opiskelijoista oli sitä mieltä, etteivät sairaanhoitajat ole motivoituneita ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä. Näkemykset ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä olivat muuttuneet myönteisesti sairaanhoitajaopintojen aikana lähes kahdella kolmesta opiskelijasta. (Taulukko 8.)

Taulukko 8 Sairaanhoidajaopiskelijoiden näkemyksiä ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä

Ikääntyneiden ihmisten hoitotyötä kuvaavia väittämiä	Täysin samaa mieltä (%)	Jokseenkin samaa mieltä (%)	Jokseenkin eri mieltä (%)	Täysin eri mieltä (%)	Vastaaajien määrä (N)
Ikääntyneiden ihmisten hoitotyö on toimintakykyä tukevaa.	18	47	29	6	106
Ikääntyneiden ihmisten hoitotyö on kiireistä.	50	39	8	3	106
Ikääntyneiden ihmisten hoitotyö on perustarpeet huomioivaa.	32	58	9	1	106
Ikääntyneiden ihmisten hoitotyö on henkisesti raskasta.	18	51	25	6	105
Ikääntyneiden ihmisten hoitotyö on fyysisesti raskasta.	48	47	4	1	106
Ikääntyneiden ihmisten hoitotyö on haasteellista.	27	60	12	1	106
Ikääntyneiden ihmisten hoitotyö on yksipuolista.	10	41	36	13	106
Ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä hoitohenkilökuntaa on liian vähän.	76	20	4	0	106
Ikääntyneet ihmiset pystyvät vaikuttamaan hoitonsa suunnitteluun.	2	28	59	11	106
Ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä on riittävästi taloudellisia resursseja.	2	14	45	41	105
Sairaanhoidajat ovat motivoituneita työskentelemään ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä.	7	30	52	11	105
Näkemykseni ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä on muuttunut myönteisesti sairaanhoidajaopintojen aikana.	16	51	23	10	105
Vuorovaikutus vaikeasti dementoituneen ihmisen kanssa ei ole tärkeää.	5	2	12	81	106

Kysyttäessä avoimella kysymyksellä sairaanhoidajaopiskelijoiden näkemyksiä ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä, ikääntyneiden ihmisten hoitotyötä pidettiin esimerkiksi kiireisenä sekä työvoimaa ja resursseja riittämättöminä. Hoitajien asenteissa oli myös parantamisen varaa ja hoitajien väsyminen työtahtiin ja työmäärään nähtiin ikääntyneiden ihmisten hoitotyöhön vaikuttavana tekijänä. Ikääntyneiden ihmisten hoitotyö koettiin myös hoitajalähtöisenä ja kuntouttavan työtteen jäävän työssä vain ajatustasolle. Ikääntyneiden ihmisten hoitotyö ei vastaa sairaanhoidajan ammattitaitoa. Sairaanhoidajan ammattitaito menee hukkaan työssä, jota myös lähihoitajat tekevät. Perushoito korostuu ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä. Vankeja hoidetaan vankiloissa paremmin kuin ikääntyneitä ihmisiä laitoksissa.

"Sairaanhoitajana en koskaan haluaisi vanhusten hoitopaikkaan töihin, sillä lähihoitajat tekevät saman työn ja siten kokisin koulutukseni menneen "hukkaan". Sairaanhoitajana haluan monipuolisempaa ja haastavampaa työtä, tätä mieltä ovat monet muutkin ja siksi halukkaita ja motivoituneita sairaanhoitajia ei tahdo noihin paikkoihin löytyäkään."

Työtä ikääntyneiden ihmisten parissa pidettiin myös tärkeänä, haasteellisena sekä asiantuntijuutta vaativana. Hyvän hoidon takeena mainittiin työntekijän asenteesta ja halusta "hoitaa kunnolla ja osoittaa arvostuksensa". Sairaanhoitajan on tärkeää asennoitua ikääntyneiden ihmisten hoitotyöhön myönteisesti, koska heitä hoidetaan lähes kaikilla osastoilla. Ikääntyneitä ihmisiä haluttiin kohdeltavan ja hoidettavan kuten itseään haluaisi ikääntyneenä kohdeltavan, tai kuten omia vanhempiaan tai isovanhempiaan. Kehittämisideoiksi ikääntyneiden ihmisten hoitotyöhön mainittiin muun muassa arvostuksen ja virikkeiden lisäämistä, yksilöllisyyden huomioimista sekä kotona asumisen tukemista vanhainkotien sijasta. Hoitotyöhön tarvitaan motivoituneita työntekijöitä ja työn kiinnostavuutta tulisi lisätä hoitajien silmissä esimerkiksi palkkaa nostamalla ja henkilökuntaa lisäämällä. Myös hoitajien tietoutta gerontologiasta tulisi lisätä, jotta hoito olisi toimintakykyä ylläpitävää.

"Ikääntyneitä hoidettaessa on hyvä vaikkapa ajatella hoitavansa omia vanhempiaan tai isovanhempiaan ja pohtia miten haluaisin että minua kohdellaan ja hoidetaan kun olen iäkäs."

"Ikääntyneiden ihmisten hoitotyöhön tulisi lisätä rutkasti virikkeitä, vuorovaikutusta ja kuuntelua, jotta työ kiinnostaisi minuakin. Tällä hetkellä se korostaa liian paljon päivittäisistä toiminnoista huolehtimista."

"Itse en sopisi kovin hyvin työskentelemään ikääntyneiden kanssa, vaikka arvostan työtä ja mielelläni sitä koulussa harjoittelin. Kiinnostuksen kohteeni on muualla. Näkemykseni kuitenkin on se, että meidän täytyisi nyt parantaa ikäihmisten hoidon laatua, koska me olemme myös jossain vaiheessa elämäämme niitä ikäihmisiä..."

"Työ ikääntyneiden parissa tarjoaa nimenomaan haastetta, mikäli haluaa itse hoitoon panostaa. Se, miten hyvin hoidetaan, riippuu työntekijän asenteesta. "

7.4 Näkemys ikääntyneiden ihmisten hoitotyön kiinnostavuudesta

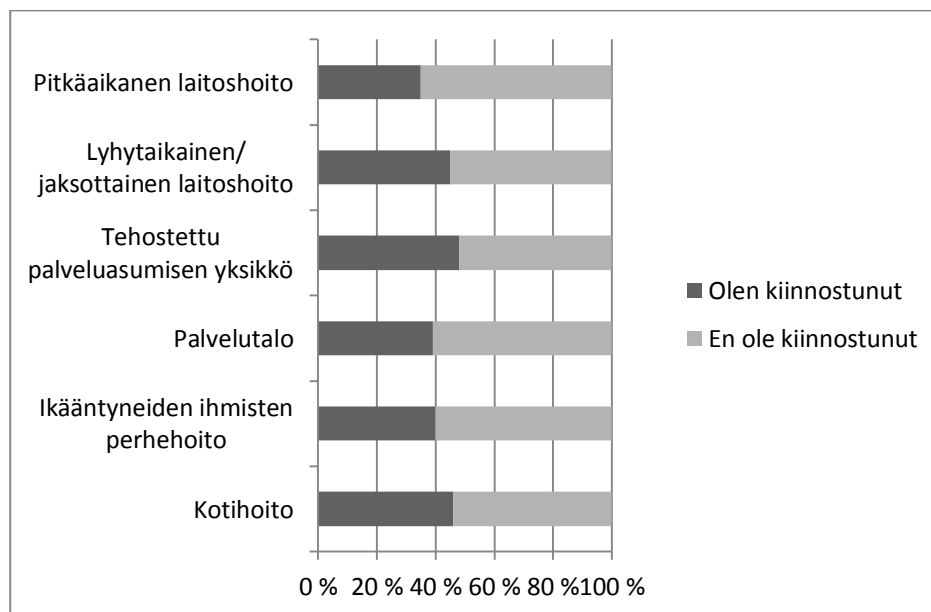
Sairaanhoitajaopiskelijoilta kysyttiin näkemyksiä kiinnostuksesta työskennellä ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä, kiinnostusta erilaisiin työllistymismahdollisuuksiin ikääntyneiden parissa sekä kiinnostusta työskennellä ikääntyneiden hoitotyössä heti valmistumisen jälkeen tai joskus sairaanhoitajauransa aikana. Lisäksi sairaanhoitajaopiskelijoilta kysyttiin kuinka kiinnostuneita he olivat ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä ja kuinka he halusivat syventää sairaanhoitajaopintojaan.

Yli puolet vastaajista ei halunnut heti valmistumisen jälkeen työskennellä ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä. Lähes kaksi kolmasosaa vastaajista oli kiinnostunut työskentelemään ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä joskus sairaanhoitajauran aikana. (Taulukko 9.)

Taulukko 9 Sairaanhoitajaopiskelijoiden näkemyksiä kiinnostuksesta työskennellä ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä

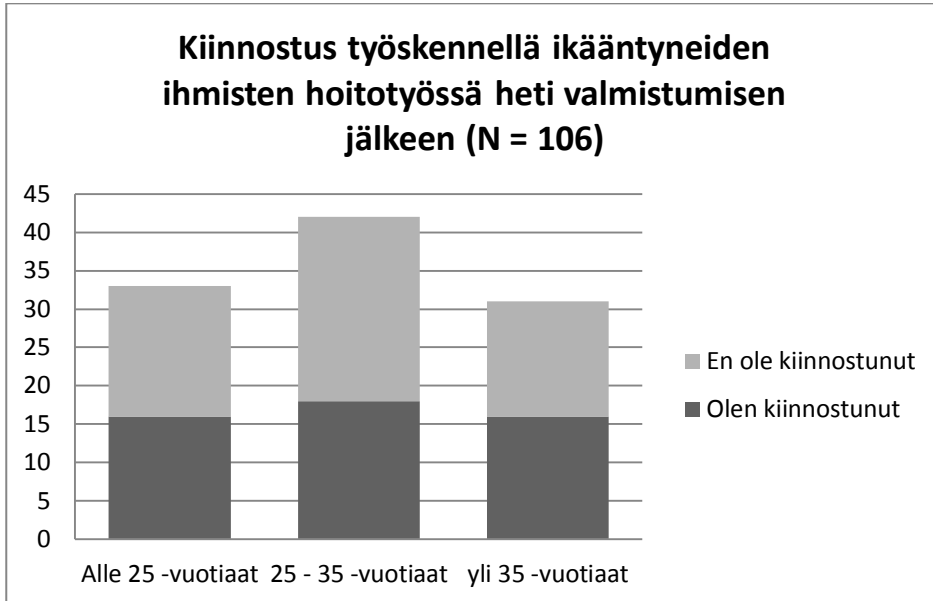
Kiinnostusta ikääntyneiden ihmisten hoitotyöhön kuvaavia väittämiä	Täysin samaa mieltä (%)	Jokseenkin samaa mieltä (%)	Jokseenkin eri mieltä (%)	Täysin eri mieltä (%)	Vastaajien määrä (N)
Olen kiinnostunut työskentelemään ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä heti valmistumisen jälkeen.	19	28	28	25	106
Olen kiinnostunut työskentelemään ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä joskus sairaanhoitajan urani aikana.	25	44	24	7	105
Pidän työskentelystä ikääntyneiden ihmisten parissa.	37	44	16	3	106

Vastaajia kiinnostivat eniten ikääntyneiden ihmisten hoitotyön työllistymismahdollisuutena tehostettu palveluasuminen ja kotihoito (Kuvio 1). Vähiten vastaajissa kiinnosti pitkäaikaisessa laitoshoidossa ja palvelutalossa työskenteleminen. Täysin samaa mieltä ja jokseenkin samaa mieltä on kuviossa 1 yhdistetty ilmaisuksi ”olen kiinnostunut” ja jokseenkin eri mieltä ja täysin eri mieltä on yhdistetty ilmaisuksi ”en ole kiinnostunut”.

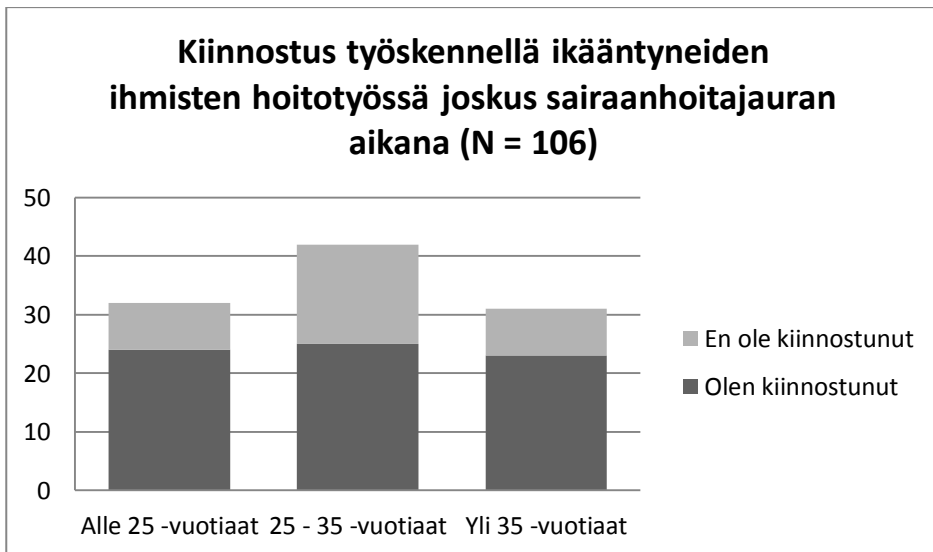
Kuvio 1 Sairaanhoitajaopiskelijoiden kiinnostus erilaisiin työllistymismahdollisuuksiin ikääntyneiden ihmisten parissa

Sairaanhoitajaopiskelijoiden kiinnostus työskennellä (Kuvio 2) ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä heti valmistumisen jälkeen jakaantui eri ikäryhmissä tasaisesti. Hieman alle puolet sairaanhoitajaopiskelijoista oli kiinnostuneita työskentelemään ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä heti valmistumisen jälkeen.

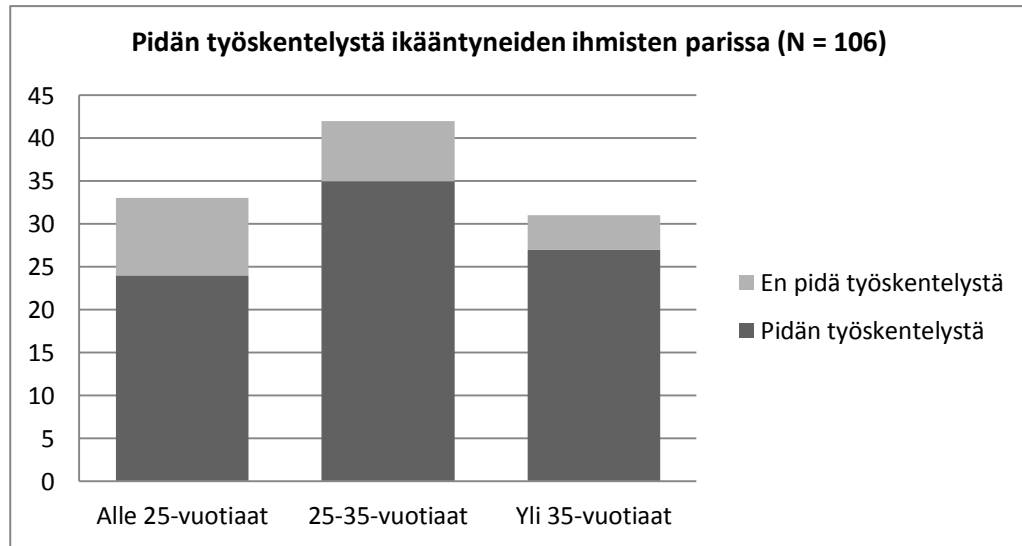
Kuvio 2 Sairaanhoitajaopiskelijoiden kiinnostus työskennellä ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä heti valmistumisen jälkeen

Kaikissa ikäryhmissä vastaajista suurin osa oli kiinnostunut työskentelemään ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä joskus sairaanhoitajauran aikana (Kuvio 3).

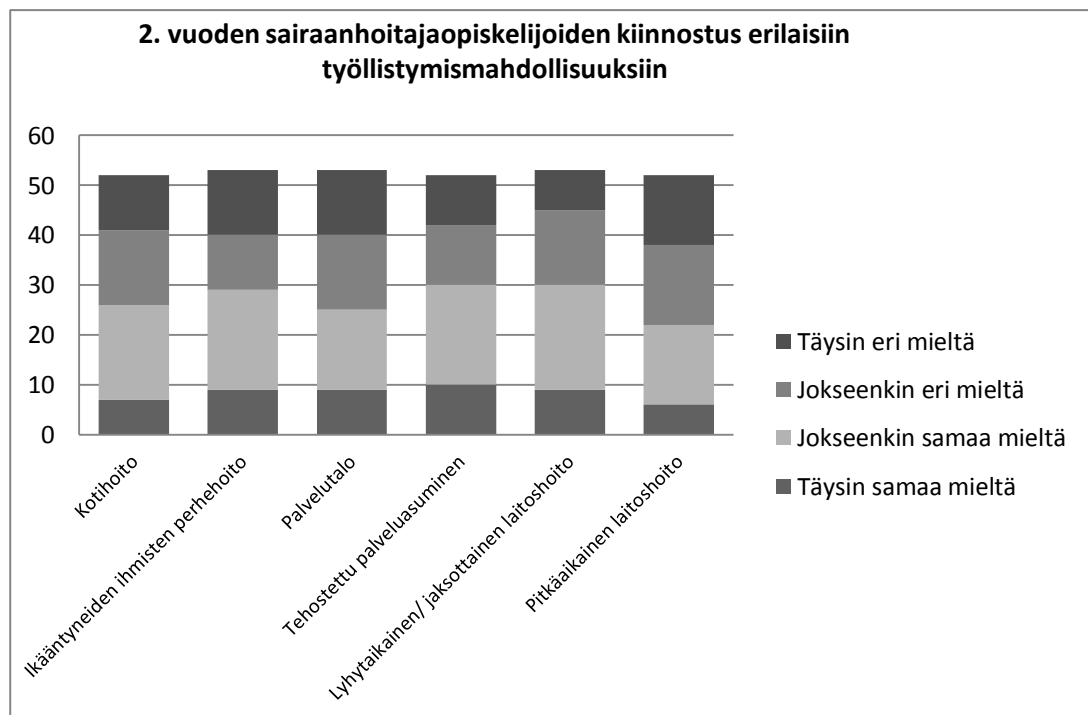
Kuvio 3 Sairaanhoitajaopiskelijoiden kiinnostus työskennellä ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä joskus sairaanhoitajauransa aikana

Jokaisesta ikäryhmästä suurin osa piti työskentelystä ikääntyneiden ihmisten parissa (Kuvio 4).

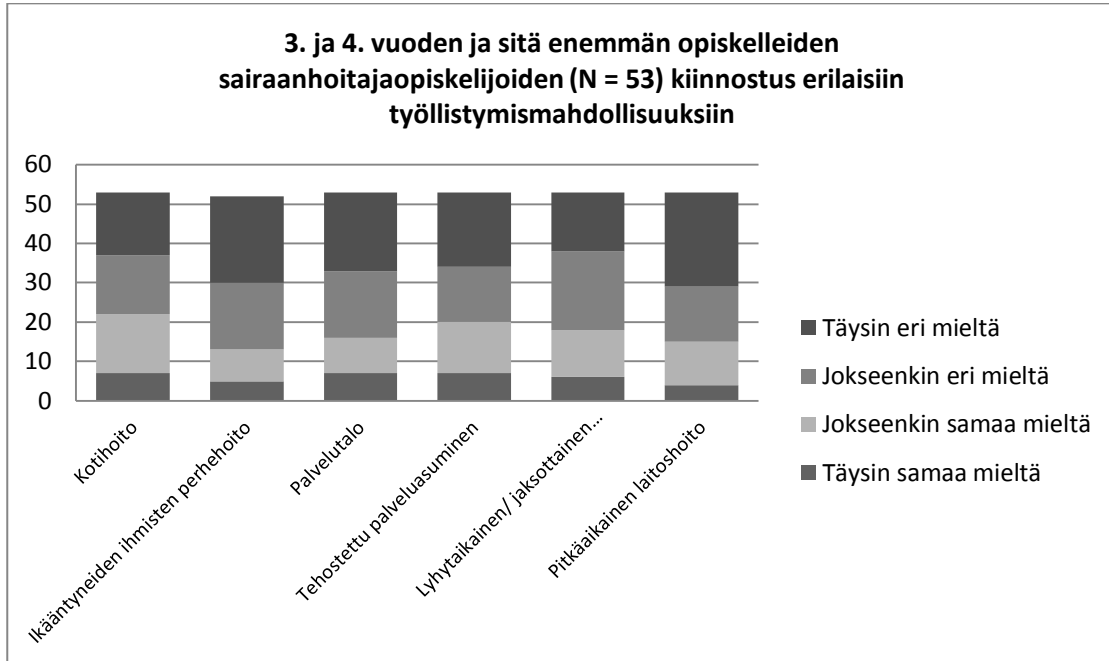
Kuvio 4 Sairaanhoidajaopiskelijoiden näkemys, pitivätkö he ikääntyneiden ihmisten parissa työskentelystä

Kuviossa 5 kuvataan 2. vuoden sairaanhoidajaopiskelijoiden kiinnostusta erilaisia ikääntyneiden ihmisten hoitotyön työllistymismahdollisuuksia kohtaan. Pitkäaikainen laitoshoido työllistymismahdollisuutena kiinnosti vähiten ja tehostettu palveluasuminen ja lyhytaikainen laitoshoido kiinnostivat eniten.

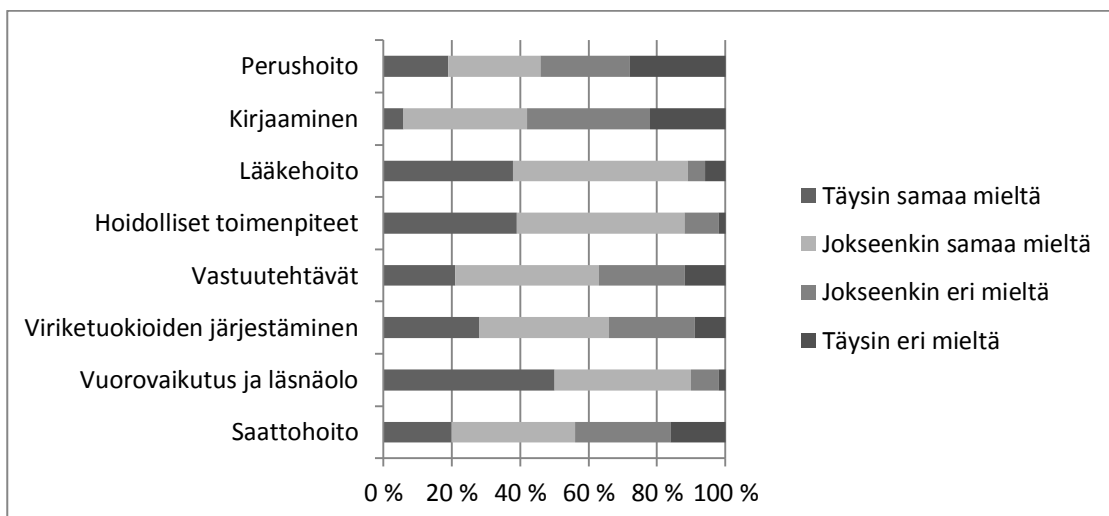
Kuvio 5 2. vuoden sairaanhoidajaopiskelijoiden (N = 53) kiinnostus erilaisiin työllistymismahdollisuuksiin ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä

Kuviossa 6 kuvataan 3. ja 4. vuoden tai sitä enemmän opiskelleiden sairaanhoitaja-opiskelijoiden kiinnostusta erilaisia ikääntyneiden ihmisten hoitotyön työllistymismahdollisuuksia kohtaan. Ikääntyneiden ihmisten perhehoito työllistymismahdollisuutena kiinnosti vähiten ja kotihoito kiinnosti eniten.

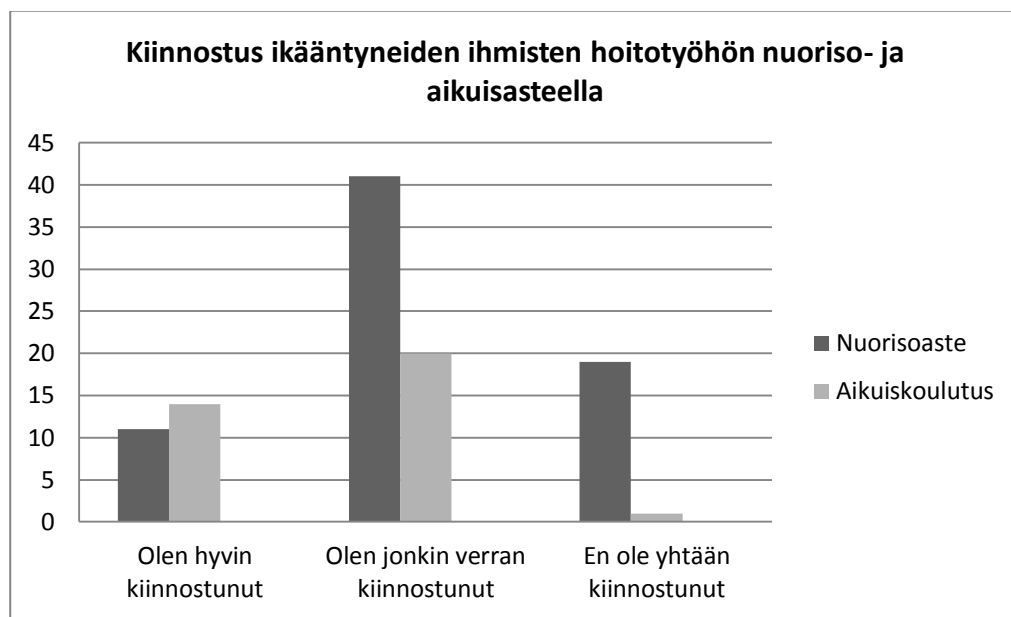
Kuvio 6. 3. ja 4. vuoden ja sitä enemmän opiskelleiden sairaanhoitajaopiskelijoiden (N = 53) kiinnostus erilaisiin työllistymismahdollisuuksiin ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä

Eniten vastaajia ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä (Kuvio 7) kiinnosti vuorovaikutus ja läsnäolo ikääntyneiden ihmisten kanssa sekä lääkehoito. Vähiten sairaanhoitajaopiskelijoita kiinnosti ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä kirjaaminen ja perushoito.

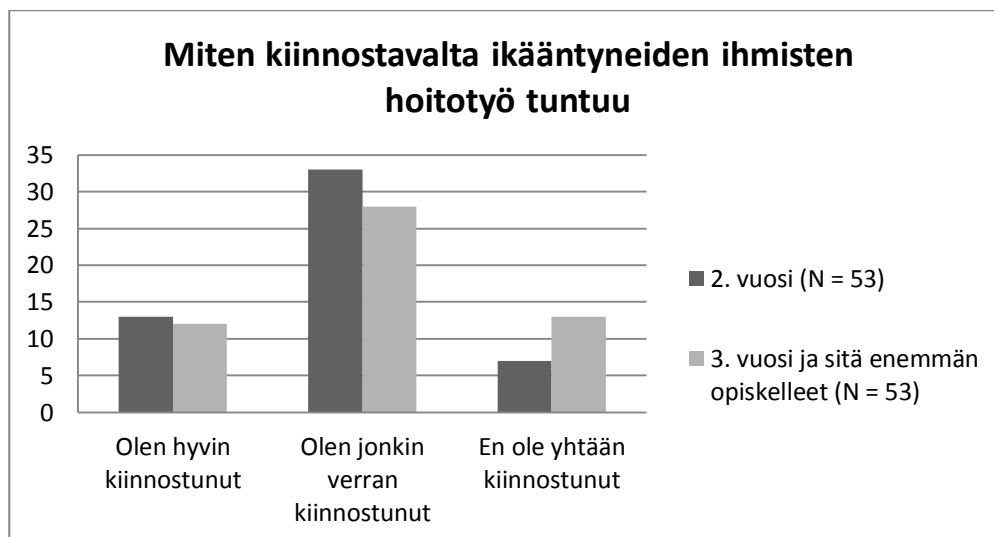
Kuvio 7 Sairaanhoitajaopiskelijoiden kiinnostus erilaisia ikääntyneiden ihmisten hoitotyön toimintoja kohtaan

Kaikista vastaajista (N =106) 61 sairaanhoitajaopiskelijaa oli jonkin verran kiinnostunut, 25 hyvin kiinnostunut ja 20 ei ollut yhtään kiinnostunut ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä. Aikuiskoulutuksen sairaanhoitajaopiskelijoista lähes kaikki olivat joko hyvin tai jonkin verran kiinnostuneita työskentelemään (Kuvio 8) ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä. Suurin osa nuorisoasteella opiskelevista oli jonkin verran kiinnostunut työskentelemään ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä. Nuorisoasteen sairaanhoitajaopiskelijoista reilu neljännes ei ollut yhtään kiinnostunut työskentelemään ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä. Lisäksi muuttujista tehtiin korrelaatiotesti ($p = 0,026$), eli aikuiskoulutuksessa olevat sairaanhoitajaopiskelijat näyttäisivät olevan kiinnostuneempia ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä. Tulos on tilastollisesti merkittävä, mutta vain suuntaa antava.

Kuvio 8 Sairaanhoitajaopiskelijoiden kiinnostus ikääntyneiden ihmisten hoitotyöhön nuoriso- ja aikuisasteella (N = 106)

Kuviossa 9 on kuvattu sairaanhoitajaopiskelijoiden kiinnostusta ikääntyneiden ihmisten hoitotyötä kohtaan. Opinnoissaan pidemmällä olevat opiskelijat kiinnostus ikääntyneiden hoitotyöhön on hieman vähäisempää kuin 2. vuoden opiskelijoiden.

Kuvio 9 Sairaanhoidajaopiskelijoiden kiinnostus ikääntyneiden ihmisten hoitotyöhön eri vuosikursseilla (N = 106)

Vastaajat perustelivat vastauksiaan, miksi olivat tai eivät olleet kiinnostuneita ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä, kuvion 8 vastausvaihtoehtojen mukaisesti ”olen hyvin kiinnostunut”, ”olen jonkin verran kiinnostunut” ja ”en ole yhtään kiinnostunut” ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä.

Avoimen kysymyksen avulla sairaanhoidajaopiskelijoilta kysyttiin perusteluja, miten kiinnostavalta ikääntyneiden ihmisten hoitotyö heidän mielestään tuntui. Vastaajat, jotka valitsivat vastausvaihtoehdoksi ”**olen hyvin kiinnostunut**”, perustelivat vastustaan eri tavoin. Useat vastaajista kokivat aikaisemman työkokemuksen ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä vaikuttavan positiivisesti työn kiinnostukseen. Halu antaa hyvää hoitoa ja mahdollisuus antaa ikääntyneille ihmisille hyvä elämä, nousi esiin vastauksista. Ikääntyneiden ihmisten hoitotyö koettiin olevan lähellä sydäntä ja ikääntyneitä ihmisiä arvostettiin heidän elämäkokemuksensa ja tekojensa vuoksi. Työtä pidettiin myös haastavana, tärkeänä, mielenkiintoisena ja palkitsevana. Työn hyväksi puoliksi mainittiin myös hyvä työllisyystilanne ikääntyneiden ihmisten määrän kasvaessa, työn kehittämismahdollisuudet sekä ihmisläheisyys. Ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä pidettiin ja ikääntyneiden ihmisten kanssa työskentely tuntui luontevalta. Sairaanhoidajaopinnot olivat antaneet uutta näkökulmaa ikääntyneiden ihmisten hoitotyöhön. Ikääntyneiden ihmisten hoitotyön kiinnostusta lisäävinä tekijöinä pidettiin myös pitkiä hoitosuhteita, halua auttaa sekä työn luonnetta, joka vaatii osaamista.

”Vanhusten hoito on minulle lähellä sydäntä. Työllistyminen vanhusten hoitoalalla on varmaa ja se on yksi työn plussa puolista. Vanhusten hoidossa on myös paljon kehi-

tettävää ja haluaisinkin olla mukana kehittämässä tätä hoitotyön alaa parempaan suuntaan. ”

”Kokemukseni ikääntyneiden kanssa toimimisesta ovat olleet hyvät. Vaikka välillä on kiireistä, on työ myös osaltaan rauhallista ja potilaat eivät ole kiireisen oloisia.”

”Ikääntyneiden hoitotyö tuntuu luontevimmalle, pidän ikääntyneiden ihmisten kanssa työskentelystä ja haluan auttaa omalta osaltani sillä saralla.”

”Mielestäni ikääntyneiden hoitotyö on tärkeää, sillä ikääntyneitä on koko ajan enemmän ja he ovat eläneet ennen meitä ja heidän ansiostaan meillä on kaikki hyvät asiat nykyään. Siksi ikääntyneitä tulee kohdella kunnioittavasti loppuun saakka.”

Vastaajat, jotka valitsivat vastausvaihtoehdoksi ”**olen jonkin verran kiinnostunut**” ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä, perustelivat vastaustaan eri tavoin. Vastaajista useat eivät pitäneet ikääntyneiden ihmisten hoitotyötä ensisijaisena työkohteena ja heidän kiinnostuksensa oli ensisijaisesti muussa hoitotyön osa-alueessa. Haluttiin saada kokemusta muustakin kuin ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä. Työ koettiin fyysisesti raskaana ja liian perushoidollisena. Ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä päivien koettiin olevan liian samanlaisia ja ennalta arvattavia sekä työn olevan haasteetonta. Koettiin myös, että sairaanhoitajan koulutus menee hukkaan ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä. Ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä oli vastaajien mukaan liian vähän henkilökuntaa ja työtä pidettiin myös henkisesti raskaana, tylsänä ja kiireisenä.

Aiempi työkokemus ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä oli vaikuttanut haluun kehittyä muulla erikoisalalla. Ikääntyneiden ihmisten hoitotyöhön voitiin palata, kun ei enää jaksaisi opiskella tai kehittyä. Sairaanhoitajaopintojen edetessä ikääntyneiden ihmisten hoitotyö ei enää tuntunut kiinnostavalta. Ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä koee huonoa omatuntoa, koska ei voi tarjota riittävän hyvää hoitoa ajan puitteessa. Työtä ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä ei pidetty palkitsevana ja ikääntyneitä ihmisiä on ”tuputettu liikaa”.

Useat vastaajat, jotka valitsivat vastausvaihtoehdoksi ”olen jonkin verran kiinnostunut” ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä, hoitavat ikääntyneitä ihmisiä yhtä mielellään kuin nuorempiakin. Todettiin myös, että ikääntyneiden ihmisten hoitotyön kiinnostus vaihtelee. Ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä pidettiin, koska se sisältää paljon vuorovaikutusta ihmisten kanssa. Nousi myös esille ikääntyneiden ihmisten hoitotyön hyvä työllisyystilanne ja työn monipuolisuus. Koettiin, että elämäkokemuksensa kautta ikääntyneillä ihmisillä paljon annettavaa. Ikääntyneet asiakkaat ovat yleisiä

terveydenhuollossa. Ikääntyneiden ihmisten määrä kasvaa ja siksi ikääntyneistä ihmisistä tuleekin olla kiinnostunut. Ikääntyneiden ihmisten hoitotyö kiinnosti jonkin verran myös ihmisläheisen, opettavaisen, antoisan ja yhteiskunnallisesti merkittävän työn vuoksi. Vastauksissa nousi esille, että ikääntyneet ihmiset ovat mukavia ja työ on tärkeää. Vastaajien mukaan ikääntyneiden ihmisten hoitotyö on aliarvioitu erikoisala ja oltiin kiinnostuneita ikääntyneiden ihmisten hoitotyön ja palveluiden kehittämistä. Työskentelemällä ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä voi vaikuttaa ikääntyneen ihmisen toimintakyvyn edistämiseen, turvalliseen lääkehoitoon, muistisairauksien etenemisen hidastamiseen ja saattohoitoon. Ikääntyneet ihmiset ovat ansainneet hyvän ja laadukkaan hoidon. Oltiin kiinnostuneita ikääntyneiden ihmisten kotona asumisen mahdollistamisesta ja tuotiin esille kotihoidon kiinnostavan kädentaitojen ja kokonaisvaltaisen asiakkaan hoidon takia. Hyviä kokemuksia oli intervallihoidosta ja huonoja pitkäaikaishoidosta. Sairaanhoidajaopintoihin kuuluvan työharjoittelun ja työkokemuksen myötä ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä pidettiin enemmän.

”Työ on ihmiseltä ihmiselle - vuorovaikutuksellista. Työ on opettavaista ja antoisaa - mutta samalla NIIIIIN raskasta fyysisesti ja henkisesti.”

”Olen työskennellyt vuosia ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä ja nyt sairaanhoitajaopintojen edetessä se ei tunnu enää niin kiinnostavalta. Tuntuu siltä, että jos palaisin entiseen työhöni, niin koulutukseni menisi hukkaan.”

”Ikääntyneiden ihmisten hoitotyö toistaa aika paljon itseään ja siksi se tuntuu välillä tylsältä ja haasteettomalta. Se ei myöskään usein ole kovin palkitsevaa, koska usein potilaiden kunto vain huononee päivä päivältä. Lisäksi hoitajia on usein liian vähän osastolla mistä aiheutuu liikaa kiirettä ja hoidontaso laskee. Tulee välillä myös huono omatunto että ei voi antaa parasta mahdollista hoitoa sen takia, koska aika ei vain yksinkertaisesti riitä.”

”Ikääntyneitä on ”tuputettu” liikaa, joka vei mielenkiintoa. Lisäksi hoito näyttäytyy toistaiseksi lähes joka paikassa liikaa pelkkänä perushoitona. Toisaalta juuri tunne siitä, että itsellä voisi olla annettavaa hoidon laadun parantamiseksi, pitää yllä kiinnostusta.”

”Koska siinä voi vaikuttaa toimintakykyä ylläpitävään toimintaan, lääkehoitoon ja kuinka tehdä sitä turvallisesti, muistisairauksien pahenemisen estämiseen ja saattohoitoon. Työ on monipuolista.”

”Sanotaanko niin, että en poissulje mahdollisuutta että työskentelisin joskus ikääntyneiden parissa (ja niinhän tulee käymään lähes joka tapauksessa, vaikka minne menisin), mutta en suoraan tällä hetkellä halua hakeutua ikääntyneiden hoitotyön pariin.”

Sairaanhoitajaopiskelijat, jotka kysyttäessä ikääntyneiden ihmisten hoitotyön kiinnostavuutta valitsivat vastausvaihtoehdon **”en ole yhtään kiinnostunut”**, perustelivat mielipidettään muun muassa työn huonoilla puolilla. Usean vastaajan mielestä työ oli liiaksi perushoidollista ja työ koettiin fyysisesti kuormittavaksi tai muuten raskaaksi. Työn raskaus vaikuttaa henkilökunnan stressaantumiseen ja poissaoloihin, eikä työssä jää aikaa kuntouttavalle toiminnalle, jolloin ikääntyneen ihmisen kunto romahtaa. Työ koettiin myös kiireisenä ja ammattitaidon koettiin unohtuvan helposti ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä. Lisäksi työtä ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä kuvattiin rutiininomaiseksi ja yksipuoliseksi. Työmenetelmien kuvattiin olevan vanhanaikaisia, palkan olevan vähäistä suhteessa työhön sekä aikaa olevan vain perushoidosta ja fyysisistä tarpeista huolehtimiseen. Haluttiin haasteellisempaa ja monipuolisempaa työtä. Vastaajat toivat esille myös, että ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä sairaanhoitajan koulutus menee hukkaan ja työhön pystyy ilman sairaanhoitajan koulutusta. Hoitotyön mainittiin olevan muualla helpompaa ja arvostetumpaa.

Useat vastaajat olivat kiinnostuneempia työskentelemään jonkin muun kohderyhmän parissa ja muutamalla vastaajista ei ollut yhtään kiinnostusta ikääntyneiden ihmisten hoitotyötä kohtaan. Sairaanhoitajaopiskelijoiden mielestä potilasaines ei ollut kiinnostavaa eikä työssä ollut opittavaa. Mainittiin myös, että aiempi pitkä työkokemus ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä oli riittävä ja muista hoitotyön aloista oli saatu parempia kokemuksia.

Myös kehittämisideoita ikääntyneiden ihmisten hoitotyöhön nostettiin esille. Ilmaistiin, että osastoja tulisi kehittää kodikkaammiksi, virikkeellisemmiksi ja kiireettömämmiksi. Saattohoitoa pidettiin kiinnostavana, jos sitä saataisiin kehitettyä. Myös omaisia toivottiin enemmän yhteistyöhön.

”Työ on kiireistä, raskasta ja fyysisesti kuormittavaa palkkaan nähden. On paljon perushoitoa, jota pystyy tekemään ilman sairaanhoitajan koulutusta ja siksi tuntuu, että koulutus menee hukkaan ja saatu ammattitaito unohtuu helposti vanhustyössä.”

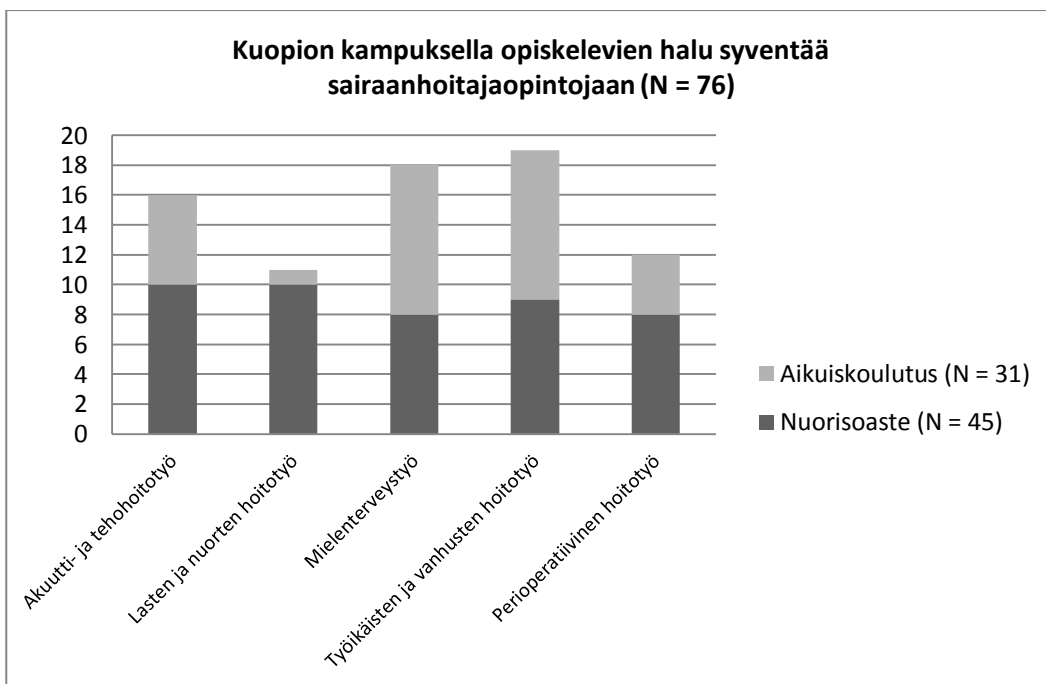
”Muualla pääsee helpommalla ja työ on arvostetumpaa ja omaa ammattitaitoa ylläpitävää.”

”Haluan monipuolisempaa ja haastavampaa työtä. Olen tehnyt paljon eri pakoissa vanhusten parissa töitä, ja kaikki ovat enemmän tai vähemmän rutinoituneita paikkoja. Työ pyörii perushoidon ympärillä josta koen, ettei minulla ole opittavaa.”

”En ole kiinnostunut yhtään ikääntyneiden hoitotyöstä, sillä menetelmät ovat vanhanaikaisia ja perushoitoa on liikaa. Mielestäni osastoista pitäisi saada kodikkaampia, virikkeellisempiä ja kiireettömämpiä.”

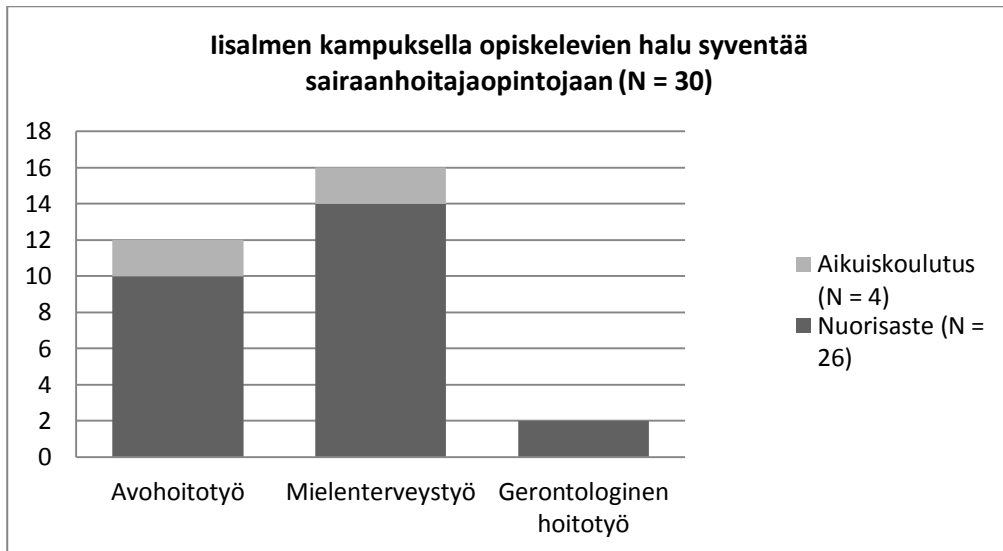
”Olen tehnyt vanhustyötä 15 vuotta ja se riitti kiitos”

Kuvio 10 kuvaa Kuopion kampuksen sairaanhoitajaopiskelijoiden syventävän harjoittelun kiinnostuksen jakautumista nuorisosteella ja aikuiskoulutuksessa. Sairaanhoitajaopiskelijat syventävät tai haluavat syventää opintojaan eniten työikäisten ja vanhusten hoitotyöhön. Opiskelijoista, jotka valitsivat työikäisten ja vanhusten hoitotyön, oli noin puolet nuorisosteesta ja puolet aikuiskoulutuksen opiskelijoita. (Kuvio 10.)

Kuvio 10 Kuopion kampuksella opiskelevien syventyminen tai halu syventää sairaanhoitajaopintojaan syventävissä opinnoissaan

Kuvio 11 kuvaa Iisalmen kampuksen sairaanhoitajaopiskelijoiden syventävän harjoittelun kiinnostuksen jakautumista nuorisosteella ja aikuiskoulutuksessa. Sairaanhoitajaopiskelijat syventävät tai haluavat syventää opintojaan vähiten gerontologiseen hoitotyöhön. Nuorisosteelta kaksi opiskelijaa halusi syventää opintojaan gerontologiseen hoitotyöhön.

Kuvio 11 lisalmen kampuksella opiskelevien syventyminen tai halu syventää sairaanhoitajaopintojaan syventävissä opinnoissaan

Kuopion ja lisalmen kampuksilta opiskelijat, jotka valitsivat työikäisten ja vanhusten hoitotyön tai gerontologisen hoitotyön, olivat eniten kiinnostuneita suorittamaan syventävän harjoittelun kotihoidossa. Pitkäaikainen laitoshoido harjoittelupaikkana ei kiinnostanut vastaajia. Vaihtoehto ”joku muu” sisälsi esimerkiksi terveyskeskuksien, sisätautien ja kirurgian vuodeosastoja. (Kuvio 12.)

Kuvio 12 Työikäisten ja vanhusten hoitotyön sekä gerontologisen hoitotyön syventävään harjoitteluun aikovien tai haluavien harjoittelupaikkatoive

Sairaanhoitajaopiskelijat saivat lisäksi kertoa näkemyksiään kiinnostuksesta työskennellä ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä avoimeen kysymykseen. Sairaanhoitajaopiskelijoiden mielestä ikääntyneiden ihmisten hoitotyöhön tarvittaisiin lisää työvoimaa ja resursseja. Ilman riittävää määrää työntekijöitä työstä ikääntyneiden ihmisten parissa voi tulla liian raskasta. Työolojen kuten työaikojen, palkkauksen ja tehtävien parantuessa, sairaanhoitajien kiinnostus voisi lisääntyä ikääntyneiden ihmisten hoitotyötä kohtaan. Ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä on tärkeää ennaltaehkäisevän työn merkitys, jota pitäisi tukea enemmän rahallisesti. Toimintakykyä tulisi tukea myös enemmän, jotta kotona asuminen mahdollistuisi. Koulutuksen lisääminen kasvattaisi edellytyksiä toimia ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä. Vastuutehtävät ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä mahdollistaisivat osallistumisen hoitotyön tason kehittämiseen.

Ikääntyneiden ihmisten hoitotyötä arvostettiin. Ikääntyneille ihmisille pitäisi taata ansaitsemansa hyvä hoito. Opiskelijat olivat sitä mieltä, että jos sydän ei ole mukana työssä, ikääntyneitä on vaikea auttaa. Ikääntyneiden ihmisten hoitotyön mainittiin lisäksi olevan mielenkiintoista ja arvokasta. Ikääntyneiden ihmisten hoitotyö oli tärkeää, muun muassa koska ikääntyneiden ihmisten määrä kasvaa kokoajan. Motivaation ikääntyneiden ihmisten hoitotyötä kohtaan arveltiin kasvavan kun ikääntyneiden hoitotyön arvostus kasvaisi ja kun potilaita saisi hoitaa kokonaisvaltaisemmin.

"Vanhustyöhön tarvitaan lisää resursseja ja työvoimaa, muutoin voi olla liian raskasta, mikä taas ajaa työvoiman pois."

"Voisin harkita paluuta ikääntyneiden hoitotyöhön heti kun saadaan työntekijöitä riittävästi takamaan hoito jonka ikääntyneet ansaitsevat ja työntekijät tuntevat tekevänsä työtä niin hyvin kuin osaavat ei vain sen välttämättömän."

"Vastuuhoitaja rooli ei kiehdo siksi, että sitten olisi pois varsinaisesta hoitotyöstä. Toisaalta se kiinnostaa juuri siksi, että voisi olla vaikuttamassa ikääntyneiden hoidon tasoon. Ehkä motivaatio kasvaa, kun ikääntyneiden hoitotyön arvostus kasvaa, ja potilaita saa OIKEASTI hoitaa KOKONAISSVALTAISEMMIN."

"Työ kiinnostaa kovasti, mutta oma jaksaminen on huomioitava."

"Voisin työskennellä ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä yksikössä, jossa voisin oikeasti käyttää sairaanhoitajan taitojani."

8 POHDINTA

8.1 Tutkimuksen luotettavuus

Reliabiliteetti eli luotettavuus kertoo tutkimustulosten tarkkuudesta. Luotettavuudesta kertoo tutkimuksen toistettavuus: kun kysely toistetaan, tuloksen tulee olla sama riippumatta tutkijasta. Luotettavuutta tulee arvioida tutkimuksen aikana ja sen jälkeen. (Vilkkä 2007, 149; Heikkilä 2008, 30.) Luotettavuuteen vaikuttaa muun muassa riittävän suuri otoskoko, jossa on huomioitu mahdollinen kato (Heikkilä 2008, 30). Myös kysymysten väärinymmärtäminen, se, ettei vastaaja vastaa todenmukaisesti sekä tutkijan tekemä tallennus- tai tulkintavirhe, voivat vaikuttaa tutkimuksen luotettavuuteen (Vilkkä 2005, 162). Tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttaa myös itse tehty mittari, jonka luotettavuutta lisääsi vuosien kokemus ja työ. Tutkijoiden analysointimenetelmien ja tilasto-ohjelmien puutteellinen hallinta vähentävät tutkimuksen luotettavuutta (Heikkilä 2008, 30).

Tutkimuksen kohderyhmänä olivat Savonia-ammattikorkeakoulun hoitotyön koulutusohjelman toisen, kolmannen ja neljännen vuoden tai sitä pidempään opiskelleet sairaanhoitajaopiskelijat Kuopion (N = 174) ja Iisalmen (N = 116) kampuksilta (N yhteensä = 290). Kyselyyn vastaajien määrä tässä tutkimuksessa oli 106 sairaanhoitajaopiskelijaa. Katoprosentti oli tällöin 63 %. Yli 60 % katoon saattoi vaikuttaa useat asiat. Kyselyn ajankohtana oli loppukevät, jolloin opiskelijat saattoivat olla jo väsyneitä ja motivaatio vastata kyselyyn olla heikentynyt. Myös vapun pyhäpäivä sijoittui kyselyyn vastaamisajankohdalle, jolloin opiskelijat eivät välttämättä lukeneet sähköpostejään. Sähköpostilla linkkinä lähetetty kysely on nykyaikainen tapa tavoittaa vastaajia, mikä oli tässä tutkimuksessa hyvä vaihtoehto opiskelijoiden tavoittamisen ja kustannusten kannalta. Kuitenkin opiskelijat saavat päivittäin useita sähköpostiviestejä, jolloin kysely voi jäädä huomaamatta tai kaikkiin sähköpostiviesteihin ei ole mahdollisuutta tutustua. Lisäksi samana ajankohtana opiskelijoille lähetettiin muitakin kyselyjä sähköpostitse. Väsymys vastata useisiin kyselyihin saattoi vaikuttaa alhaiseen vastausprosenttiin. Myös se, miten paljon kohderyhmää kiinnosti ikääntyneiden ihmisten hoitotyöhön liittyvä kysely aiheena, saattoi myös vaikuttaa katoon.

Kohderyhmää valitessa tutkimukseen haluttiin saada mahdollisimman paljon vastaajia, minkä vuoksi tutkimukseen valittiin myös yli 4 vuotta opiskelleita henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaan eteneviä opiskelijoita (HOPS). Nämä opiskelijat eivät välttämättä olleet täysipäiväisiä opiskelijoita ja seuranneet sähköpostejään aktiivisesti. HOPS-opiskelijoita oli noin 10 % (N = 30) kaikista sairaanhoitajaopiskelijoista, joille

kysely lähetettiin (N = 290). Tutkimuksen tekijöille tämä opetti, että tärkeämpää olisi vaikuttaa vastausprosentin kasvattamiseen muilla keinoin kuin otoskokoa kasvattamalla. Toisaalta tutkimukseen haluttiin tietoa opiskelijoilta, joilla oli sairaanhoitajaopintoja takanaan enemmän ja siksi heidät valittiin myös kohderyhmään. Tässä tutkimuksessa haluttiin saada näkemyksiä jo ikääntyneitä ihmisiä kohdanneilta opiskelijoilta ja valitulla kohderyhmällä oli varmemmin näkemystä ja kokemusta kysyttäviin asioihin ja he sopivat tutkijoiden mielestä kohderyhmään hyvin. Vastajamäärät vaihtelivat kampuskaupunkien sekä nuorisoasteen ja aikuiskoulutuksen välillä. Tämä vaikuttaa myös tutkimustulosten luotettavuuteen, jossa kyseisiä muuttujia on verrattu keskenään.

Saatekirjeelläkin saattoi olla vaikutusta katoon. Saatekirjeestä haluttiin tehdä motivoiva ja tiivis kokonaisuus, mikä sisälsi tarvittavat tiedot tutkimuksesta. Huono saatekirje saattoi heikentää kiinnostusta vastata kyselyyn ja puolestaan hyvä saatekirje lisätä kiinnostusta kyselyä kohtaan. Sähköpostin välityksellä lähetettävässä kyselyssä tärkeää oli luoda kohderyhmän huomiota herättävä otsikko, joka erottui saapuneiden sähköpostien joukosta. Otsikosta saattoi riippua, avasiko kohderyhmään kuuluva sähköpostin vai ei. Saatekirje ja kysely lähetettiin kolme kertaa kyselyn aukioloaikana ja jokaisella kerralla käytettiin erilaisia otsikoita: "Sairaanhoitajaopiskelija! Kerro näkemyksesi ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä ja gerontologisista opinnoista (opinnäytetyökysely)", "HUOMIO! Näkemystäsi tarvitaan!" ja "Kysely: Kiinnostaako ikääntyneiden ihmisten hoitotyö?". Erilaisilla otsikoilla pyrittiin kertomaan lyhyesti tutkimuksen aiheesta tai herättämään kohderyhmän huomio iskevällä lauseella. Otsikoinnissa päädyttiin parhaimpiin vaihtoehtoihin jokaisella lähetyskerralla.

Kyselyyn vastaaminen haluttiin alun perin järjestää luokittain koulujen atk-luokissa, jolloin kohderyhmään kuuluvia olisi voitu motivoida kyselyyn vastaamiseen ja kasvat-
taa tällä tavoin vastausprosenttia. Kyselyn vastaamisaikana kuitenkin osa kohderyhmäläisistä suoritti sairaanhoitajaopintoihin kuuluvia ohjattuja harjoitteluja, eivätkä olleet kampuksilla. Ohjattujen harjoittelujen aikana opiskelijat eivät välttämättä lue niin aktiivisesti koulun sähköpostia, kuin lähiopetusajana. Kohderyhmäläisten opintojen aikataulut oli pitänyt olla tiedossa jo viikkoja tai kuukausia aiemmin, jotta vastaus-tilanteet tietokoneluokkiin olisi voitu järjestää jokaisen ryhmän lähiopetuksen mukaisesti.

Kyselyyn vastaamiseen oli suunniteltu kahden viikon vastausaika ensimmäisen ker-
ran saatekirjettä ja kyselyä lähettäessä. Kun vastausaika täyttyi, vastaajia oli 65. Vas-
tausprosentti haluttiin korkeammaksi, minkä takia vastausaikaa jatkettiin viikolla. Li-
säksi muutamia kohderyhmään kuuluvia opiskelijaryhmiä käytiin motivoimassa Kuo-
pion kampuksella. Iisalmen kampuksen yhteyshenkilön kanssa sovittiin Iisalmen koh-

deryhmäläisten motivoimisesta. Vastausajan pidentäminen viikolla nosti vastaajamäärän 106 vastaajaan. Motivoinnilla näyttäisi olevan suuri vaikutus vastausprosenttiin.

Kolmen viikon vastausaikana, kyselyn oli aukaissut noin 30 kohderyhmäläistä, jotka olivat jättäneet vastaamatta kyselyyn. Heidän antamansa vastaukset eivät tallentuneet Webropol-järjestelmään ja heitä ei laskettu 106 vastaajan joukkoon. Se, miksi vastaajat jättivät kyselyyn vastaamisen kesken, jäi tutkijoille epäselväksi. Tähän saattoi vaikuttaa esimerkiksi liian pitkältä tuntuva kysely tai se, ettei aihe kiinnostanut sairaanhoitajaopiskelijoita.

Tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttaa myös tutkijoiden kokemattomuus tutkimusten teosta. Tämä tutkimus oli tutkijoiden ensimmäinen määrällinen tutkimus, ja tutkimuksen mittari, kysely, laadittiin kokonaisuudessaan itse. Tutkimusprosessin suunnittelussa hyödynnettiin tutkimuksen teosta kertovia oppikirjoja. Oppikirjoista etsittiin myös hyvän mittarin piirteitä ja jäsentelyä. Kysely toteutettiin itse ja siinä käytettiin kirjallisuuskatsauksen pohjalta saatuja tutkimustietoja, jotka antoivat suuntaa kyselyn väittämien muodostumiselle. Lisäksi opettajien ohjauksesta saatiin neuvoja kyselyn laadintaan.

Tämä tutkimus oli opinnäytetyö, mikä vaikuttaa tutkimuksen luotettavuuteen. Koska tutkijoilla ei ollut aikaisempaa kokemusta määrällisen tutkimuksen teosta, olivat myös heidän käyttämänsä aineiston analysointitaidot ja tilasto-ohjelmien käytön hallinta osittain puutteellisia. Tämä vaikuttaa myös tutkimuksen luotettavuuteen vähentävästi (Heikkilä 2008, 30). Tutkimuksen käsittely- ja analysointivaiheessa osittain puutteelliset analysointi- ja ohjelmistojen käsittelytaidot pyrittiin huomioimaan siten, että niiden käytössä ja toteutuksessa hyödynnettiin opettajien ohjausta sekä tutkimuksen teosta kertovia oppikirjoja.

Tämä kysely voitaisiin toistaa sairaanhoitajaopiskelijoille uudelleen toisen tutkijan toteuttamana, jolloin väittämiin saadut vastaukset saattaisivat olla samansuuntaisia. Avoimiin kysymyksiin saattaisi vastaajista riippuen tulla samankaltaisia tai eriäviä näkemyksiä esille. Tutkijoista riippuvaa olisi tutkimusprosessin aikana se, mitä ryhmiä he motivoisivat vastaamaan kyselyyn, saataisiinko katoprosenttia pienemmäksi vai jopa suurenisiko se ja vaikuttaisiko suurempi vastaajamäärä aikaisemmasta tutkimuksesta saatuihin tuloksiin. Myös analysointivaiheessa toiset tutkijat saattaisivat painottaa erilaisia tutkimuksessa nousseita asioita. Tässä tutkimuksessa pyrittiin tarkastelemaan tuloksia realistisesti ja niitä vääristelemättä. Tuloksista haluttiin nostaa

tutkijoiden mielestä tärkeitä esille nousseita asioita sekä verrata saatuja tuloksia aikaisempien tutkimusten tuloksiin.

8.2 Tutkimuksen pätevyys eli validiteetti

Validiteetti eli pätevyys tarkoittaa, että kyselyn on tarkoitus mitata sitä, mihin tutkimuskysymyksillä haetaan vastausta (Vilkkä 2007, 154). Tutkijan tulee siis laatia kyselyn sisältö tarkasti ja ymmärrettävästi, jolloin vastaajat ja tutkija ymmärtävät asian samalla tavalla. Käsitteiden tulee olla tarkasti määriteltyjä, joka vaatii tutkijoilta huolellisuutta ja tarkkuutta. (Vilkkä 2005, 161.)

Kyselyä laatiessa kysymyksiä ja väittämiä verrattiin tutkimuskysymyksiin ja mietittiin, vastasivatko ne tutkimuskysymyksiin. Tutkimuksen nimen mukaisesti tässä tutkimuksessa käsiteltiin eniten sairaanhoitajaopiskelijoiden kiinnostusta ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä. Kyselyssä kiinnostus ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä -teema oli sijoitettu kyselyn loppuun. Teeman sijoittaminen pitkän kyselyn loppuun saattoi vaikuttaa vastaajien motivaatioon vastata, koska he saattoivat olla väsyneitä vastaamaan. Aiemmat teemat, eli näkemys ikääntyneistä ihmisistä ja ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä, pohjustivat viimeisen teeman aihetta, miksi ne sijoitettiin sitä edeltävästi. Vaikka kiinnostus ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä -teema oli sijoitettu viimeiseksi, saatiin siihen kuitenkin vastaajilta monipuolista ja tutkimuskysymykseen vastaava tietoa. Kyselyn laajuuteen olisi voitu vaikuttaa myös väittämiä ja kysymyksiä vähentämällä, jolloin kyselystä olisi tullut lyhyempi. Kyselystä saatiin kuitenkin paljon monipuolista tietoa sairaanhoitajaopiskelijoiden näkemyksistä ja kaikkiin tutkimuskysymyksiin saatiin vastauksia.

Tutkijoiden aikaisempi kokemattomuus myös vaikutti kyselyn toteutukseen siten, että kokonaisuudessaan kyselystä tuli laaja ja lopullisesta tutkimuksesta jätettiin yksi teemoista eli näkemys gerontologisen hoitotyön opinnoista pois. Näkemys gerontologisen hoitotyön opinnoista oli osa varsinaista kyselyä ja siitä saatiin vastaajilta hyvää aineistoa. Sen poisjättämiseen kuitenkin päädyttiin tutkimuksen johdonmukaisuuden ja ”punaisen langan” säilyttämisen vuoksi. Näkemys gerontologisen hoitotyön opinnoista -teeman poisjättämistä kyselystä mietittiin koko tutkimusprosessin ajan paljon, koska opinnot Kuopion ja Iisalmen kampuksien välillä erosivat jonkin verran sisällöltään ja laajuudeltaan toisistaan. Myös jokaisella eri vuosikurssilla opiskelevalla gerontologisen hoitotyön opinnot olivat eri vaiheessa, mikä hankaloitti yhteisten kysymysmallien luomista, jotta tuloksista olisi saatu luotettavia.

Näkemyks gerontologisen hoitotyön opinnoista -teeman poisjättäminen lopullisesta kyselystä olisi tehnyt kyselystä selkeämmän ja lyhyemmän. Näkemys gerontologisen hoitotyön opinnoista aiheena olisi ollut laajuudeltaan jo oman tutkimuksensa arvoisen. Varsinaiseen kyselyyn se päädyttiin kuitenkin ottamaan mukaan, koska tutkimus toteutettiin Savonia-ammattikorkeakoululle, jolle tiedosta olisi hyötyä esimerkiksi gerontologisten hoitotyön opintojen kehittämiseksi tulevaisuudessa. Tutkijoilla oli myös mielenkiintoa selvittää sairaanhoitajaopiskelijoiden näkemyksiä aiheesta. Tutkimuksen teossa on tärkeää rajata tutkittava aihe ja tässä tutkimuksessa aiheen rajaaminen olisi täytynyt tehdä jo varhaisemmassa vaiheessa. Ensikertalaisina tutkijoina kyseisestä asiasta opittiin kuitenkin paljon ja virheiden sekä väärin valintojen pohjalta saatiin kokemusta kuinka monipuolisesti asioita tulee ottaa huomioon tutkimuksen teossa.

Hyvän kyselylomakkeen työstäminen vie aikaa ja vaatii monista näkökulmista tarkastelua. Tutkijat tekivät mielestään oikean ratkaisun jättäessään näkemyksen gerontologisen hoitotyön opinnoista -teeman pois lopullisesta tutkimusraportista. Aineistoa sairaanhoitajaopiskelijoiden näkemyksestä gerontologisesta hoitotyöstä pyritään käyttämään hyödyksi Savonia-ammattikorkeakoulun gerontologisen hoitotyön opintoja kehitettäessä. Miten ja mihin aineistoa tullaan käyttämään, on vielä vailla päätöstä.

Kun kysely testattiin kättilöopiskelijoilla, kyselyssä käytettiin ikääntyneistä ihmisistä puhuttaessa termiä ”suurin osa”, jotta väittämät eivät olisi ikääntyneitä ihmisiä liian yleistäviä. Kättilöopiskelijoilta saadun palautteen perusteella termi päätettiin jättää pois, koska he kokivat vastaamisen olevan hankalammaksi ”suurin osa” termin kanssa. Vastaaminen olisi testaajien mielestä vaatinut tietämystä suurimmasta osasta ikääntyneitä ihmisiä eikä niinkään kuvannut omaa näkemystä. Termin poisjättöä oli pohdittu aiemmin tutkijoiden kesken, ohjaavan opettajan ohjauksessa sekä suunnitelmaseminaarin yhteydessä. Varsinaisessa kyselyssä ”suurin osa” termi jätettiin pois ja osa vastaajista antoi avoimessa kysymyksessä palautetta väittämien olevan ikääntyneitä ihmisiä liian yleistäviä. Tutkimuksen luotettavuuden kannalta on tärkeää huomioida, että väittämistä saadut tulokset voivat antaa ikääntyneistä ihmisistä liian yleistäviä tuloksia.

Kyselyssä käytettiin Likertin 4-portaista asteikkoa suurimmassa osassa väittämiä. Vastausvaihtoehdot ”en osaa sanoa” ja ”en tiedä” jätettiin pois, koska vastaajien mielipide haluttiin saada selville sekä vastaajilla katsottiin olevan mielipide kysyttävään asiaan. Kyselyä tehtäessä pyrittiin käyttämään asiatekstiä sekä tekemään kysymyksistä ja väittämistä selkeitä ja ymmärrettäviä, jotta väärinymmärryksiltä vältyttäisiin tutkimuksen luotettavuuden kannalta.

Tässä tutkimuksessa on pyritty käyttämään luotettavia tutkimuksia ja teoreettista tietoa. Lähteiden luotettavuutta arvioitiin tutkimusprosessin aikana. Tutkimuksessa pyrittiin käyttämään mahdollisimman uutta tutkimustietoa. Käsitteiden määrittely pyrittiin tekemään huolellisesti.

8.3 Tutkimuksen eettisyys

Etiikka on yksi tärkeimmistä tutkimuksessa huomioitavista asioista. Etiikka muodostaa säännöt ja ohjeet, joita tutkimuksessa täytyy noudattaa. Lähtökohta hyvällä tutkimukselle on tutkijan aito kiinnostus tutkittavaan asiaan. Tutkijan on oltava huolellinen ja tunnollinen, sekä käyttää tutkimuksessaan luotettavia lähteitä. Myös rehellisyys on tärkeä osa etiikkaa. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2009, 172.) Tutkijan tulee myös rehellisesti kertoa mahdollisista virheistä tutkimuksessaan sekä niiden vaikutusta tutkimuksen tuloksiin ja luotettavuuteen (Vilka 2007, 154). Tutkijan on aina kunnioitettava ihmisarvoa ja huomioitava tutkittavan anonymiteetistä eli vastaajan säilymisestä tunnistamattomana. Tutkimukseen osallistumisen tulee olla vapaaehtoista. Tutkijan tulee myös arvostaa muiden tutkijoiden tutkimustyötä ja tutkimuksia. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2009, 172, 176–179.)

Ikääntynyt ihminen -termi vakiintui tutkimuksessa käytettäväksi termiksi puhuttaessa vanhuksista. Tutkimusprosessin alussa vanhuksista käytettiin ensin termiä ikääntynyt, koska haluttiin käyttää positiivisemmin sävytynyttä ilmaisua ikääntyneistä ihmisistä. Gerontologian alan tutkimustyössä ikääntynyt -sanon jälkeen käytetään sanaa ihminen. Tässä tutkimuksessa ikääntynyt ihminen -termin käyttö kertoo tutkijoiden kunnioituksesta ikääntyneitä ihmisiä kohtaan sekä välittää lukijoille ikääntyneiden ihmisten ihmisarvoa.

Tutkimuksen eettisyyttä pidettiin tärkeänä koko tutkimusprosessin ajan. Tutkijat ovat olleet kiinnostuneita aiheesta koko tutkimusprosessin ajan. Tutkimusprosessin aikana pyrittiin olemaan huolellisia ja tarkkoja käsitellessä lähteitä ja tutkimusaineistoa. Mahdolliset virheet ja virheellisiin tuloksiin vaikuttavat tekijät pyrittiin tuomaan rehellisesti julki tutkimusta tehdessä. Toisten tutkijoiden tuomaa tutkimustietoa kunnioitettiin ja pidettiin arvossa. Tutkijat arvostivat ohjaavien opettajien antamaan ohjausta sekä kunnioittivat toistensa näkemyksiä tutkimuksen tekijöinä. Koko tutkimusprosessin ajan tutkijoina arvostettiin omaa tutkimustyötä.

Kohderyhmä sai vastata kyselyyn vapaaehtoisesti. Osaa kohderyhmään kuuluvista sairaanhoitajaopiskelijaryhmistä käytiin motivoimassa vastaamaan kyselyyn vastaajan lisäajalla, osaa motivoi yhteistyössä toimiva opettaja sekä osaa kohderyhmästä motivoitiin saatekirjeen avulla. Kohderyhmien motivointipuheen sisältö oli verrattavisi-

sa saatekirjeen sisältöön. Kohderyhmän motivointi edisti vastaamista. Motivointitapojen erilaisuutta kohderyhmäläisten välillä ei pidetä eettisenä virheenä, sillä vastaaminen perustui koko ajan vapaaehtoisuuteen. Tutkijat arvostivat kohderyhmäläisten omaa valinnanvapautta sekä itsenäistä päätöksentekoa vastaamisesta.

Vastaajien anonymiteetin säilyminen tutkimuksessa oli tärkeää. Kyselyn taustatiedoissa kysyttiin vain tarpeelliset asiat tutkimuksen kannalta. Kyselyssä ei sen vuoksi esimerkiksi kysytty vastaajan sukupuolta, koska yleisen tietämyksen perusteella miehiä opiskelee hoitotyön koulutusohjelmassa vähemmän kuin naisia. Kyselyn taustatiedoissa kysymykset olivat tarkkoja ja yksittäisissä vastauksissa henkilön anonymiteetti olisi voinut paljastua, sillä tutkijat tunsivat ennestään joitakin vastaajista vastaajien määrän ollessa suppea (N=106). Tutkijat eivät olleet kiinnostuneita tarkastelemaan tietoa tältä kannalta, sillä se olisi ollut tutkimuseettisesti väärin eikä se olisi ollut tutkimusten tulosten kannalta merkittävää. Ulkopuolisella ei ollut mahdollisuutta päästä tutkimusaineistoa sisältäviin tiedostoihin omaehtoisesti. Vain ohjaavat opettajat olivat nähneet tutkimusaineiston osia, mutta he eivät olleet nähneet yksittäisiä vastauksia.

8.4 Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset

Tässä tutkimuksessa sairaanhoitajaopiskelijoiden **näkemykset ikääntyneistä ihmisistä** olivat pääosin myönteisiä. Sairanhoitajaopiskelijat pitivät ikääntyneitä ihmisiä yksilöinä ja omina persooninaan. Suurimman osan mielestä ikääntyneet ihmiset ovat vähään tyytyväisiä, herttaisia ja heillä on elämän viisautta. Ikääntyneissä ihmisissä on kärtyisiä yksilöitä, kuten nuoremmissakin ihmisissä. Ikääntyneet ihmiset olivat sairaanhoitajaopiskelijoiden mielestä aktiivisia yhteiskunnan jäseniä, eivätkä he olleet yhteiskunnalle vaivaksi. Sairanhoitajaopiskelijoiden mielestä ikääntyneet ihmiset ovat fyysisesti toimintakykyisiä ja he haluavat huolehtia itsestään mahdollisimman pitkään omatoimisesti. Hirvosen ym. (2004) tutkimuksessa on myös saatu samansuuntaisia tuloksia. Sairanhoitajaopiskelijat arvostivat ikääntyneitä ihmisiä ja heitä pidettiin yksilöinä. Ikääntyneitä ihmisiä kuvattiin herttaisiksi ja vähään tyytyväisiksi ja heidät koetaan tavallisena osana muuta väestöä. (Hirvonen ym. 2004.) Vanhemmassa tutkimuksessa (Mäkisalo 1993) osa sairaanhoitajaopiskelijoista käytti dementoituja ikääntyneitä ihmisiä kuvatessaan aliarvostavia tai vähätteleviä termejä.

Tässä tutkimuksessa sairaanhoitajaopiskelijoiden mielestä ikääntyneet ihmiset kokevat olevansa yksinäisiä (vrt. Vanhatalo 2004). Sairanhoitajaopiskelijat arvostivat ikääntyneitä ihmisiä (vrt. Hirvonen ym. 2004), ja heidän mielestään myös hoitotyössä arvostettiin ikääntyneitä ihmisiä. Yhteiskunnassa ei kuitenkaan sairaanhoitajaopiskelijoiden mielestä arvostettu ikääntyneitä ihmisiä, koska heidät nähdään esimerkiksi

taloudellisena menoeränä. Ikääntymistä pidettiin positiivisena asiana. Näkemys ikääntyneistä ihmisistä oli muuttunut myönteisesti sairaanhoitajaopintojen aikana. Tämä tulos on samansuuntainen Söderhamnin ym. (2001) tutkimustulosten kanssa. Ikääntyneitä ihmisiä tulisi hoitaa, kuten itseään haluaisi hoidettavan. Näkemykseen ikääntyneistä ihmisistä vaikutti ikääntyneiden ihmisten sairastavuus ja toimintakyky.

Tässä tutkimuksessa saaduista tuloksista voisi olettaa, että sairaanhoitajaopiskelijoilla on myönteinen näkemys ikääntyneistä ihmisistä. Ikääntyneiden ihmisten arvostusta kysyttäessä eri ikäryhmien välillä oli pieniä eroja. Näyttäisi siltä, että iältään vanhemmat opiskelijat arvostivat ikääntyneitä ihmisiä enemmän, mutta tällä ei kuitenkaan ollut tilastollista merkitsevyyttä ($p = 0,090$). Sairaanhoitajaopiskelijoiden mielestä ikääntyneitä ihmisiä ei voi yleistää, koska he ovat yksilöllinen joukko. Tämä näyttäisi kertovan sairaanhoitajaopiskelijoiden eettisestä näkemyksestä pitää ikääntyneitä ihmisiä persoonina ja yksilöinä.

Sairaanhoitajaopiskelijoiden mielestä **ikäntyneiden ihmisten hoitotyössä** korostui liikaa perushoito (vrt. Mäkisalo 1993; Vanhatalo 2004; Alabaster 2007). Ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä henkilökuntaa on liian vähän ja työ on kiireistä. Hirvosen (2004) ja Vanhatalo (2004) tutkimuksien mukaan henkilöstön vähäinen määrä vaikutti kiireeseen. Tässä tutkimuksessa ikääntyneiden ihmisten hoitotyö oli sairaanhoitajaopiskelijoiden mielestä raskasta. Sama käy ilmi myös useista muista tutkimuksista (Hirvonen ym. 2004; Koskinen 2010; Vanhatalo 2004; Alabaster 2007). Työn raskaana kokemiseen vaikutti muun muassa resurssien vähäinen määrä.

Näkemys ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä oli muuttunut myönteisesti suurimalla osalla sairaanhoitajaopiskelijoista sairaanhoitajaopintojen aikana (vrt. Vanhatalo 2004). Tämä tulos on ristiriidassa Hirvosen ym. (2004) tutkimustulosten kanssa, jossa näkemys ikääntyneistä ihmisten hoitotyöstä muuttui negatiivisemmaksi opintojen edetessä.

Sairaanhoitajaopiskelijoiden mielestä ikääntyneiden ihmisten hoitotyö on tärkeää (vrt. Vanhatalo 2004) ja he arvostivat ikääntyneiden ihmisten hoitotyötä. Hoitoalalla ja yhteiskunnassa puolestaan ikääntyneiden ihmisten hoitotyötä ei arvostettu (vrt. Hirvonen ym. 2004; Koskinen 2010; Alabaster 2007). Tämä tulos saa pohtimaan sitä, vaikuttaako sairaanhoitajaopiskelijoiden näkemys hoitoalan ja yhteiskunnan arvostuksesta ikääntyneiden ihmisten hoitotyötä kohtaan opiskelijoiden haluun työskennellä ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä.

Sairaanhoitajaopiskelijat pitivät ikääntyneiden ihmisten hoitotyötä haasteellisena ja asiantuntijuutta vaativana. Suurin osa sairaanhoitajaopiskelijoista oli sitä mieltä, että vain koulutetut ihmiset voivat olla hoidollisessa vastuussa ikääntyneistä ihmisistä ja

työ ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä vastasi sairaanhoitajan ammattitaitoa. Tulos on ristiriidassa Mäkisalón (1993) ja Vanhatalón (2004) tulosten kanssa, joissa sairaanhoitajaopiskelijoiden mielestä työ ei vastaa sairaanhoitajan ammattitaitoa ja ikääntyneiden ihmisten hoitotyöhön riittäisi vähempikin koulutus.

Sairaanhoitajaopiskelijoiden mielestä ikääntyneiden ihmisten hoitotyö tarjosi myös mahdollisuuden kehittyä ammatillisesti. Mutta avoimissa kysymyksissä kuitenkin ilmeni, ettei ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä voi kehittyä ammatillisesti. Tutkimustuloksissa osoittautui tämän asian osalta ristiriita, joten tässä tutkimuksessa näkemys asiasta jäi epäselväksi.

Sairaanhoitajaopiskelijoiden mielestä ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä ei huomioida yksilöllisyyttä, mikä ilmeni myös Alabasterin (2007) tutkimuksessa. Sairaanhoitajaopiskelijoiden näkemyksen mukaan ikääntyneiden parissa työskentelevät sairaanhoitajat eivät olleet motivoituneita työskentelemään ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä. Tämä tutkimustulos on eriävä McLafferty ja Morrisonin (2004) tutkimustulosten kanssa, jossa suurin osa sairaanhoitajista halusi työskennellä alalla.

Vaikka sairaanhoitajaopiskelijat pitävät ikääntyneiden ihmisten hoitotyötä tärkeänä, näkemykset ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä olivat osin melko kielteisiä. Sairaanhoitajaopiskelijoiden mielestä työssä korostui liikaa perushoito, mutta kuitenkin suurimman osan mielestä päivittäisistä toiminnoista huolehtiminen on tärkeä osa sairaanhoitajan työtä. Sairaanhoitajaopiskelijoilla oli myös myönteisiä näkemyksiä ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä ja kehittämideoita alalle. Sairaanhoitajaopiskelijoilla oli halu hoitaa ikääntyneitä ihmisiä hyvin. Tämän tutkimuksen tulosten perusteella näyttäisi siltä, että sairaanhoitajaopiskelijoilla oli sekä kielteisiä että myönteisiä näkemyksiä ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä.

Tutkimukseen vastanneiden sairaanhoitajaopiskelijoiden **näkemykset ikääntyneiden ihmisten hoitotyön kiinnostavuudesta** vaihtelivat. Suurinosa sairaanhoitajaopiskelijoista piti työkentelystä ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä ja lähes puolet heistä halusi työskennellä ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä heti valmistumisensa jälkeen. Sairaanhoitajaopiskelijat olivat myös kiinnostuneita työskentemään ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä joskus uransa aikana. Tulos on samansuuntainen alle 25-vuotiaiden, 25–35-vuotiaiden ja yli 35-vuotiaiden sairaanhoitajaopiskelijoiden ikäryhmissä. Abbey ym. (2005) tutkimuksen mukaan sairaanhoitajaopiskelijat voisivat tehdä ikääntyneiden ihmisten hoitotyötä vasta uransa loppupuolella.

Sairaanhoitajaopiskelijoita ikääntyneiden ihmisten työllisyysmahdollisuuksista eniten kiinnostivat kotihoito ja tehostettu palveluasuminen ja vähiten pitkäaikainen laitoshoi-

to. Tämän tuloksen perusteella voitaisiin olettaa, että sairaanhoitajaopiskelijat haluaisivat työskennellä mieluiten paremmassa kunnossa olevien ikääntyneiden ihmisten parissa. Saman suuntaisia tuloksia on saatu myös Vanhatalon (2004) tutkimuksesta, jossa sairaanhoitajaopiskelijat halusivat mieluiten työskennellä hyväkuntoisten ikääntyneiden ihmisten parissa.

2. vuoden sairaanhoitajaopiskelijoita kiinnostivat ikääntyneiden ihmisten työllisyysmahdollisuudet (kotihoito, perhehoito, palvelutalo, tehostettu palveluasuminen, lyhytaikainen tai jaksottainen laitoshoido ja pitkäaikainen laitoshoido) enemmän kuin 3. ja 4. vuoden sairaanhoitajaopiskelijoita. 2. vuoden sairaanhoitajaopiskelijat olivat keskimäärin kiinnostuneempia ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä kuin sitä enemmän opiskelleet sairaanhoitajaopiskelijat. Tästä tutkimuksesta saatujen tulosten mukaan näyttäisi siltä, että ikääntyneiden ihmisten hoitotyö ja ikääntyneiden ihmisten eri työllisyysmahdollisuudet kiinnostavat sairaanhoitajaopiskelijoita vähemmän opiskelujen loppupuolella. Myös Hirvosen (2004) tutkimuksen mukaan sairaanhoitajaopiskelijoiden asenteet ikääntyneiden ihmisten hoitotyötä kohtaan muuttuvat kielteisemmiksi opintojen edetessä kun taas Vanhatalon (2004) tutkimuksessa suurimmalla osalla sairaanhoitajaopiskelijoista käsitykset ikääntyneiden hoitotyöstä muuttuivat opiskelun aikana myönteisimmiksi.

Sairanhoitajaopiskelijoita kiinnosti ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä lääkehoitoon, toimenpiteisiin ja vastuuseen liittyvät tehtävät. Myös vuorovaikutus ja läsnäolo ikääntyneiden ihmisten kanssa ja viriketuokioiden järjestäminen kiinnostivat sairaanhoitajaopiskelijoita. Tästä tutkimuksesta saatujen tulosten perusteella voitaisiin esimerkiksi sairaanhoitajaopiskelijoiden opetuksessa ja ohjatuissa harjoitteluissa korostaa näitä teemoja, minkä avulla sairaanhoitajaopiskelijoita saataisiin motivoitua hakeutumaan ikääntyneiden ihmisten hoitotyöhön. Koska sairaanhoitajaopiskelijat kokevat nämä hoitotyön tehtävät tärkeäksi, voitaisiin tämän oletuksen mukaan käytännön työelämässä kiinnittää huomiota näiden asioiden toteutumiseen ja miettiä keinoja kehittää näitä tehtäviä osaksi hoitotyötä, jotta työstä ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä saadaan houkuttelevampi.

Aikuiskoulutuksessa opiskelevat sairaanhoitajaopiskelijat olivat kiinnostuneempia työskentelemään ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä kuin nuorisoasteella opiskelevat sairaanhoitajaopiskelijat. Nuorisoasteella opiskelevista sairaanhoitajaopiskelijoista reilu neljännes ei ollut yhtään kiinnostunut työskentelemään ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä. Korrelaatiotestin mukaan ($p = 0,026$) aikuiskoulutuksessa olevat sairaanhoitajaopiskelijat näyttäisivät olevan kiinnostuneempia ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä. Tämä tulos on tilastollisesti merkittävä, mutta kuitenkin vain suuntaa an-

tava suppean otoskoon vuoksi. Saatu tulos voi antaa jatkossa Savonia-ammattikorkeakoululle harkinnan aihetta siitä, pitäisikö sairaanhoitajakoulutukseen valita enemmän aikuisopiskelijoita, jotta ikääntyneiden ihmisten hoitotyöhön saataisiin lisää henkilöstöä. Pohdittavaksi myös jää, kuinka ikääntyneiden ihmisten hoitotyön kiinnostavuutta ja suosiota saataisiin nostettua ja kuinka myös nuorisoaste saadaan motivoitua hakeutumaan ikääntyneiden ihmisten hoitotyöhön.

Tämän tutkimuksen tulosten mukaan kaikista vastaajista (N =106) 61 sairaanhoitajaopiskelijaa oli jonkin verran kiinnostunut, 25 hyvin kiinnostunut ja 20 ei ollut yhtään kiinnostunut ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä. Osa sairaanhoitajaopiskelijoista oli hyvin kiinnostuneita ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä aiemman työkokemuksensa vuoksi. Koskisen (2010) tutkimuksessa on viitteitä samansuuntaisesta tuloksesta, jossa aikaisempi kokemus ikääntyneiden parissa työskentelystä vaikutti myönteisesti halun työskenellä ikääntyneiden ihmisten parissa. Aiempi kokemus ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä vaikutti myönteisesti myös alan arvostukseen (Vanhatalo 2004; Koskinen 2010). Aikaisempi työkokemus ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä voi vaikuttaa myös kiinnostavuutta vähentävästi. Se vaikuttiko ikääntyneiden ihmisten hoitotyön kiinnostavuuteen aiempi työkokemus, jäi tässä tutkimuksessa epäselväksi. Näyttäisi kuitenkin siltä, että positiivinen kokemus ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä lisää ikääntyneiden ihmisten hoitotyön kiinnostavuutta.

Tässä tutkimuksessa ikääntyneiden ihmisten hoitotyö kiinnosti sairaanhoitajaopiskelijoita, koska se oli osaamista vaativaa, haastaavaa, tärkeää, mielenkiintoista ja palkitsevaa sekä luontevalta tuntuvaa. Ikääntyneiden ihmisten hoitotyön hyvä työllisyys-tilanne ja työn kehittämismahdollisuudet sekä pitkät hoitosuhteet olivat myös kiinnostavuutta lisääviä tekijöitä. Tässä tutkimuksessa saatujen tulosten mukaan ikääntyneiden ihmisten hoitotyö kiinnostaa sairaanhoitajaopiskelijoita myös ihmisläheisyyden, hyvän hoidon ja elämän mahdollistamisen sekä työn arvokkaana kokemisen ikääntyneiden ihmisten elämäkokemusten ja tekojen vuoksi. Hirvosen ym. (2004) tutkimuksen mukaan korkea ikä, elämäkokemus ja työ elantonsa eteen lisäsi sairaanhoitajaopiskelijoiden arvostusta ikääntyneitä kohtaan. Myös Purseyn ja Lukerin (1995) tutkimuksen mukaan ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä palkitsevaa on hoitosuhteen läheisyyden saavuttaminen. Ikääntyneiden ihmisten hoitotyö on rikastuttavaa, tyydyttävää ja hienoa (RCN 2008, 17-18).

Sairanhoitajaopiskelijat, jotka olivat hyvin kiinnostuneita ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä kunnioittavat ja arvostavat ikääntyneitä ihmisiä ja tekivät työtä ”sydämellään”. Tässä tutkimuksessa saatujen tulosten mukaan voisi olettaa, että ikääntyneiden ihmisten hoitotyön kiinnostavuuteen vaikuttaa ikääntyneitä ihmisiä kohtaan oleva eetti-

nen arvostus ja kunnioitus. Tämän oletuksen mukaan sairaanhoitajakoulutuksen soveltuvuuskokeessa voitaisiinkin ehkä selvittää enemmän hakijoiden eettistä näkemystä ikääntyneistä ihmisistä.

Sairaanhoitajaopiskelijoita, joita ikääntyneiden ihmisten hoitotyö kiinnosti jonkin verran, eivät olleet kiinnostuneita työskentelemään ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä ensisijaisesti valmistumisensa jälkeen. Heidän kiinnostuksensa oli jossain toisessa hoitotyön osa-alueessa (vrt. Koskinen 2010). Sairaanhoitajaopiskelijat haluavat hoitaa mieluummin nuorempia ihmisiä tai työskennellä akuutimmissa paikoissa, kuten ensiavussa. Monien sairaanhoitajaopiskelijoiden mielestä ikääntyneiden ihmisten hoitotyö ei tunnu hohdokkaalta. (RCN 2008, 17–18.)

Tässä tutkimuksessa ikääntyneiden ihmisten hoitotyön hyvä työllisyystilanne oli myös kiinnostusta lisäävä tekijä. Ikääntyneiden ihmisten määrän kasvaessa ikääntyneet ihmiset ovat yleisiä terveydenhuollon asiakkaita ja sen vuoksi heidän hoitamisesta tuleekin olla kiinnostunut. Ikääntyneiden ihmisten hoitotyötä pidettiin aliarvostettuna erikoisalana (vrt. RCN 2008, 17-18) ja alan kehittämistyö tuntui kiinnostavalta. Ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä joutuu joskus kokemaan huonoa omaatuntoa, koska ei voi tarjota riittävän hyvää hoitoa ajan puitteissa. Hirvosen (2004) tutkimuksessa sairaanhoitajaopiskelijoiden mielestä ikääntyneiden ihmisten hoitotyön laadussa on vaihtelua ja joskus mahdollista hoitaa vain välttämättömin tehtävä.

Työ ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä ei kiinnostanut sairaanhoitajaopiskelijoita, koska työ oli fyysisesti ja henkisesti raskasta, stressaavaa, liian perushoidollista, yksipuolista, rutiininomaista ja kiireistä. Työmentelmät olivat vastaajien mielestä vanhanaikaisia ja työssä sairaanhoitajankoulutus menisi hukkaan. Sairaanhoitajaopiskelijat halusivat arvostetumpaa, haastavampaa ja monipuolisempaa työtä. Vanhatalon (2004) tutkimustulosten mukaan sairaanhoitajaopiskelijat näkivät myös ikääntyneiden ihmisten hoitotyön sisältävän liian vähän haasteita ja itsensä toteuttamisen mahdollisuuksia.

Tässä tutkimuksessa saatujen tulosten mukaan näyttäisi siltä, että yli puolet sairaanhoitajaopiskelijoista oli jonkin verran kiinnostuneita ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä, mutta heistä osa ei haluaisi työskennellä ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä ensisijaisesti valmistumisensa jälkeen. Kuitenkin lähes puolella kaikista vastaajista (N=106) oli kiinnostusta ikääntyneiden ihmisten hoitotyöhön heti valmistumisen jälkeen. Tästä voidaan olettaa, että potentiaalista työvoimaa olisi jonkin verran kiinnostunut työskentelemään alalla. Tämä joukko tulisi saada kiinnostumaan työstä. Tuloksesta herää kysymys, kuinka ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä saataisiin kiinnostavampi ja hou-

kuttelevampi ensisijaisena työkohteena. Voidaankin olettaa, että ikääntyneiden ihmisten hoitotyön kehittämiseksi ja ”kasvojen kohotukselle” voisi olla tarvetta. Tämän tutkimuksen tuloksien mukaan näyttäisi siltä, ettei sairaanhoitajaopiskelijoita kiinnosta ikääntyneiden ihmisten hoitotyö muun muassa kielteisiksi kokemiensa työolojen vuoksi. Pohdittavaksi jää saataisiinko työoloihin vaikuttamalla ja resursseja lisäämällä ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä enemmän houkuttelevampi.

Kuopion kampuksella sairaanhoitajaopiskelijat halusivat syventää opintojaan eniten työikäisten ja vanhusten hoitotyöhön (N = 19). Kyseisen syventämisvaihtoehdon valitsijoista puolet opiskeli aikuiskoulutuksessa ja puolet nuorisoasteella. Vaikka Kuopion kampuksella työikäisten ja vanhusten hoitotyö oli suosituin hoitotyön ala syventäviin opintoihin, eivät harjoittelupaikkatoiveet välttämättä vastanneet varsinaisesti ikääntyneiden ihmisten hoitotyön kohteita. Muita vaihtoehtoja olivat esimerkiksi terveyskeskusten, sisätautien ja kirurgian vuodeosastot, joissa hoidetaan eri ikäisiä ihmisiä. Moni sairaanhoitajaopiskelija myös mainitsi avoimissa vastauksissa kohtaavansa ikääntyneitä ihmisiä työssään vaikka ei varsinaisesti työskentelekään ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä. Yllättävä tulos saatiin Iisalmen kampuksen sairaanhoitajaopiskelijoilta, joista vain kaksi halusi syventää opintojaan gerontologisen hoitotyöhön. Tähän tulokseen saattoi vaikuttaa esimerkiksi kampusten väliset eroavaisuudet opetussuunnitelmissa tai se, että Iisalmen kampuksella gerontologisen hoitotyön syventymisvaihtoehto käsittää vain ikääntyneiden ihmisten hoidon kun taas Kuopiossa vastaava vaihtoehto käsittää ikääntyneiden ihmisten lisäksi myös työikäiset. Hirvosen ym. (2004) ja Vanhatalon (2004) tutkimukset antoivat myös viitteitä siitä, ettei ikääntyneiden ihmisten hoitotyötä valita ensisijaiseksi syventymisvaihtoehdoksi.

8.5 Jatkotutkimus

Tässä tutkimuksessa saatujen tulosten mukaan voidaan olettaa, että aikuiskoulutuksessa opiskelevat sairaanhoitajaopiskelijat olisivat nuorisoastetta kiinnostuneempia työskentelemään ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä. Jatkossa sairaanhoitajaopiskelijoiden näkemysten syitä olisi mielenkiintoista ja tärkeää selvittää tarkemmin ja kuinka ikääntyneiden ihmisten hoitotyön kiinnostavuutta ja suosiota voitaisiin lisätä nuorisoasteen sairaanhoitajaopiskelijoiden keskuudessa. Myös sairaanhoitajaopiskelijoiden näkemyksiä gerontologisen hoitotyön opinnoista ja niiden vaikutuksesta ikääntyneiden ihmisten hoitotyön kiinnostavuuteen olisi tärkeää jatkossa tutkia.

8.6 Oppimisprosessi ja ammatillinen kasvu

Opinnäytetyöprosessi eteni lähes suunnitellun aikataulun mukaisesti. Kevät-lukukaudella 2011 opinnäytetyölle valittiin aihe, josta opinnäytetyöprosessi jatkui aihekuvauksen kautta tutkimussuunnitelman ja kyselyn tekemiseen. Tutkimussuunnitelma esitettiin suunnitelmaseminaarissa helmikuussa 2012 ja saman kevään huhtikuussa kysely järjestettiin kohderyhmälle. Aineiston analyysia ja tulosten tarkastelua sekä opinnäytetyön kirjallisen osuuden työstämistä tehtiin kevään ja syksyn 2012 aikana. Opinnäytetyö jätettiin arvioitavaksi lokakuussa 2012 ja se esiteltiin opinnäytetyöseminaarissa saman vuoden marraskuussa xx.11.2012. Opinnäytetyöprosessin kirjallinen osuus pyrittiin työstämään yhteisesti ja työ jaettiin tasapuolisesti opinnäytetyön tekijöiden kesken. Opinnäytetyöprosessin aikataulusuunnitelman laatiminen auttoi työn etenemisessä sen mukaisesti.

Opinnäytetyön tutkimusmenetelmää mietittiin tarkasti opinnäytetyöprosessin alkuvaiheessa. Syksyllä 2012 tutkimus päätettiin toteuttaa määrällisesti, sillä tutkittavasta aiheesta haluttiin saada yleistettävämpää tietoa. Määrällinen tutkimusmenetelmä tuntui opinnäytetyöprosessin alkuvaiheessa vaikealta ja haastavalta, mutta prosessin edetessä menetelmän kiinnostavuus kasvoi. Opinnäytetyönä tutkimuksen tekeminen oli kokonaisuudessaan erittäin opettavainen sekä osaamista ja tutkivaa ajattelua kehittävä prosessi, ja antaa myös jatkossa rohkeutta osallistua hoitoalan tutkimustyöhön.

Opinnäytetyöprosessin aikana kiinnostus tutkittavaa aihetta kohtaan piti yllä motivaatiota ja lisäsi voimavaroja tutkimustyön tekemiseen. Opinnäytetyötä tehtiin opinnäytetyöntekijöiden parhaan osaamisen ja resurssien mukaan. Koko opinnäytetyöprosessin ajan pohdittiin tutkimuksen toteuttamiseen liittyviä käytännön järjestelyjä sekä tutkimuksen luotettavuutta. Prosessin aikana kehityttiin tarkastelemaan asioita kriittisesti ja useasta näkökulmasta, ja ymmärrettiin kuinka nämä voivat vaikuttaa saatuaan lopputulokseen Pohdinnan kautta saatiin uusia näkökulmia ja kehittämisideoita sekä tehtiin tutkimusta koskevia päätöksiä ja ratkaisuja. Opinnäytetyöprosessin aikana hyödynnettiin ohjaavilta opettajilta saatua ohjausta, mikä omalta osaltaan edisti opinnäytetyön etenemistä.

Opinnäytetyöprosessi kehitti meitä myös sairaanhoitajan ammatillisessa kasvussa ja osaamisessa. Sairaanhoitaja toimii hoitotyön asiantuntijana ja työssä vaaditaan päätöksentekotaitoja, toiminnan suunnittelua ja tutkimusosaamista. Sairaanhoitajan ammatillisiin osaamisvaatimuksiin kuuluva tutkimus- ja kehittämistyö sisältää tiedonhan-

kintaan, tutkimusmenetelmien käyttöön ja julkaisujen laatimiseen liittyviä taitoja. (Hoitotyön koulutusohjelma, Kuopio 2009.) Opinnäytetyön tekeminen vaatii myös vastuunkantamista oman ammatillisen osaamisen näytöstä ja ajankäytön hallinnasta. Opinnäytetyön teossa tarvitaan myös yhteistyö-, päätöksenteko- ja vuorovaikutustaitoja, joissa kehittyttiin paljon prosessin aikana. Kyseiset taidot ovat tärkeitä myös tulevassa sairaanhoitajan ammatissa.

Tutkimuksen teko on lisännyt opinnäytetyön tekijöiden arvostusta ikääntyneitä ihmisiä ja ikääntyneiden ihmisten hoitotyötä kohtaan sekä lisännyt ikääntyneiden ihmisten hoitotyön kiinnostavuutta ja ymmärrystä työn tärkeydestä. Opinnäytetyön aiheen valinnalla haluttiin myös lisätä ikääntyneiden ihmisten ja ikääntyneiden ihmisten hoitotyön näkyvyyttä sekä edistää kyseisen hoitotyöalan kehittymistä. Kirjallisuuskatsauksesta ja tämän tutkimuksen tuloksista saadut tiedot ovat myös laajentaneet näkemystä ikääntyneiden ihmisten hoitotyön kehittämistarpeelle tulevaisuudessa.

LÄHTEET

Abbey, J., Abbey, B., Bridges, P., Elder, R., Lemcke, P., Liddle, J. & Thornton, R. 2006. Clinical placements in residential aged care facilities: The impact on nursing students' perception of aged care and the effect on career plans. *Australian Journal of Advanced Nursing*. 4, 14-19.

Alabaster, E. 2007. Involving students in the challenges of caring for older people. *Nursing older people*. 6, 23-28.

RCN. 2008. *An ageing population: Education and practice preparation of nursing students learning to work with older people*. A resource pack for nursing students. Age Concern. Royal College on Nursing [verkkodokumentti]. [viitattu 3.9.2012]. Saatavissa: http://www.rcn.org.uk/__data/assets/pdf_file/0005/149558/003222.pdf

Aromaa, A., Huttunen, J., Koskinen, S & Teperi, J. 2005. *Päätelmät ja suositukset*. Suomalaisten terveys [verkkodokumentti]. Terveyskirjasto [viitattu 19.1.2012]. Saatavilla: http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=suo00067#s1

europa.eu. 2012. About the year. 2012 - European Year for Active Ageing and Solidarity between Generations [verkkodokumentti]. europa.eu [viitattu 10.9.2012]. Saatavissa: <http://europa.eu/ey2012/ey2012main.jsp?catId=971&langId=en>

Hakijan opas 2012 [verkkodokumentti] Savonia-ammattikorkeakoulu [viitattu 22.8.2012]. Saatavissa: http://portal.savonia.fi/img/amk/sisalto/_hakijalle/amk-tutkinnot/SAVONIA_hakijan-opas-2011-2012_NUORET.pdf

Hakkarainen, P., Kuukkanen, M. & Piispanen, H. 2010. *Perhehoidon tietopaketti 2010* [verkkodokumentti]. [viitattu 22.8.2011]. Saatavissa: http://www.perhehoitoliitto.fi/perhehoito/suomessa/tietopaketti_2010_valmis.pdf

Heikkilä, T. 2008. *Tilastollinen tutkimus*. Helsinki: Edita.

Henderson, J., Xiao, L., Siegleff, L., Kelton, M. & Paterson, J. 2008. Older people have lived their lives': first year nursing students' attitudes towards older people. *Contemporary Nurse: A Journal for the Australian Nursing Profession*. 1, 32-45.

Hirvonen, R., Nuutinen, P., Rissanen, S. & Isola, A. 2004. Miksi vanhustyö ei kiinnostata? Sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden asenteet vanhuksia kohtaan ja heidän käsi-

tyksensä suomalaisesta vanhustyöstä koulutuksen eri vaiheissa. *Hoitotiede*. 5, 235–246

Hoitotyön koulutusohjelma, Iisalmi [verkkodokumentti]. [viitattu 12.1.2012]. Saatavissa: http://portal.savonia.fi/amk/hakijalle/amk-ja-yamk-tutkinnot/nuorten-amk-tutkinnot?koulutus_id=169&kieli=fi&ko_muoto=n&lukuvuosi=S2012

Hoitotyön koulutusohjelma, Kuopio. Sairaanhoidtaja (AMK) 210 op / 3,5 v [verkkodokumentti]. [viitattu 12.1.2012]. Saatavissa: http://portal.savonia.fi/amk/hakijalle/amk-ja-yamk-tutkinnot/nuorten-amk-tutkinnot?koulutus_id=183&kieli=fi&ko_muoto=n&lukuvuosi=S2012

Hyttinen, H. 2008. Ikäihminen hoitotyön asiakkaana. Teoksessa Voutilainen P. & Tiikkainen P. (toim.). *Gerontologinen hoitotyö*. Helsinki: WSOY.

Iivanainen, A. & Syväoja, P. 2008. *Hoida ja kirjaa*. Helsinki: Tammi.

Ikäihmiset. 2011. [verkkodokumentti]. Sosiaali- ja terveysministeriö [viitattu 22.8.2011]. Saatavissa: http://www.stm.fi/sosiaali_ja_terveyspalvelut/ikaihmiset

Ikääntyneitä koskevan lainsäädännön vahvistaminen (ns. ikälaki). 2011. [verkkodokumentti]. Sosiaali- ja terveysministeriö [viitattu 11.1.2012]. Saatavissa: http://www.stm.fi/vireilla/lainsaadantohankkeet/sosiaali_ja_terveydenhuolto/ikaantyneet

Jylhä, M., Vuorisalmi, M., Luukkaala, T., Sarkeala, T. & Hervonen, A. 2009. Elinikä pitenee nopeammin kuin toimintakyky paranee. 90-vuotiaiden ja sitä vanhempien toimintakyvyn muutokset vuosina 1996-2007. *Suomen Lääkärilehti*. 25, 2285–2290

Kankkunen, P. & Vehviläinen-Julkunen, K. 2009. *Tutkimus hoitotieteessä*. Helsinki: WSOY.

Kivelä, S.-L. 2006. *Geriatrisen hoidon ja vanhustyön kehittäminen*. Selvityshenkilön raportti. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2006:30. Helsinki. [verkkodokumentti]. Sosiaali- ja terveysministeriö [viitattu 2.11.2011]. Saatavissa: <http://pre20090115.stm.fi/hl1150272501953/passthru.pdf>

Kodin ulkopuolisessa hoidossa. 2011. [verkkodokumentti]. [viitattu 21.8.2012]. Saatavissa:

http://www.suomi.fi/suomifi/suomi/ikaantynville/asumiseni/kodin_ulkopuolisessa_hoidossa/index.html

Koskinen, S. 2004. Ikääntyneiden voimavarat. Teoksessa Valtioneuvoksen kanslian julkaisusarja 33/2004. *Ikääntyminen voimavarana. Tulevaisuusselonteon liiteraportti 5*. [verkkodokumentti]. Helsinki: Edita [viitattu 4.11.11]. Saatavissa: <http://www.vnk.fi/julkaisukansio/2004/j33-ikaantyminen-voimavarana/pdf/fi.pdf>

Koskinen, S. 2010. *Sairaanhoidajaopiskelijoiden kiinnostus vanhusten hoitotyöhön*. Turun yliopisto. Hoitotieteenlaitos. Pro gradu -tutkielma. Hoitotiede.

Kunnan tarjoama palveluseteli. 2011. [verkkodokumentti]. [viitattu 11.1.2012]. Saatavissa:

http://www.suomi.fi/suomifi/suomi/ikaantynville/asumiseni/kotona_asujalle/kunnan_tarjoama_palveluseteli/index.html

Kuntien järjestämät palvelut. 2011. [verkkodokumentti]. [viitattu 11.1.2012]. Saatavissa:

http://www.suomi.fi/suomifi/suomi/ikaantynville/asumiseni/kotona_asujalle/kuntien_jarjestamat_palvelut/index.html

Kuntien terveys- sosiaalipalveluiden henkilöstö 2010. 2011.[verkkodokumentti]. Stakes [viitattu 18.1.2012]. Saatavissa:

http://www.stakes.fi/FI/tilastot/aiheittain/Sosiaalipalvelut/henkilosto_kunta.htm

Laitoshoido. 2011. [verkkodokumentti]. Sosiaali- ja terveysministeriö [viitattu 21.8.2012]. Saatavissa:

http://www.stm.fi/sosiaali_ ja_ terveyspalvelut/sosiaalipalvelut/laitoshoido

Luonnos laiksi iäkkään henkilön sosiaali- ja terveyspalvelujen saannin turvaamisesta. 2011. [verkkodokumentti]. Sosiaali- ja terveysministeriö [viitattu 11.1.2012]. Saatavissa: http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=2664824&name=DLFE-15130.pdf

Marsland, L. & Hickey, G. 2003. Planning a pathway in nursing: do course experiences influence job plans? *Nurse Education Today*. 23, 226–235.

McLafferty, I. & Morrison, F. 2004. Attitudes towards hospitalized older adults. *Journal of Advanced Nursing*. 4, 446–453.

Mäkisalo, M. 1993. Dementoituneen potilaan hyvä hoito ja hyvän hoidon oppiminen. Ammattiin valmistuvien käsityksiä. *Hoitotiede*. 1, 31–42.

Nurmi, T. (toim.) 2004. Gummeruksen suuri suomenkielen sanakirja. Helsinki: Gummerus.

Ohjausryhmän muistio. Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta ja iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvluista 2012. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistiota 2012:12 [verkkodokumentti]. Sosiaali- ja terveysministeriö [viitattu 21.8.2012]. Saatavissa:

http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=5065240&name=DLFE-19627.pdf

Omaishoito. 2011. [verkkodokumentti]. [viitattu 11.1.2012]. Saatavissa: http://www.suomi.fi/suomifi/suomi/ikaantyyville/asumiseni/kotona_asujalle/omaishoito/index.html

Opetussuunnitelma. Hoitotyön koulutusohjelma. Sairaanhoidtaja (AMK). 2009-2012. 2009. [verkkodokumentti]. Savonia-ammattikorkeakoulu [viitattu 12.1.2012]. Saatavissa: http://portal.savonia.fi/img/amk/sisalto/_opiskelijalle/pdf/Hoitotyö_opisIISALMI_2009-2012.pdf

Palvelut ja etuudet ikääntyneille. 2011. [verkkodokumentti]. Sosiaali- ja terveysministeriö [viitattu 22.8.2011]. Saatavissa:

http://www.stm.fi/sosiaali_ja_terveyspalvelut/ikaihmiset/palvelut_ja_etuudet

Pursey, A. & Luker, K. 1995. Attitudes and stereotypes: nurses' work with older people. *Journal of Advanced Nursing*. 22, 547–555.

Sarvimäki, A. 2008. Vanheneminen eri kulttuureissa ja etnisissä ryhmissä. Teoksessa Heikkinen E. & Rantanen T. (toim.). *Gerontologia*. Helsinki: Otava.

Shen, J. & Xiao, L. D. 2012. Factors affecting nursing students' intention to work with older people in China. *Nurse Education Today*. 32, 219–223.

Sosiaali- ja terveystalvluiden henkilöstö 2008, 2011. [verkkodokumentti]. Stakes [viitattu 6.5.2011]. Saatavissa:

http://www.stakes.fi/tilastot/tilastotiedotteet/2011/Tr13_11.pdf

Sosiaali- ja terveysala, Iisalmi 2011. [verkkodokumentti]. Savonia-ammattikorkeakoulu [viitattu 22.8.2012]. Saatavissa: <http://portal.savonia.fi/amk/opiskelijalle/opetussuunnitelmat/sosiaali-ja-terveysala-iisalmi?konr=2502&yks=IS&toim=OJ>

Sosiaalisesti kestävä Suomi 2020. Sosiaali- ja terveystalouden strategia. 2010. [verkkodokumentti]. Sosiaali- ja terveysministeriö [viitattu 21.8.2012]. Saatavissa: http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=39503&name=DLFE-14357.pdf

Sosiaalipalvelut. 2011. [verkkodokumentti]. Sosiaali- ja terveysministeriö [viitattu 11.1.2012]. Saatavissa: http://www.stm.fi/sosiaali_ja_terveyspalvelut/sosiaalipalvelut

Sosiaali- ja terveysala. 2012. [verkkodokumentti]. Savonia-ammattikorkeakoulu [viitattu 5.9.2012]. Saatavissa: <http://portal.savonia.fi/amk/tutustu-savoniaan/opiskelukoulutusaloilla/sosiaali-ja-terveysala>

Suomen perustuslaki 11.6.1999/731. Finlex. Lainsäädäntö [viitattu 11.1.2012]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>

Söderhamn, O., Lindencrona, C. & Gustavsson, S. M. 2001. Attitudes toward older people among nursing students and registered nurses in Sweden. *Nurse Education Today* 21, 225–229.

Terveysala Kuopio. Sairaanhoidaja (AMK). Opetussuunnitelma. Syksy 2009. Savonia-ammattikorkeakoulu.

Terveyskeskukset. 2012. Sosiaali- ja terveysministeriö. [verkkodokumentti]. Sosiaali- ja terveysministeriö [viitattu 21.8.2012]. Saatavissa: http://www.stm.fi/sosiaali_ja_terveyspalvelut/terveyspalvelut/terveyskeskukset

Terveyspalvelut. 2011. [verkkodokumentti]. Sosiaali- ja terveysministeriö [viitattu 11.1.2012]. Saatavissa: http://www.stm.fi/sosiaali_ja_terveyspalvelut/terveyspalvelut

Tilvis, R., Pitkälä, K., Strandberg, T., Sulkava, R. & Viitanen, M. 2010. *Geriatria*. Helsinki: Duodecim

Tutustu Savoniaan. 2012. [verkkodokumentti]. Savonia-ammattikorkeakoulu [viitattu 2.9.2012]. Saatavissa: <http://portal.savonia.fi/amk/tutustu-savoniaan>

Euroopan komissio. 2011. *Uuden väestöraportin mukaan EU:n väestö ikääntyy* [verkkodokumentti]. [viitattu 19.1.2011]. Saatavissa: http://ec.europa.eu/finland/news/press/110401_fi.htm

Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 15.5.2003/352. Finlex. Lainsäädäntö [viitattu 22.8.2012]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030352>

Valtioneuvoston periaatepäätös Terveys 2015 -kansanterveysohjelmasta. 2001. [verkkodokumentti]. Sosiaali- ja terveysministeriö [viitattu 12.9.2011]. Saatavissa: http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=42733&name=DLFE-6214.pdf

Vanhatalo, S. 2004. *Hoitotyön opiskelijoiden kokemuksia vanhusten hoitotyön opiskelusta ammattikorkeakoulussa*. Turun yliopisto. Hoitotieteenlaitos. Pro gradu -tutkielma. Hoitotiede.

Vanhusten sairaudet. 2008. [verkkodokumentti]. [viitattu 6.5.2011]. Saatavissa: <http://www.hus.fi/default.asp?path=1,32,818,1733,1991,5600>

Vilkkä, H. 2005. *Tutki ja kehitä*. Helsinki: Tammi.

Vilkkä, H. 2007. *Tutki ja mittaa*. Helsinki: Tammi

Voutilainen, P., Isola, A. & Backman, K. 2005. Laadulla on tekijänsä – Katsaus ikääntyneiden parissa toimivan henkilöstön määrään ja rakenteeseen. *Hoitotiede*. 3, 166–175

Voutilainen, P. 2009. Ikääntyneiden palvelujärjestelmä. Teoksessa Voutilainen, P. & Tiikkainen, P. (toim.). *Gerontologinen hoitotyö*. Helsinki: WSOY

Voutilainen, P. & Tiikkainen, P. (toim.). 2009. *Gerontologinen hoitotyö*. Helsinki: WSOY

Voutilainen, P., Routasalo, P., Isola, A. & Tiikkainen, P. 2009. Gerontologisen hoitotyön tietoperusta. Teoksessa Voutilainen, P. & Tiikkainen, P. (toim.). *Gerontologinen hoitotyö*. Helsinki: WSOY

Väestöennuste 2009-2060. 2009. [verkkodokumentti]. [viitattu 9.5.2011]. Saatavissa: http://www.stat.fi/til/vaenn/2009/vaenn_2009_2009-09-30_tie_001_fi.html

Yksityiset palvelut ja vapaaehtoisapu. 2011. [verkkodokumentti]. [viitattu 11.1.2012].

Saatavissa:

http://www.suomi.fi/suomifi/suomi/ikaantyyville/asumiseni/kotona_asujalle/yksityiset_palvelut_ja_vapaaehtoisapu/index.html

SAATEKIRJE

Sairaanhoitajaopiskelija! Kerro näkemyksesi ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä ja gerontologisista opinnoista (opinnäytetyökysely)

Kiinnostaako SINUA ikääntyneiden ihmisten hoitotyö?

Olemme kaksi sairaanhoitajaopiskelijaa ja teemme opinnäytetyönä tutkimusta aiheesta ”Kiinnostaako ikääntyneiden ihmisten hoitotyö? – sairaanhoitajaopiskelijoiden näkemyksiä”. Aihe on ajan-kohtainen ja tärkeä, sillä Suomen väestö ikääntyy nopeasti ja ikääntyneiden hoitotyössä on huutava pula sairaanhoitajista.

Vastaamalla alla olevaan kyselyyn pääset antamaan oman näkemyksesi ikääntyneistä ihmisistä, ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä ja sen kiinnostavuudesta sekä Savonia-ammattikorkeakoulun gerontologisen hoitotyön opinnoista. Tutkimuksessa tutkitaan Savonia-ammattikorkeakoulun Kuopion ja Iisalmen kampuksien sairaanhoitajaopiskelijoiden näkemyksiä.

Vastaa kyselyyn maanantaihin 30.4 mennessä, toivomme vastaustasi mahdollisimman pian!

Vain vastaamalla voit vaikuttaa ja saada äänesi kuuluviin!

Kyselyyn pääset tästä linkistä:

<http://www.webropolsurveys.com/S/2081C268EBE3985E.par>

Kiitos vastauksestasi!

Terveisin,

Sanna Järveläinen ja Minna Hakkarainen

Hoitotyön opiskelijat, TH9S

Savonia-amk, Terveysala Kuopio

KYSELY

**KIINNOSTAAKO IKÄÄNTYNEIDEN IHMISTEN HOITOTYÖ?
– sairaanhoitajaopiskelijoiden näkemyksiä**

Ikääntyneellä ihmisellä tarkoitetaan tässä tutkimuksessa **yli 75-vuotiaita** ikääntyneitä ihmisiä.

1. Ikä

- alle 25
- 25–35
- yli 35

2. Opiskelen sairaanhoitajaksi

- Nuorisoaste
- Aikuiskoulutus
- SAWE
- Muu, mikä: _____

3. Kampuskaupunki

- Kuopio
- Iisalmi

4. Opiskeluvuosi

- 2. vuosi
- 3. vuosi
- 4. vuosi tai enemmän

5. Aikaisempi hoitoalan koulutus

- Lähihoitaja/Perushoitaja
- Muu, mikä? _____
- Ei ole aikaisempaa hoitoalan koulutusta

6. Kokemus ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä (voit valita useamman vaihtoehdon)

- Ennen sairaanhoitajaopintojen alkua
- Sairaanhoitajaopintoihin liittyvistä ohjatuista harjoitteluista
- Sairaanhoitajaopintojen aikaisesta työkokemuksesta (harjoittelujen ulkopuolella)

NÄKEMYS IKÄÄNTYNEISTÄ IHMISISTÄ

Valitse mielipidettäsi parhaiten kuvaava väittämä.

7. Terveyttä ja fyysistä toimintakykyä kuvaavia väittämiä

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
Ikääntyneet ihmiset ovat fyysisesti toimintakykyisiä.	☐	☐	☐	☐
Ikääntyneet ihmiset ovat riippuvaisia toisten avusta.	☐	☐	☐	☐
Ikääntyneet ihmiset ovat terveitä.	☐	☐	☐	☐
Ikääntyneillä ihmisillä on päihdeongelmia.	☐	☐	☐	☐
Ikääntyneet ihmiset pitävät hygieniastaan huolta.	☐	☐	☐	☐
Ikääntyneillä ihmisillä on virtsan ja/tai ulosteen pidätykseen liittyviä häiriöitä.	☐	☐	☐	☐
Ikääntyneillä ihmisillä on paljon sairauksia.	☐	☐	☐	☐
Ikääntyneet ihmiset haluavat huolehtia itsestään mahdollisimman pitkään omatoimisesti.	☐	☐	☐	☐

8. Psykkistä hyvinvointia kuvaavia väittämiä

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
Ikääntyneet ihmiset ovat "höppäniä".	☐	☐	☐	☐
Ikääntyneet ihmiset ovat tasapainossa itsensä kanssa.	☐	☐	☐	☐
Ikääntyneet ihmiset ovat masentuneita.	☐	☐	☐	☐
Ikääntyneet ihmiset ovat muistamattomia.	☐	☐	☐	☐
Ikääntyneet ihmiset kokevat olevansa yksinäisiä.	☐	☐	☐	☐
Ikääntyneet ihmiset ovat herttaisia.	☐	☐	☐	☐
Ikääntyneet ihmiset ovat kärtyisiä.	☐	☐	☐	☐
Ikääntyneet ihmiset valittavat asioista.	☐	☐	☐	☐
Ikääntyneet ihmiset tyytyvät vähään.	☐	☐	☐	☐
Ikääntyneet ihmiset ovat elämänmyönteisiä.	☐	☐	☐	☐
Ikääntyneet ihmiset ovat aggressiivisia.	☐	☐	☐	☐
Ikääntyneillä ihmisillä on elämän viisautta.	☐	☐	☐	☐

9. Itsensä toteuttamista kuvaavia väittämiä

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
Ikääntyneet ihmiset ovat aktiivisia yhteiskunnan jäseniä.	☐	☐	☐	☐
Ikääntyneenä ihmisenä voi kehittää itseään.	☐	☐	☐	☐
Ikääntyneenä ihmisenä voi vaikuttaa yhteiskunnallisiin asioihin.	☐	☐	☐	☐
Ikääntyneet ihmiset ovat yhteiskunnalle vaivaksi.	☐	☐	☐	☐

10. Ikääntymisen arvostusta kuvaavia väittämiä

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
Ikääntyminen on positiivinen asia.	☐	☐	☐	☐
Ikääntyminen saa näkyä ulospäin (esimerkiksi ulkonäössä).	☐	☐	☐	☐
Arvostan ikääntyneitä ihmisiä.	☐	☐	☐	☐
Hoitotyössä arvostetaan ikääntyneitä ihmisiä.	☐	☐	☐	☐
Yhteiskunnassa arvostetaan ikääntyneitä ihmisiä.	☐	☐	☐	☐
Käsitykseni mukaan ikääntyminen elämänvaiheena on helppo hyväksyä.	☐	☐	☐	☐
Käsitykseni mukaan yhteiskunta huolehtii hyvin ikääntyvistä ihmisistä.	☐	☐	☐	☐
Näkemykseni ikääntyneistä ihmisistä ovat muuttuneet myönteisesti sairaanhoitajaopintojen aikana.	☐	☐	☐	☐
Ikääntyneet ihmiset ovat vastenmielisiä.	☐	☐	☐	☐

11. Mitä muuta haluaisit sanoa liittyen näkemykseesi ikääntyneistä ihmisistä?

NÄKEMYS IKÄÄNTYNEIDEN IHMISTEN HOITOTYÖSTÄ

Valitse mielipidettäsi parhaiten kuvaava väittämä.

12. Sairaanhoidajan ammattitaitoa kuvaavia väittämiä

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
Hoitohenkilöstö ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä on koulutettua.	☐	☐	☐	☐
Sairaanhoidajat ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä ovat ammattitaitoisia.	☐	☐	☐	☐
Ikääntyneiden ihmisten hoitotyö vaatii asiantuntemusta.	☐	☐	☐	☐
Vain koulutetut ihmiset voivat olla hoidollisessa vastuussa ikääntyneistä ihmisistä.	☐	☐	☐	☐
Ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä korostuu liikaa perushoito.	☐	☐	☐	☐
Päivittäisistä toiminnoista huolehtiminen on tärkeä osa sairaanhoidajan työtä.	☐	☐	☐	☐
Ikääntyneiden ihmisten hoitotyö tarjoaa mahdollisuuden kehittyä ammatillisesti.	☐	☐	☐	☐
Työ ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä vastaa sairaanhoidajan ammattitaitoa.	☐	☐	☐	☐

13. Ikääntyneiden ihmisten hoitotyön eettisyyttä ja arvostusta kuvaavia väittämiä

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
Ikääntyneiden ihmisten hoidossa huomioidaan yksilöllisyys.	☐	☐	☐	☐
Ikääntyneitä ihmisiä kohdellaan kunnioittavasti hoitotyössä.	☐	☐	☐	☐
Ikääntyneitä ihmisiä kuunnellaan riittävästi hoitotyössä.	☐	☐	☐	☐
Ikääntyneitä ihmisiä yleensä hoidetaan parhaalla mahdollisella tavalla.	☐	☐	☐	☐
Arvostan ikääntyneiden ihmisten hoitotyötä.	☐	☐	☐	☐
Hoitoalalla arvostetaan ikääntyneiden ihmisten hoitotyötä.	☐	☐	☐	☐
Yhteiskunnassa arvostetaan ikääntyneiden ihmisten hoitotyötä.	☐	☐	☐	☐
Työ ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä on tärkeää.	☐	☐	☐	☐

14. Ikääntyneiden ihmisten hoitotyötä kuvaavia väittämiä

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
Ikääntyneiden ihmisten hoitotyö on toimintakykyä tukevaa.	☐	☐	☐	☐
Ikääntyneiden ihmisten hoitotyö on kiireistä.	☐	☐	☐	☐
Ikääntyneiden ihmisten hoitotyö on perustarpeet huomioivaa.	☐	☐	☐	☐
Ikääntyneiden ihmisten hoitotyö on henkisesti raskasta.	☐	☐	☐	☐
Ikääntyneiden ihmisten hoitotyö on fyysisesti raskasta.	☐	☐	☐	☐
Ikääntyneiden ihmisten hoitotyö on haasteellista.	☐	☐	☐	☐
Ikääntyneiden ihmisten hoitotyö on yksipuolista.	☐	☐	☐	☐
Ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä hoitohenkilökuntaa on liian vähän.	☐	☐	☐	☐
Ikääntyneet ihmiset pystyvät vaikuttamaan hoitonsa suunnitteluun.	☐	☐	☐	☐
Ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä on riittävästi taloudellisia resursseja.	☐	☐	☐	☐
Sairaanhoidajat ovat motivoituneita työskentelemään ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä.	☐	☐	☐	☐
Näkemykseni ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä on muuttunut myönteisesti sairaanhoitajapintojen aikana.	☐	☐	☐	☐
Vuorovaikutus vaikeasti dementoituneen ihmisen kanssa ei ole tärkeää.	☐	☐	☐	☐

15. Mitä muuta haluaisit sanoa liittyen näkemykseesi ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä?

GERONTOLOGISEN HOITOTYÖN OPINNOT

Valitse mielipidettäsi parhaiten kuvaava väittämä.

16. Gerontologisen hoitotyön opintoni

- Eivät ole alkaneet
- On suoritettu osittain ja/tai on parhaillaan menossa
- On suoritettu kaikki lukuun ottamatta syventäviä opintoja
- On suoritettu kaikki, mukaan lukien gerontologisen hoitotyön tai työikäisten ja vanhusten hoitotyön syventävät opinnot

17. Gerontologisen hoitotyön opetuksen sisältöä kuvaavia väittämiä

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
Koen saaneeni riittävästi tietoa ikääntyneiden ihmisten muistisairauksista.	☐	☐	☐	☐
Koen saaneeni riittävästi tietoa ikääntyneiden ihmisten lääkehoidosta.	☐	☐	☐	☐
Koen saaneeni riittävästi tietoa ikääntyneiden ihmisten hoitotyön etiikasta.	☐	☐	☐	☐
Koen saaneeni riittävästi tietoa ikääntyneiden ihmisten palvelujärjestelmästä ja sosiaalisista etuuksista.	☐	☐	☐	☐
Koen saaneeni riittävästi tietoa ikääntyneiden ihmisten terveyden ja toimintakyvyn edistämisestä.	☐	☐	☐	☐
Koen saaneeni riittävästi tietoa ikääntyneiden ihmisten ravitsemuksesta.	☐	☐	☐	☐
Koen saaneeni riittävästi tietoa yksinäisistä ikääntyneistä ihmisistä hoitotyön asiakkaina.	☐	☐	☐	☐
Koen saaneeni riittävästi tietoa ikääntyneiden ihmisten mielenterveys- ja päihdeongelmista.	☐	☐	☐	☐
Koen saaneeni riittävästi tietoa vuorovaikutuksesta ikääntyneiden ihmisten kanssa.	☐	☐	☐	☐
Koen saaneeni riittävästi tietoa ikääntyneiden ihmisten terveyden ja toimintakyvyn arvioinnista.	☐	☐	☐	☐

18. Gerontologisen hoitotyön opetusmenetelmiä kuvaavia väittämiä

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
Gerontologinen hoitotyö opintoina kiinnostaa minua.	☐	☐	☐	☐

Gerontologiseen hoitotyöhön liittyvän opetuksen myötä ymmärrän paremmin normaalia ikääntymistä.	☐	☐	☐	☐
Gerontologisen hoitotyön teoriaopinnot lisäsivät kiinnostusta ikääntyneiden ihmisten hoitotyötä kohtaan.	☐	☐	☐	☐
Opettajat ovat lisänneet kiinnostusta ikääntyneiden ihmisten hoitotyötä kohtaan.	☐	☐	☐	☐
Opettajat ovat asiantuntevia ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä.	☐	☐	☐	☐
Ohjatuissa harjoitteluissa olen saanut valmiuksia toimia ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä.	☐	☐	☐	☐
Ikääntyneiden ihmisten parissa suoritettavat ohjatut harjoittelut lisäsivät kiinnostusta ikääntyneiden ihmisten hoitotyötä kohtaan.	☐	☐	☐	☐
Gerontologisen hoitotyön opintoja on liian vähän sairaanhoitajaopinnoissa.	☐	☐	☐	☐
Gerontologisen hoitotyön opintokokonaisuus opintosuunnitelmassa on sijoitettu oikeaan ajankohtaan.	☐	☐	☐	☐
Gerontologisten hoitotyön opinnoista on eniten hyötyä sijoitettuna opintojen alkuvaiheeseen.	☐	☐	☐	☐
Gerontologisen hoitotyön opetusmenetelmät tukivat oppimistäni.	☐	☐	☐	☐
Gerontologisen hoitotyön opinnot omana opintokokonaisuutenaan ovat tarpeellisia.	☐	☐	☐	☐

19. Mitä muuta haluaisit kertoa gerontologisen hoitotyön opinnoista (esimerkiksi kehittämissideoita)?

KIINNOSTUS TYÖSKENNELLÄ IKÄÄNTYNEIDEN IHMISTEN HOITOTYÖSSÄ

Valitse mielipidettäsi parhaiten kuvaava väittämä.

20. Kiinnostusta ikääntyneiden ihmisten hoitotyöhön kuvaavat väittämät:

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
Olen kiinnostunut työskentelemään ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä heti valmistumisen jälkeen.	☐	☐	☐	☐
Olen kiinnostunut työskentelemään ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä joskus sairaanhoitajan urani aikana.	☐	☐	☐	☐
Pidän työskentelystä ikääntyneiden ihmisten parissa.	☐	☐	☐	☐

21. Ikääntyneiden ihmisten hoitotyön työllistymismahdollisuuksia kuvaavia väittämiä

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
Olen kiinnostunut työskentelemään kotihoidossa.	☐	☐	☐	☐
Olen kiinnostunut työskentelemään ikääntyneiden ihmisten perhehoidossa.	☐	☐	☐	☐
Olen kiinnostunut työskentelemään palvelutalossa.	☐	☐	☐	☐
Olen kiinnostunut työskentelemään tehostetussa palveluasumisen yksikössä.	☐	☐	☐	☐
Olen kiinnostunut työskentelemään lyhytaikaisessa/jaksottaisessa laitoshoidossa (esim. inter-vallihoito).	☐	☐	☐	☐
Olen kiinnostunut työskentelemään pitkäaikaisessa laitoshoidossa (esim. vanhainkoti tai terveyskeskuksen vuodeosasto).	☐	☐	☐	☐

22. Ikääntyneiden ihmisten hoitotyön toimintoja kuvaavia väittämiä

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
Ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä minua kiinnostaa perushoito.	☐	☐	☐	☐
Ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä minua kiinnostaa kirjaaminen.	☐	☐	☐	☐

Ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä minua kiinnostaa lääkehoito.	☐	☐	☐	☐
Ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä minua kiinnostavat hoidolliset toimenpiteet ja mittaukset (esim. verenpaineen mittaus, katetrointi, näytteiden otto, haavan hoito).	☐	☐	☐	☐
Ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä minua kiinnostavat vastuutehtävät (esim. osaston vastavahojat).	☐	☐	☐	☐
Ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä minua kiinnostaa viriketuokioiden järjestäminen (ulkoilu, lehden luku, askartelu, laulu- yms. tuokiot).	☐	☐	☐	☐
Ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä minua kiinnostaa vuorovaikutus ja läsnä olo ikääntyneen ihmisen kanssa.	☐	☐	☐	☐
Ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä minua kiinnostaa saattohoito.	☐	☐	☐	☐

23. Miten kiinnostavalta ikääntyneiden hoitotyö sinusta tuntuu?

- olen hyvin kiinnostunut
- olen jonkin verran kiinnostunut
- en ole yhtään kiinnostunut

24. Perustele vastauksesi, miksi olet tai et ole kiinnostunut ikääntyneiden ihmisten hoitotyöstä.

25. Kuopion kampuksella opiskelevat vastaavat tähän: Syvennä/ haluaisin syventää sairaanhoitajanopintojani (valitse yksi vaihtoehto)

- Akuutti- ja tehohoito
- Lasten- ja nuorten hoitotyö
- Mielenterveystyö
- Työikäisten ja vanhusten hoitotyö
- Perioperatiivinen hoitotyö

26. Iisalmen kampuksella opiskelevat vastaavat tähän: Syvennä/ haluaisin syventää sairaanhoitajanopintojani (valitse yksi vaihtoehto)

- Avohoitotyö
- Mielenterveystyö

- Gerontologinen hoitotyö

27. Jos valitsit työikäisten ja vanhusten hoitotyön (Kuopion kampus) tai gerontologisen hoitotyön (Iisalmen kampus), missä aiot tai haluaisit suorittaa syventävän harjoittelusi? (valitse yksi vaihtoehto)

- Kotihoito
- Ikääntyneiden ihmisten perhehoito
- Palvelutalo
- Tehostettu palveluasuminen
- Laitoshoido: lyhytaikainen/jaksottainen
- Laitoshoido: pitkäaikainen
- Joku muu, mikä? _____

28. Mitä muuta haluaisit sanoa liittyen näkemykseesi kiinnostuksesta työskennellä ikääntyneiden ihmisten hoitotyössä?

Kiitos vastauksestasi!

